

A U R E L
ANTONIE

MOZAICUL

PAVCON

MOZAICUL

C

S

F

164

Aurel Antonie
MOZAICUL

© 2021, Aurel Antonie
© 2021, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANTONIE, AUREL

Mozaicul/ Aurel Antonie. - București: Pavcon, 2021
ISBN 978-606-9057-87-2

821.135.1

Comenzi:

Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright.

Coperta: **George Ionescu** (*asistat de AI*)
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9057-87-2

AUREL ANTONIE

Mozaicul

Editura PAVCON
București, România, 2021

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

1944 Ein Freak - F. Purluca • **4 nuvele fantastice** - I.L. Caragiale • **A doua Lună a Pământului** - M.L. Goga • **Adam** - D. Botgros • **Alte istorii interzise** - O. Petcu • **Amintirile unui sefist part-time** - V. Bugariu • **Antologiile CSF** • **Apocalipsa după Darwin** - G. Lazăr • **Apophis** - F. Haidamac • **Aripile Albastre** - A. Borlan • **Artefactul** - M.L. Goga • **Artificial** - Cornel Bălan • **Aurul beznei** - C. Ghidoveanu • **Avatarii faraonului Tla** - M. Eminescu & A. Cărășel • **Blestemul celor patru fantome** - F. Purluca • **București 2058** - R. Grant • **Călărețul, mâna, calul** - O. Petcu • **Can și Ideea** - V. Martin • **Casa din altă viață** - M. Pospai • **Casa fără cărți** - R. Bretin • **Castelul** - A. Antonie • **Catedrala lingurilor** - P. Tofilescu • **Bacteria nemuririi** - A. Cărășel • **Cârligul spațial** - A. Cărășel • **Poarta mânturii** - A. Cărășel • **Cealaltă regină** - A. Trușcă • **Cetiți-le noaptea** - I. Minulescu • **Cineanimația SF** - B. Mihăilescu • **Colivia sufletelor** - B. Velimirovici • **Colivia umbrelor** - B. Velimirovici • **Confesiunile Omului-câine** - F. Giurcă • **Conspirația apei** - C. Murgan • **Cumulonimbus pe cerul Atlantidei** - A. Cărășel • **Curtezana onestă și astrologul** - V. Bugariu • **De ce tac civilizațiile extraterestre** - D. Farcaș • **De la biți la extraterestri** - D. Farcaș • **Decadența sufletelor noastre** - C. Murgan • **Deocamdată... enigme** - D. Apostol • **Dialogul păsărilor** - L. Tarko • **Dictionar de enigme și mistere** - A. Cărășel • **Dincolo de gratiile coliviei** - B. Velimirovici • **Dinosauria** - D. Apostol • **Dragonul fără aripi** - S. Someșan • **Drum mortal spre Tijuana** - S. Nină • **Efectul Metamorphis** - F. Giurcă • **Egal cu tine însuși** - V. Martin • **Elisa** - R. Gion • **Elogiu muncii de partid** - V. Martin • **Erezia egumenului Glicherie** - D. Ninoiu • **Europa BD** - D. Niță • **Extra-terestrul** - C. Pavel • **Fantazio blues** - F. Giurcă • **Fiara** - M.L. Goga • **Forțe ale Naturii** - D. Faur • **Glykon** - F. Giurcă • **Iarna Păscălierului** - D. Ninoiu • **Imaginarium** - A. Cărășel • **În anul 4000 sau o călătorie la Venus** - V. Anestin • **Incidentul Indira** - A. Borlan • **Incredibila aventură a cuviosului Achim** - D. Ninoiu • **Insula pescărușilor** - M.L. Goga • **Întoarcerea vrăjitorului** - A.V. Mircea • **Între lumi** - A.V. Mircea • **Întunericul de mâine** - R. Gion • **Învățătorul** - M.L. Goga • **Scurtă istorie a viitorului aristotelic** - A. Cărășel • **Steaua fulgurantă** - A. Cărășel • **Saurianul de metan** - A. Cărășel • **Omul cu masca de Cobalt** - A. Cărășel • **Nova Sol** - A. Cărășel • **Criza Antropos** - A. Cărășel • **Lumi întrepătrunse** - M. Grecu • **Lupi și mere stricate** - P. Tofilescu • **Magic Drago** - A. Cărășel • **Manuscrisul episcopului Petronius** - D. Ninoiu • **Marea Spirală așteaptă** - D. Farcaș • **Marginea curcubeului** - A. Cărășel • **Mercenarii** - F. Purluca • **Metamorfoza** - P. Racolța • **Minunatele prisme antice** - L. Tarko • **Minunile Sf. Sisoe** - G. Topârceanu & A. Cărășel • **Monede de sticlă** - V. Martin • **Nebunul alb** - A. Trușcă • **Nerecurgerea la forță...** - O. Vitan • **Nihil Sine Bacteria!** - F. Purluca • **Noapte cu vampir și steag** - M.L. Goga • **Noaptea orașului ilustrat** - V. Martin • **Noopali** - C. Cârstoiu •

Mozaicul

Ideea mozaicului îi venise Imperatorului într-una din crizele sale artistice. Cochetase pe rând cu toate artele și acum era în căutarea unei noi forme de exprimare care să le reunească pe toate. Și găsisese mozaicul. După câteva încercări, necesare pentru a se convinge că munca la mozaic este grea și îndelungată, chemă la el pe toți mozaicarii din Imperiu și, arătându-le lucrarea începută, le ordonă s-o termine. Mozaicarii se apucară de lucru și în câteva luni era gata. Un frumos mozaic îngrădit de un balcon de marmură albă cu balustradă de abanos. O pânză de apă spăla continuu suprafața mozaicului făcând culorile să se miște într-un joc unduitor. Nimic nu egala în frumusețe acest dar al artei, în fața căruia Imperatorul își petrecea ore întregi. Privea fascinat jocul subtil al luminii și culorii.

Bineînțeles că mozaicul îl reprezenta pe Imperator pe calul de luptă, în armură și cu viziera ridicată. Imaginea degaja forță, grandoare și un nemăsurat orgoliu, care trecea dincolo de marginile înguste ale lucrării.

La câteva zile de la inaugurare, căpitanul gărzii aduse în fața Imperatorului, care își admira opera, un tânăr țigănos, cu privirile aprinse. Căpitanul gărzii își izbi dreapta înmănușată de inimă și i se adresă Imperatorului privindu-l în ochi:

— Omul acesta vrea să-ți vorbească, Stăpân al Lumii. Zice că e mozaicar.

— Du-te! îl expedie Imperatorul. Apoi, adresându-se tânărului care îngenunchease: Zici că ești mozaicar?

— Da, Soare al Lumii!

— Atunci, apropie-te și privește această nestemată a artei, și spune-mi dacă ochii tăi au mai văzut un alt mozaic care să-l egaleze!

— Lumină a Pământului, ochii mei sunt orbiți de atâta frumusețe, și nu cred să existe un altul care să-l întrecă, dar...

— Dar, ce? se încruntă Imperatorul.

— Dar este în mintea mea un mozaic a cărui grandoare este pe măsura strălucirii tale, Putere Nemărginită. Un mozaic imens, pe care niciun ochi omenesc să nu-l poată cuprinde. Un mozaic pentru ochii unui zeu sau ai unui Imperator. Necuprinsul măreției tale nu poate fi închis în acest mozaic limitat, pe care niște bieți meșteșugari l-au făurit întru nemurirea numelui tău. Privește-l, Putere Supremă, cum se zbugiumă, cum privirile-ți mândre se împiedică de marginile lui...

— Taci! urlă Imperatorul, strângând în mâini balustrada de lemn. Privea încruntat obiectul pe care până mai adineaori îl considerase perfect. „Ce este perfecțiunea? Și mai ales, unde este perfecțiunea? Cum este posibil ca vorbele unui om să-mi schimbe dispoziția, și cum este posibil ca niște simple cuvinte să schimbe calitatea unui obiect care, din cea mai frumoasă operă de artă, să devină o lucrare de duzină? De fapt nu cuvintele în sine, ci imaginația mea stârnită, și orgoliul. În fond, tot eu i-am dat această calitate de operă inegalabilă și tot eu pot să i-o iau. Nimic nu este absolut, ci totul depinde de mine. De mine atâta timp cât am să trăiesc, dar mai târziu un alt Imperator va nega tot ce am creat și va crea alte mozaicuri pe care le va considera perfecte. Dar un mozaic imens, ale cărui margini să nu le poată cuprinde niciun ochi omenesc, nu va putea fi negat de niciun alt muritor. Poate numai de zei, dar ce mândrie să fiu contestat de zei! Nici piramidele n-au fost egalate, nici negate și nici distruse!”

— Ascultă, omule! Poți să faci un asemenea mozaic?

— Pot! Ochii tânărului străluceau intens.

Construcția mozaicului începu a doua zi pe o câmpie întinsă de la marginea deșertului. Munții albaștri dinspre miază-noapte furnizau piatra, iar marmura colorată se aducea din provinciile din sud. În primele zile, mozaicarul puse sclavii să-i aducă materialele în

mijlocul câmpiei. Apoi, într-o noapte, începu lucrul. Dimineața, căraușii îl găsiră în plină activitate. Stătea aplecat asupra mozaicului și nu vorbea cu nimeni. Mozaicarul munci toată ziua, fără să întrerupă lucrul nici pentru a mânca. A doua zi, când sclavii aduseră coșurile cu pietricele colorate, îl găsiră lucrând și mâncarea neatinsă. În ziua următoare, la fel. În fiecare dimineață îl găseau tot mai greu, tot mai departe. Mozaicarul lucra cu o repeziciune uluitoare. Se răspândi zvonul că acesta nu doarme niciodată.

Mozaicul se întindea în câmpie după un plan ciudat lăsând uneori locuri goale, ca niște ochiuri de iarbă pe suprafața de piatră. Din cauza repeziciunii cu care se lucra, materialele începură să fie aduse în lungi convoaie de căruțe care circulau pe suprafața întinsă a mozaicului. Un număr tot mai mare de sclavi munceau acum pentru mozaic.

Când Imperatorul veni să vadă lucrarea, mozaicul depășise marginile câmpiei și începuse să acopere deșertul. Era peste puterile unui om să construiască o suprafață atât de mare de mozaic, oricâte ajutoare ar fi avut. Imperatorul merse cinci ore pe suprafața mozaicului până ce dădu de tânărul lucrător. Linii colorate se fugăreau și se întretăiau pe suprafața imensă, ocolind pete grele de culori închise. Fără a coborî de pe cal, Imperatorul întrebă dacă acest mozaic o să-l reprezinte pe el, întrucât nu deslușește nimic care să

semene cu un chip de om. Mozaicarul, care nu lăsase lucrul, îi spuse că ceea ce putea el cuprinde cu privirea în câmpia aceea nu reprezintă decât unul dintre zimții de la un pinten. Imperatorul părăsi copleșit mozaicul. Într-adevăr, ceea ce făcea mozaicarul depășea orice ar fi putut concepe o minte omenească.

La câteva zile, Imperatorul primi vizita vistiernicului, care îl anunță că noul mozaic risca să înghită toate veniturile Imperiului. Se hotărâra noi impozite pentru populație.

După două luni, când toți sclavii Imperiului lucrau sub ordinele tânărului mozaicar, deșertul dispăruse sub platoșa de piatră și mozaicul amenința să atingă granița cu poporul Nuberilor. Mozaicul avea nevoie de spațiu și Imperatorul de aur, așa că războiul izbucni. După Nuberi, căzură pradă mozaicului mănoasele câmpii din Țara lui Burrus. Cam în această perioadă se pierdu legătura cu mozaicarul, care nu mai era de găsit pe suprafața imposibil de cuprins a mozaicului. Totuși, se părea că acesta continua să lucreze la vreuna din margini, întrucât mozaicul creștea mereu. Începu să circule zvonul că mozaicul ar crește singur și că mozaicarul ar fi fost înghițit de piatra dezlănțuită.

Vastele câmpii, pe care altădată creștea grâul, dispăruseră acoperite de piatră. Foametea începu să se facă simțită și în Imperiu izbucniră primele răskoale. Constrâns de situația creată, Imperatorul hotărî încetarea

lucrărilor la mozaic. Dar era prea târziu. Tânărul mozaicar nu era de găsit și mozaicul creștea neîntrerupt. Sate și cetăți dispăreau sub înaintarea implacabilă a pietrei. Războaiele, purtate undeva la granițele Imperiului, își pierdură sensul atunci când mozaicul invadea câmpurile de bătlăie. Învinși și învingători pieureau înghițiți de această imagine de piatră a unui orgoliu nemăsurat.

Începu un exod spre marginile mozaicului, dar acesta creștea mai repede decât puteau merge oamenii, care mureau de foame pe suprafața strălucitoare. Cadavrele erau absorbite în piatră și doar oasele se mai integrau, cu strălucirea lor albă, în arabescurile desenului. Munți și ape dispăreau acoperite de piatră. Pământul întreg se sufoca sub platoșa multicoloră a mozaicului.

Când întreaga planetă sucombă sub platoșa de piatră, Imperatorul rămase singurul supraviețuitor. Atunci avu posibilitatea să vadă mozaicul în imensa lui desfășurare. Giganticul mozaic, care încătușase planeta, îl reprezenta pe Imperator ghemuit, plângând.

Mesajul

... Da, eu am găsit răspuns la tulburătoarea întrebare care frământă de milenii mințile cele mai luminate ale artiștilor și filozofilor: Cine suntem? De unde venim? Încotro ne îndreptăm? De fapt, după cum se poate ușor constata, nu e vorba propriu-zis de o singură întrebare. Sunt trei. Dar răspunsul este unic. Și, ca orice răspuns la o întrebare fundamentală, este extrem de simplu. Înainte de a vă dezvălui răspunsul, permiteți-mi să vă atrag atenția că nu am nici pe departe pretenția de a afirma că acesta este răspunsul adevărat și unic. Nu. Acesta este un răspuns. Unul din nenumăratele răspunsuri care s-au dat și care, probabil, se vor mai da la aceste întrebări. Cred că nu este nici mai bun, dar nici mai rău ca altele. Este un posibil răspuns. Este răspunsul meu. Al meu, care știu că am dreptate.

În urmă cu câteva zeci de mii de ani, nu are importanță câte, pe această binecuvântată planetă, da, e vorba de planeta noastră, Terra, a aterizat o navă cosmică. Stați! Nu săriți în sus. Știu! Ați mai auzit multe

povești din astea cu extrateresți și cu nave cosmice de origine necunoscută. Tot ce vă cer este să aveți răbdare să mai auziți una. Și dacă e la fel, vă las libertatea de a o azvârli lângă celelalte multe auzite sau citite. Iar dacă nu e la fel, nu vă mai las nicio libertate. Nicio șansă. De aceea poate că e mai bine să tac. Să-mi țin teoria numai pentru mine. De ce să-i mai tulbur și pe alții cu... Să continui? Bine! Voi ați vrut-o.

Nava care a aterizat pe Pământ purta un echipaj pornit să exploreze Universul. Planeta de origine a navei era atât de îndepărtată încât orice legătură prin unde era exclusă. Ocupanții navei trebuiau să lase, pentru cei care aveau să vină după ei, un mesaj. Mesajul trebuia să fie lăsat fie în urma unei înțelegeri prealabile cu cei rămași pe planeta de origine, fie din cauze fortuite, o defecțiune iremediabilă la navă, o molimă distrugătoare printre ocupanții ei, un ultim supraviețuitor al unei catastrofe cosmice... De fapt, nici nu are importanță motivul. Esențialul este că ocupantul, sau ocupanții navei trebuia să lase un mesaj care să poată fi descifrat de cei care vor veni după ei, sau, poate, de o eventuală civilizație avansată care ar fi trecut pe Pământ.

Conținutul mesajului, deși are în sine o valoare imensă, nu are nicio importanță pentru continuarea ideii. Pentru lăsarea mesajului, extraterestrul – am să-l numesc astfel pe ocupantul sau ocupanții navei, din

motive de simplificare a expunerii – s-a folosit de o metodă, probabil obișnuită lui și celor de pe planeta de unde venea, sau cunoscută pe plan galactic sau chiar intergalactic, sau poate inventată de el la fața locului. Nici asta nu are cine știe ce importanță. Cert este că metoda lui de a cifra și de a transmite mesajul în timp, este nouă pentru noi, locuitorii Pământului. Și îndrăznesc să sper că sunt primul pământean care s-a gândit la ea. În esență, modalitatea de a transmite mesajul ar consta în următoarele: extraterestrul creează cu mijloacele aflate la bordul navei, sau găsite pe Pământ, un organism viu în structura căruia, încifrat, plasează mesajul. Că mesajul e implantat în gene, sau într-o alcătuire mai intimă decât genele, nu știu și nici nu contează. Cert este că mesajul, plasat în cea mai intimă, cea mai durabilă și cea mai indestructibilă alcătuire din organism, este legat de o puternică dorință de supraviețuire a organismului, precum și o la fel de puternică dorință de reproducere. Întrucât organismul astfel creat nu putea dura prea mult, fiind supus degradării sau, dacă vreți, transformării pe care o suportă orice alcătuire materială, el programează organismul să se reproducă identic în orice individ creat nou, sau mai exact, autocreat. Și acesta, reproducându-se identic, sau aproape identic, păstrează în fiecare nou organism reprodus intact încifratul mesaj, precum și cele două determinări de bază care-i asigură perpetuarea: dorința de supraviețuire și de în-

mulțire. Probabil că ați prefera ca organismul despre care vă vorbesc să nu fie omul. Și totuși despre el e vorba.

Vă rog să nu vociferați. Știu. Aveți o mie și unul de argumente împotriva teoriei mele, dar lăsați-mă să termin. Nu, n-am terminat. Mai sunt câteva lucruri de spus, deși, după cele afirmate puțin mai înainte s-ar părea că nu mai e nimic de adăugat. N-am să vă spun ce s-a întâmplat cu extraterestrul nostru, pentru că nu știu. Fie că a murit pe Terra, fie că a plecat mai departe, cert este că mesajul lui a rămas, s-a înmulțit, a împânzit Pământul și acum, prin mine, a ajuns la conștiința de sine. Este adevărat că nu prea sunt modest, dar ce mai contează acum modestia mea în raport cu gravitatea problemei pusă în discuție?

Primul și cel mai direct aspect pe care-l îmbracă acceptarea teoriei ca valabilă vizează, fără drept de apel, orgoliul omenesc. Astfel, omul se vede dintr-odată redus de la condiția lui de centru al Universului, de singură ființă rațională din Univers, din cea mai înaltă formă de manifestare a materiei, la banala condiție de scrisoare, disc magnetic, suport informațional, pentru a folosi un termen generic. Situație deloc de invidiat și care nu răspunde nici pe departe ambițiilor sale de ființă superioară. Dacă acceptăm teoria ca fiind adevărată, vă imaginați cât este de imposibil contactul dintre lumi, dintre civilizații! Ar trebui să acceptăm ideea că și memoria unui calculator își are un univers

al ei, și n-ar fi exclus să aibă ambiția de a lua legătura cu noi. Evident, asta împingând lucrurile în extremis.

În banda de normalitate a reacțiilor omenești, lucrurile stau cam așa: după ce ne vom obișnui cu greu cu noua situație, optica ni se va schimba și vom începe să ne privim altfel în noua noastră postură. Astfel, având un scop atât de nobil de a preda un mesaj, pe care, neștiind să-l citim, îl putem considera extrem de important, putem fi de-a dreptul fericiți că am fost aleși noi și nu prăpăditele alea de termite, sau cine știe ce alte ființe inferioare. Și iată că orgoliul nostru, deși pentru moment părea știrbit definitiv, a reușit să se remonteze. Ba mai mult decât atât. Din acest punct, teoria începe să capete noi interpretări.

Astfel, se va ivi o nouă teorie conform căreia nu toți oamenii ar fi purtătorii nobilului mesaj. Ci un număr restrâns de aleși se bucură de acest neasemuit privilegiu. Ceilalți oameni fiind numai restul indivizilor care n-au altă menire decât să-i ajute pe cei aleși să ducă mai ușor prețiosul mesaj. Evident că în acest punct se vor ivi tot soiul de pretendenți la mult râvnitul statut de purtător al mesajului și fiecare își va avea argumentele sale imbatabile.

În primul rând se vor trezi toți credincioșii din puzderia de secte și grupări care au împânzit planeta. Fiecare sectă se va considera adevărata purtătoare a mesajului divin. Vor urma savanții, care vor demonstra

științific faptul că numai ei, prin cercetările lor, au vreo șansă să ajungă până la mesaj și să-l descifreze. Că mesajul lor le-a fost lăsat și numai cercetările lor vor duce la revelarea lui întregii umanități.

Următorii vor fi artiștii, care vor dovedi că prin artă și numai prin trăiri artistice intense se poate ajunge la înțelegerea mesajului. Și că, deci, numai lor le revine cînsa de a fi purtătorii unui mesaj pe care încearcă să-l exprime în limbajul accesibil și celorlalți oameni. Și, dintre ei, cei mai puternic argumentați vor fi muzicienii cu muzica lor care nu trebuie decodificată de nicio cunoaștere prealabilă, și care se adresează direct celor mai intime trăiri sufletești ale omului.

Nu vor lipsi dintre cei ce-și vor adjudeca meritul de purtători ai mesajului nici filozofii, cu argumentele lor greu de combătut, că singură filozofia, ca o cunoaștere a esențelor, ca o regină a spiritului, este în măsură să-l apropie pe om de înțelegerea propriei lui condiții, existențe și sens.

Vor apărea și capetele încoronate, care, prin nobilul lor arbore genealogic, vor demonstra că stirpea lor a fost aleasă încă de la începuturile omenirii pentru a purta un nobil și inaccesibil, pentru ceilalți, mesaj.

Vor apărea rasele superioare și o mie de alte grupări asemănătoare. Și în tot acest haos de argumente și contraargumente greu de combătut, nu vom ști prea limpede unde se ascunde adevărul.

Părerea mea, dacă vă interesează, este că toți oamenii sunt purtători ai acestui mesaj universal. Mesaj care dăinuie în ei încă de la începuturile existenței și care va dura veșnic. Și poate că mesajul nici nu are importanță. Poate că nimeni nu va mai veni să-l citească. Cred că această ființă căutătoare, conștientă că este purtătoarea unui mesaj universal, va continua să scormonească Universul, și n-ar fi de mirare să-l descoperim pe acela care trebuia să ne citească și să discutăm cu el de la egal la egal. De aceea, închei reamintindu-vă că omul este un inestimabil capital și, când spun asta, nu mă refer la un om abstract, ci mă refer la fiecare om în parte...".

În sala Academiei, unde Run își încheiase cuvântarea, izbucniră aplauze. Academicienii se ridicaseră în picioare și aplaudau. Când rumoarea se mai potoli, se apropie de podium un individ pe care nu-l mai văzusem pe la nicio ședință. Cu siguranță că era străin și nimerise întâmplător în sală. Când ajunse lângă podium, individul ridică o mână, cerând liniște. Apoi spuse:

— Sunt împuternicit să vă spun că mesajul a fost citit. În urma citirii lui de către cei cărora le era adresat, omenirea a început să regreseze până la dispari-

ție. În prezent vă aflați în plin proces regresiv. Adam a trăit 930 de ani. Sem a trăit 600 de ani. Avraam a trăit 175 de ani. Vârsta medie a unui locuitor de acum al Terrei este în jur de 70 de ani.

După ce termină de vorbit, omul se îndreaptă spre ieșire, într-o tăcere înghețată.

— Este o speculație! strigai după el. De unde știi că mesajul a fost citit?

— Știu! răspunse omul oprit în cadrul ușii. Știu, pentru că mie îmi era adresat.

Apoi omul se dezintegrează în aerul din jur, ca și când n-ar fi fost niciodată acolo.

Debutul

Tony ajungea acasă obosit. Munca pe șantier îl extenua. Și munca era, totuși, suportabilă, dar naveta cu trenul acela nenorocit, care mai mult sărea în sus decât înainta, îl descumpănea. Era convins că vagoanele acelea soioase și mizerabile dispuneau de un dispozitiv special care le permitea să ȝopăie în halul ăla. După fiecare drum, se jura să renunțe la navetă și la șantier, dar nu renunța. Deocamdată, munca îl satisfăcea și era singura lui sursă de câștig. Și, pe lângă asta, ceea ce era cu adevărat important pentru Tony, munca la birou îi lăsa suficient timp pentru a medita și pentru a scrie. Pentru că Tony, ca majoritatea locuitorilor binecuvântatei țări în care locuia, se ocupa în timpul liber, sau mai puțin liber, cu scrisul. Scria proză și, în intimitate, se credea cel mai mare scriitor în viață. Poate că așa se crede fiecare scriitor. S-ar fi putut ca această presupunere să se dovedească falsă, dar asta nu-l împiedica pe Tony să scrie și să se bucure în taină de cele scrise. Poate că expresia „în taină” este puțin exagerată, având în vedere că Tony mai citea

amicilor, care se adunau seara la el, din cele scrise. Tony le dădea vodcă și amicii îi laudau prozele. Când sticla se golea îngrijorător, amicii îl declarau genial și-l îndemneau să publice. Să publice, dar unde? Niciunul dintre prietenii lui nu era director de editură și niciunul dintre ei nu conducea vreo revistă. Așa că el primea încurajările lor cu o falsă modestie și scria în continuare.

Neavând o confirmare oficială a geniului care zăcea în el nevalorificat, scria din dorința de a-și epata prietenii, oferindu-le la fiecare întâlnire câte o proză nouă. Prietenii se obișnuiseră într-atât cu prozele lui scurte, scrise peste noapte, încât, în loc de obișnuitul „ce mai faci?”, pe care Tony nu-l putea suporta, îl întreba „ce-ai mai scris?”. Ce-ai mai scris! Asta da întrebare ce poate fi pusă unui scriitor! Dar ce e aia „ce mai faci?” O întrebare stupidă și lipsită de sens. Ce poți răspunde când un prieten dă mâna cu tine și, zâmbitor, te întreabă ce mai faci? Bine! îi răspunzi automat și-ți vezi mai departe de drum, sau îl asasinezi și tu cu aceeași întrebare stupidă.

După ce laudele prietenilor nu-l mai satisfăcure, se întristă. Pentru ce să mai scrie, dacă el este atât de genial și lumea atât de mică și de nerecunoscătoare? Ar fi vrut ca editurile să tabere pe el și să-și dispute augustele lui manuscrise. Să i se ia interviuri, să fie întrebat și despre altceva decât ce mai face. Să i se ceară

părerea despre cutare lucru sau scriitor. Să fie și el o figură marcantă într-ale literelor. Dar editurile își vedeau mai departe liniștite de cărțile lor, pe care le scoteau după un plan judicios întocmit, plan despre care Tony habar nu avea. În naivitatea lui își închipuia că este de ajuns să fii genial pentru ca lumea să cadă în extaz. Dar, uite că nu era așa.

Aproape că se lăsase de scris, iar prietenii își nuanțaseră ușor întrebarea, care acum suna „n-ai mai scris nimic?“, pentru ca în scurt timp să se transforme în „te-ai lăsat de scris?“. Să se lase de scris? Tony nu s-ar fi lăsat de scris pentru nimic. Scrisul devenise o a doua lume în care trăia, de fapt singura lume în care trăia el cu adevărat. Biroul, cumpărăturile și toate celelalte alcătuiau o lume stranie, în care era nevoit să trăiască pentru a se putea retrage în lumea lui.

Într-o zi, unul din prietenii lui, care mai citea gazele literare, îi arată o mică știre inserată undeva, în josul unei pagini. Știrea laconică anunța pe cei interesați că editura Balatros mai primește manuscrise pentru volumul de debut pe anul în curs până la 31 martie. Auzi, mai erau aproape două luni și editura cu pricina înceta să mai primească manuscrise. Era o idee. Tony își cumpără o mașină de scris, care costă suspect de mult, și se apucă să-și dactilografieze manuscrisele. La început lucrul înainta anevoie. Tony nu știa să dactilografieze și lucrul acesta se învață greu. După

aproape două luni de efort reuși să înjghebeze un volum de vreo sută șaizeci de pagini dactilografiate la două rânduri. Mult! Pentru el era mult. Cum să nu fie mult. O sută șaizeci de pagini geniale nu se scriu așa, cu una cu două. După ce termină de scris, se chinui vreo două zile să-și găsească un motto. Așa cerea regulamentul concursului. Să ai un motto și numele închis într-un plic pe care să figureze același motto.

„Lasciate ogni speranza voi ch'entrate!” Acesta era mottoul pe care și-l alesese. I se părea cel mai nimerit pentru proza lui destul de criptică. Criptică pentru un cititor mai puțin umblat prin lumea literelor. Dante Alicheli, cum îi plăcea să-l numească în intimitate, îl încântase încă de când îi văzuse chipul. Acesta da chip! Ascuțit, și cu crengile alea pe cap... Aducea foarte mult cu el. Se îndrăgiseră de la prima vedere. Adică, mai mult Tony îl îndrăgise, dar este foarte probabil ca și Dante...

După ce-și organizează materialul, plicul sigilat și toate celelalte, îl cuprinse așa, ca un fel de sfârșeală. Un imens sentiment al inutilității îl bântuia. I se părea lipsit de sens să participe la un concurs care-și va anunța premiile abia spre toamnă, care-l va publica abia la anul și care-l va plăti cu te miri ce, în timp ce el este nevoit să se scoale în fiecare dimineață la ora cinci, cu bezna în cap, pentru a prinde nenorocitul de tren în care nu se putea nici citi, nici dormi, nici călători.

Acasă ajungea tot la cinci, dar după-amiaza. Oboșit, transpirat, prăfuit, flămând, nervos, agasat, plictisit. Odată ajuns, trântea pe jos geanta în care își căra mâncarea la șantier și scotea sticla de coniac. Își punea un „Metaxa” mic sau un „Hennessy” și nu făcea nimic până nu îl sorbea pe îndelete. Era singurul lux pe care și-l permitea. Era acel licăr luminos care-l făcea să îndure drumul până acasă. Păhărelul de alcool fin. O țigară. Apoi toate celelalte mici treburi cenușii care-i răpeau restul de patru ore până să se bage în „cârpe” și să adoarmă. Cârpe le spunea el, de fapt era un pat comod cu saltele Relaxa în care puteau ușor încăpea cinci persoane. Dimineața la cinci, ceasul, deșteptarea și toate celelalte. Noroc că serviciul era comod și-i permitea să scrie la birou. De asta se și ducea bucuros la slujbă. Era singurul loc în care nu se grăbea. Acolo trebuia să stea, și stătea.

Așa îi trecură zilele de neliniște și nesiguranță, de neîncredere în editură și de tristețe. Ar fi vrut ca banii de pe prima lui carte să-i ajungă să trăiască mulțumit cel puțin doi-trei ani, timp în care să mai poată scrie o altă carte, sau poate mai multe. Dar prietenul acesta al lui, care mai citea gazetele literare, îl anunță, fără menajamente, că banii de pe prima carte abia îi vor ajunge să-și plătească drumurile la editură și să facă două chefuri cu prietenii.

— Așa puțin? se mirase Tony, atunci ce rost mai are să...

— Păi are, îi ripostase prietenul. Gândește-te la posteritate și la recunoașterea pe care ți-o vor acorda, deși, adăugă tot el, râzând, poți să faci ceva pe ce va zice posteritatea!

Toate erau adevărate și triste. Lui Tony îi plăcea să scrie și i se părea drept să poată trăi numai din scris. Dar asta nu era posibil. Nefiind posibil, totul se îneca într-o mare de tristețe și de indiferență.

Până la 1 aprilie trecu printr-o perioadă dificilă. Dar pe întâi, parcă se trezi. „În fond, se încuraja el singur, este o șansă. De unde știu eu că n-am să iau premiul întâi și au să mă publice. Apoi, văzând cât sunt de bun, oamenii au să mă cheme în capitală și au să mă îmbrace cu tot felul de onoruri. Poate că norocul îmi va surâde și voi fi tradus într-o mulțime de limbi. Apoi, există riscul să iau Premiul Nobel pentru literatură și acolo sunt o grămadă de bani. Ca să nu mai vorbim de mândria de a primi, stând jos, onorurile din partea unui rege care va sta în picioare în tot cursul ceremoniei.” Mintea îi umbla repede și era foarte încinsă când lipi plicul și-l duse la poștă.

Acum îl expediase. Gata. Nu mai urma decât să aștepte rezultatul concursului. Continuă să se scoale la cinci și să cumpere gazetele literare pentru a vedea numele premianților. Veni toamna, dar rezultatele nu se anunțau. Începu să-și facă tot felul de griji. Dacă cumva fusese depășit termenul de predare a manus-

crisului? În fond, anunțul acela pomenea de 31 martie, nu de 1 aprilie, când îl expediase el. S-ar fi putut foarte bine ca oamenii aceia să fie niște indivizi corecți, dar asaltați de manuscrise. Să fi cercetat data expedierii prin poștă și să nu mai fi luat în considerare manuscrisele primite ulterior. Dar i se părea nedrept ca unui tânăr aspirant într-ale literaturii să i se reteze o șansă de devenire din cauza unei zile de întârziere. Ar putea să țină și ei cont de faptul că tinerii scriitori nu au atâta timp liber și nici posibilitatea de a-și dactilografia singuri manuscrisele. Mai ales în proză.

După încă două luni de așteptare, începu să bănuiască poșta. Dacă cumva plicul cu neprețuitele lui manuscrise s-a rătăcit? Că, de, poșta funcționează cu oameni, și oamenii sunt supuși greșelii. Căută recipisa cu care expediase manuscrisele și o puse bine. Se uita la ea ca la moaștele Sfintei Filofteia.

Într-o după-amiază îi sări inima din loc când găsi o notiță într-un ziar care anunța premiile editurii Balatros pentru poezie. Asta era. Poezia este mai ușor de citit decât proza. Își imaginează munții de manuscrise între care bieții redactori citeau pe rupte zile și nopți. Îi compătimi și-și cam luă gândul de la premiu. Este foarte greu să fii remarcat dintr-un maldăr de manuscrise citite în grabă de un redactor obosit și plictisit.

Anul Nou îl găsi tot fără răspuns din partea editurii. Își puse în gând ca, la primul drum pe care îl va face

în capitală, să treacă și pe la editura cu pricina. Ce le va spune? Își va lua inima în dinți și le va spune cinstit că, uite cum stă treaba, el este unul dintre tinerii cu volum în concurs și că nu mai poate să aștepte, și, dacă manuscrisul lui nu e bun, să i-l dea înapoi, că el nu se supără... Și, dacă se supără, atâta pagubă. Se supără și bună ziua. Să ne vedem sănătoși! Nu. Nu le poate spune chestia cu supăratul. Îi va ruga numai să-i dea manuscrisul, că vrea să-l ducă la o altă editură... Nu. Asta sună a șantaj ieftin. Le va spune să-i dea manuscrisul să-l ducă acasă pentru că vrea să se lase de literatură. Să se lase? Hai, că asta-i bună! Le întrece pe toate! Parcă s-ar fi apucat de literatură ca să aibă de ce să se lase! Ce, parcă nu se poate lăsa de literatură acasă la el? Ce rost mai avea să se ducă la ei și să le-o spună? Ce-i teribilismul ăsta ieftin? Nu. Nu se va duce la nicio editură. Va trăi el cum va putea și fără editură. Va merge la slujbă în fiecare dimineată, își va lua banii de două ori pe lună, că lua destui, și va trăi ca și până acum. Adică, cum ca și până acum? Tot așa, într-o așteptare nesfârșită a unui rezultat de concurs care nu se mai anunță?

Și, în timp ce Tony se frământa neliniștit, la editura Balatros lucrurile luaseră o întorsătură aproape dramatică. Într-una din fericitele zile ale unei toamne întârziate, în biroul directorului editurii pătrunse redactorul-șef al secției de proză. Fără a se obosi să în-

chidă ușa în urma lui, înaintă cu pași mari până în mijlocul încăperii. Aici, cu un gest hotărât, își scoase pixul din buzunar, îl rupse și-l azvârli pe biroul directorului. Apoi, fără un cuvânt, se întoarse și părăsi încăperea cu pași rari. Directorul încremeni. Nu-i venea a crede. De când era director, și chiar mai înainte, nu mai văzuse una ca asta. Nici din auzite nu-și amintea de un caz similar. Se gândi, pentru moment, că e vreo farsă pusă la cale de colegii de editură și încercă să fie la înălțimea evenimentului. Luă pixul în mână și începu să-l analizeze. Pix Parker! Păcat de el! Era o sculă bună! Se aștepta ca, din clipă în clipă, să năvălească colegii hohotind de râs. Dar nu năvăli nimeni și nimeni nu hohoti. Redacția își vedea mai departe de munca ei, ca și cum întâmplarea cu pixul n-o privea câtuși de puțin. Văzând că nu-i vorba de nicio glumă, directorul aruncă pixul în coș și se duse în biroul secției de proză. Cei doi redactori citeau sânguincios. Numai redactorul-șef lipsea. Pe biroul lui era un manuscris și țigara fumega în scrumieră.

— Unde e? făcu directorul un semn cu capul spre scaunul gol.

— Numai ce-a ieșit. Când se întoarce, îi spunem să vină la dumneavoastră.

Directorul dădu nemulțumit din cap și se întoarse la biroul lui. În general, șeful secției de proză nu-i dăduse niciun motiv de supărare. De aceea, cu toată

enervarea care clocotea în el, se gândi ca mâine, când va reveni, să-l mustre doar puțin. Pentru că, după cum a plecat, părea puțin probabil că se va mai reîntoarce astăzi. Cine știe, s-o fi extenuat cu toate inepțiile trimise de tinerele talente. O avea și el dreptate, săracul. Să citești atâtea bazaconii care le trec prin cap la toți care au timp să le aștearnă pe hârtie! Multă lume scrie! Meseria de redactor e grea. Poate că nici nu-l va mai mostra mâine, ci va trece cu noblete peste incident, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Dar nu avu față de cine să fie nobil. Redactorul nu veni la editură nici a doua zi și nici în zilele următoare. Directorul începu să încrunte din sprâncene. Nu-i plăcea treaba asta. Înțelegea o ieșire de două-trei zile, dar gata, ajunge! Or trecuse deja o săptămână de la incident. Îl căutară acasă. La telefon nu răspundea, iar vecinii nu-l văzuseră de mult timp.

După două săptămâni de la incident anunțară poliția. Poliția, promptă ca orice poliție care se respectă, le comunică, după două zile, că susnumitul este angajat ca muncitor necalificat pe un șantier. Directorul rămase năuc. Băiatul ăsta era plin de surprize. Nu știa dacă e cazul să se supere. Îi înțelegea elanul tineresc, dar parcă prea sărise peste cal. Auzi, șantier!

Directorul sări în mașină și plecă să-și caute fostul colaborator. Îl găsi meșterind ceva lângă un buldozer. Neștiind cum va reacționa, directorul îl luă pe de-

parte. Îi spuse că-i înțelege și că-i apreciază elanul tineresc, dar să nu uite că și munca pe care o desfășura la editură era necesară. Ba chiar foarte necesară. Că mii de tineri așteaptă nerăbdători ca el să-și dea verdictul asupra producțiilor lor literare. Că el, unul, este de acord să-l mai lase o lună, două, pe șantier, să se documenteze, probabil, pentru vreo viitoare carte de reportaje sau pentru vreun viitor roman. Ba chiar îi va trimite salariul pe noua lui adresă, dar să-i promită că se va întoarce la editură. Uite, dacă vrea, el poate interveni la Uniune să-i dea bani pentru toată perioada documentării, că doar îl cunoaște pe...

Fostul redactor îl privea tăcut, ștergându-se pe mâini cu o lavetă. Când directorul tăcu, în sfârșit, îl întrebă dacă el scrie literatură.

— Dar știi bine că scriu. Doar am atâtea cărți. Iar acum lucrez la romanul acela cu bielă-manivelă, despre care ți-am vorbit!

— Ați citit manuscrisul ăluia cu „Lasciate ogni speranza...”?

— Nu, ce manuscris?

— După ce-l citiți, mai treceți pe aici să mai stăm de vorbă.

Apoi se apucă de lucru fără să-l mai privească.

Directorul se întoarse la editură nedumerit. Îi chemă la el pe cei doi redactori care îi mai rămăseseră la secția de proză și-i întrebă cam ce lectura șeful lor înainte de a fugi. Nu cumva ceva din Dante Aligheri?

— Nu, în niciun caz. A citit pe rupte la manuscrisele pentru concursul de debut în proză. Numai în ultimele trei zile înainte de a pleca a tot citit și răscitit manuscrisul unuia cu motoul „Lasciate ogni...”

— Asta e! exclamă directorul triumfător. Citiți-l și vedeți ce are pe acolo. Pe urmă veniți să mai stăm de vorbă.

Băieții plecară să se apuce de citit, iar directorul își văzu mai departe de ale lui. Funcția de director nu-i lăsa timp pentru a citi manuscrise. Toate se spărgeau în capul lui. De la mobilierul necesar editurii la probleme de estetica copertelor, planuri editoriale, aprobări peste aprobări, ședințe și paraședințe la Uniune și în multe alte locuri, certuri cu librării și tipografii, într-un cuvânt: blestemății. Numai director de editură să nu fii!

A doua zi, pe la ora zece, intrară în birou cei doi redactori. Directorul avu o presimțire rea. Nu-i plăcea deloc hotărârea din gesturile celor doi. Aceștia își scoaseră stilourile și încercară să le rupă. Dar Pelikan-ul se rupe mai greu decât un pix, așa că unul dintre ei îl călcă în picioare, iar celălalt îl azvârli la coș. După ce isprăviră treaba asta, părăsiră biroul la fel de hotărâți.

Directorul înmărmuri. Dădu telefon la poliție și-i rugă să se intereseze pe ce șantier s-au angajat cei doi. Apoi se duse glonț și luă manuscrisul acela blestemat care-l lăsa fără colaboratori. Întors în birou, îl citi, îl

reciti, apoi îl închise și rămase ore întregi cu privirea atârnată pe pereți. În sfârșit, se ridică obosit și luă din bibliotecă cele șase volume apărute până acum sub numele lui și le aruncă la coș. Scoase de prin sertare toate manuscrisele pe care le avea, probabil și manuscrisul acela despre bielă-manivelă, le rupse și le aruncă în direcția coșului devenit neîncăpător. Peste maldărul de hârtii își azvârli stiloul și părăsi editura fără a se mai întoarce vreodată.

Zvonul despre manuscrisul acela ciudat se răspândi cu iuțeală în editură. Toți îl citiră și apoi plecară definitiv. Singurul care nu-l citi fu portarul, care rămase la post. Tot portarul notă în registrul lui de poartă comunicarea primită din partea poliției că cei doi redactori ai secției de proză lucrează ca zilieri la o fermă. De ceilalți nu se știe pe unde s-au angajat, pentru că de ei nu s-a mai interesat nimeni.

La aproape un an după ce ultimul lucrător plecase fără a se mai întoarce, Tony își luă inima în dinți și se prezentă la editură. Nu era încă decis ce le va spune celor de acolo, dar simțea că nu mai poate să aștepte. Întâmplă-se ce s-o întâmpla, numai să știe odată o treabă. Așteptarea asta nesfârșită te poate înnebuni. Pătruns în editura pustie, părăsită între timp și de portar, trecu uimit din birou în birou dând la o parte pânzele de păienjeni și stârnind praful gros depus peste tot. În biroul directorului găsi pe masă manus-

crisul lui. Părea foarte citit, ba chiar răscitit. Deci, nu-l trimisese degeaba aici. Îl citise, totuși, cineva. Iar faptul că se afla pe biroul directorului dovedea că i se acordase o atenție de care probabil că celelalte manuscrise nu se bucurau. Păcat că între timp părăsiseră editura, altfel, cine știe, s-ar fi putut chiar să-l premieze. Tony era fericit. Își luă manuscrisul și plecă vesel din editura pustie. Nu-i nimic. Mai sunt edituri în țara asta. Nu se poate ca până la urmă să nu câștige el un concurs. Doar prietenii îi spuneau că scrie genial.

Trecerea

În locul unde existam, situat în afara spațiului și a timpului, era liniște și armonie. Niciun eveniment nu ne tulbura existența. De undeva din urmă, dintr-un spațiu material, veneau mereu alte și alte particule de viață asemenea nouă. Pe noile venite le întrebam despre existența lor anterioară în spațiul material, dar nu-și aminteau nimic. Se pare că, odată cu trecerea barierei ce despărțea spațiul material de nonspațiul în care existam noi, orice amintire și orice contact cu lumea părăsită se pierde. Din cauza lipsei oricărei amintiri, noi nu trăiam în timp, ci doar într-un veșnic prezent. Nu ne puteam forma niciun gând sau plan de viitor, întrucât nu sesizam scurgerea timpului.

Lipsite de formă, și reduse la esența noțiunii de viață, nu ocupam în spațiu niciun loc. Și, nefiind nicăieri, eram, în același timp, pretutindeni. Ori de câte ori în lumea materială, datorită unor complicate procese fizico-chimice, se creau condiții favorabile apariției vieții, una dintre noi se întrupa instantaneu în noua ei formă materială, transformându-se într-o

plantă, om, sau altă formă de manifestare a materiei vii.

Marea Lege, care dirija întreg acest proces, ne supraveghea pe neștiute căi și veghea ca totul să se desfășoare fără incidente. De fapt, nici nu era de conceput ca într-un proces atât de perfect să se ivească vreo deficiență.

Tot ce gândesc acum și tot ce știu acum nu-mi era accesibil până la accident. Atunci, datorită unei greșeli săvârșite de Marea Lege, sau datorită unei forțe exterioare și necontrolate, am avut posibilitatea să văd pentru o fracțiune de secundă ce ne așteaptă. În acea străfulgerare, care a fost ca o revelație pentru mine și un șoc pentru existența mea armonioasă, am văzut locul unde trebuia să mă întrupez și am înțeles ce mă așteaptă. Urma să devin o ființă, mai exact un om. I-am privit pe oameni și am rămas surprins. De când ne întrupam în ei, oamenii începeau să se agite în mod cu totul inutil pentru mine, până când mureau și particula de viață din ei venea și se reintegra în totul pe care abia îl părăsise. În locul celor morți apăreau alții și alții și totul semăna cu o nebunie colectivă care nu duce nicăieri. Îmi scăpa, de fapt, finalitatea acestor zbuciumuri individuale. Întrucât existența lor era extrem de scurtă, nu înțelegeam de ce se agită atât, mai ales când singura lor șansă era aceea de a muri. Aveau speranțe, idealuri, dorințe materiale, sentimente

și o mie de alte cauze care le animau existența. Și, deși timpul meu nu conta, m-a înfiorat această inutilă zbatere care nu folosea la nimic. În timp ce mă frământam să găsesc rostul celor văzute, imaginea s-a stins și Marea Lege, care simțise totul, m-a dirijat spre ieșire.

Atunci am refuzat să mă întrupez. Era primul caz de nesupunere. Între celelalte elemente, cu care eram într-un fel de comuniune de simțire, s-a propagat o undă de neliniște și nesiguranță. Și atunci Marea Lege m-a blestemat.

Sunt blestemat să fiu veșnic om.

Sunt blestemat să fiu veșnic.

Sunt blestemat să fiu.

Sunt blestemat.

Sunt!

Moara

Moara în care fusese instalată editura era plină de șobolani. De fiecare dată când se așezau la masă, cei doi editori aveau mari dificultăți cu ei, întrucât erau deosebit de îndrăzneți și făceau adevărate salturi acrobactice pentru a le smulge din mână bucăți de pâine. După terminarea mesei, cel mai în vârstă dintre editori îl ruga pe celălalt să meargă până la scriitorul acela și să vadă, poate totuși a scris ceva, întrucât editura era în criză de manuscrise. Tânărul strângea resturile mesei și, punându-le într-un rucsac vechi, care se pare că prinsese toate războaiele lumii, pornea cu pași repezi să urce dealul din spatele morii. Spre prânz ajungea la scriitor, care locuia de cealaltă parte a dealului.

În casa scriitorului se intra pe o fereastră scundă, întrucât acesta își zidise într-o noapte ușa. Zicea că a reușit să prindă o muză înăuntru și că, de când zidise ușa, îl bântuia o inspirație grozavă. Discuțiile dintre cei doi aveau mai mult caracterul unui monolog al editorului punctat de gângăvitul scriitorului care era

bâlbâit. După câte se părea devenea bâlbâit în preajma editorului, întrucât, după afirmațiile lui, în lipsa acestuia vorbea foarte curgător cu sine însuși și cu muza lui. Tânărul editor avea o vagă bănuială că și muza respectivă e bâlbâită, sau că ar fi posibil să existe o muză a bâlbâielilor. Cert este că o discuție cu scriitorul dura exasperant de mult și editorul pleca epuizat și transpirat, ducând cu el un unic și invariabil răspuns. Scriitorul era în plin proces de creație spirituală și bineînțeles că nu a început să aștearnă pe hârtie. Îi explica apoi prin semne și bâlbâieli că munca aceasta a scrisului o consideră nedemnă de menirea lui de a crea în spirit cele mai nemuritoare opere. Apoi îi promitea că atunci când opera pe care o concepea va fi gata, va face un efort intelectual și o va scrie. Aceasta pentru că editorul este foarte simpatic și-i aduce zilnic câte ceva de mâncare în rucsacul lui care, deși este foarte ponosit, pare destul de încăpător și de util. Editorul îi lăsa resturile mesei de dimineață și, în timp ce scriitorul, cu ochii sclipind de foame, începea să mănânce, el cotrobăia prin casă, nutrind speranța vagă că ar putea găsi ceva manuscrise. Din păcate în toată casa nu se găsea niciun fel de hârtie, nici scrisă, nici nescrisă și nici vreun instrument de scris. Totul părea absurd, și dacă ar fi fost după el ar fi plecat în căutarea altui scriitor, dacă mai există și alți scriitori în afara acestuia, întrucât acest maniac zidit în casă cu muza lui, bâlbâiți amândoi...

Pleca ȝopăind pe geamul care scăpase nezidit și spre seară ajungea la editură, unde punea masa și aprindea felinarele. Bătrânul îl privea scrutător, fără să-l întrebe nimic. Avea, probabil, semnele lui care-i spuneau că nici astăzi nu vor avea nimic pentru editură.

Zilele la editură se scurgeau întregi și fericite după același ritual pașnic, când, într-o dimineață, în timp ce se desfășura lupta tăcută și încrâncenată cu măncarea și cu șobolanii, cineva bătu în oblonul de la fereastră. Bătrânul, lăsându-și măncarea la discreția șobolanilor, ieși afară. În fața ușii un poștaş mărunțel îi întinse un plic:

— Aveți o scrisoare din S.M. de la un scriitor, unul K.

Apoi sări pe bicicletă și plecă. Bătrânul intră fericit înăuntru și, făcând loc pe masă, deschise, cu mâini tremurânde, plicul. Înăuntru erau vreo douăzeci de poezii dactilografiate la două rânduri.

Editorii își începură plini de râvnă munca. Triară materialul după formatul poeziilor, după culoarea cocolilor de hârtie sau după transparența lor. Munca de triere, reluată continuu după alte și alte criterii, dură până seara.

A doua zi fură sculați de poștaş care le aduse un colet:

— Domnilor editori, scriitorul K. vă mai trimite câteva manuscrise!

Apoi încălecă pe motocicletă și plecă.

Fericiți, editorii deschiseră coletul. Înăuntru erau manuscrise. Un maldăr impresionant de manuscrise dactilografiate la două rânduri. Începu ritualul trierii materialului. După lungimea poeziilor, după numărul de rânduri de pe fiecare coală, după inspirația de moment și după o infinitate de alte criterii. Până seara ajunseră la concluzia că le trebuie un raft, și hotărâră ca a doua zi să-și înceapă munca de editori prin construirea unui raft.

Raftul nu avu norocul să fie construit, întrucât în dimineața următoare apăru un camion care, trântind două lăzi pline cu manuscrise, dispăru într-un nor de praf. Renunțând la raft, editorii măturară una din magaziiile vechi ale morii și traseră cele două lăzi înăuntru. În zilele următoare zeci de camioane aduceau lăzi și containere ticsite cu manuscrise, toate trimise din S.M. de la scriitorul K. Editorii erau copleșiți.

Când nu mai avură unde să îngrămădească sutele de lăzi care amenințau să se prăbușească peste ei în spațiul îngust al morii, sosiră câteva camioane cu muncitori însoțiți de un inginer. Acesta le spuse că o fundație internațională finanțează editura, pentru a se pune la adăpost aceste manuscrise de o inestimabilă valoare.

În două săptămâni, în jurul morii apăruse un adevărat orașel în plină construcție. Antrepozite imense, complet mecanizate și automatizate, preluau și triau

lăzile și containerele aduse de sutele de camioane ce rula zi și noapte pe autostrada ce fusese construită.

Peste încă o săptămână începu construcția unei căi ferate, întrucât capacitatea camioanelor devenise insuficientă. Când calea ferată a fost terminată, cu primul transport de manuscrise a sosit și un calculator electronic însoțit de specialiști. Calculatorul, instalat într-o clădire specială, furniza în orice clipă date despre locul de depozitare al fiecărui manuscris. Întregul deal fusese tăiat în trepte și placat cu depozite deservite de un sistem complicat de lifturi și benzi rulante dirijate automat de calculator.

La rampele de descărcare soseau cam douăsprezece trenuri pe zi, dar se pare că erau insuficiente întrucât începu să se discute necesitatea instalării unui pod aerian care să preia o parte din containerele care suprasolicatau calea ferată.

Tocmai când începu construcția aeroportului încetă sosirea manuscriselor. Din S.M. nu se mai trimitea nimic. K. nu mai avea manuscrise sau nu mai voia să le trimită la această editură. Câteva zile benzile rulante și trenurile continuă să meargă goale în virtutea inerției, dar apoi fură oprite de calculator. Peste labirintul de antrepozite și manuscrise se așternu o tăcere nefirească. Șobolanii, care de la apariția manuscriselor dispăruseră cine știe unde, reapărură și începură să ia în stăpânire noile construcții.

Într-o zi, cam în vremea prânzului, când cei doi editori stăteau la umbra morii și priveau copleșiți uriașele depozite, se apropie de ei un om obosit de drum și cu o figură tristă.

— Eu sunt K., spuse omul, oprindu-se lângă ei. Scuzați-mă că sosesc atât de târziu, dar, deși există cale ferată, pe aici nu circulă niciun tren, și am fost nevoit să vin pe jos. Acum câțva timp v-am trimis câteva încercări literare, dar se pare că nu v-au plăcut întrucât nu m-ați publicat. Și vă dau dreptate să fiți atât de exigenți, întrucât nimic din ceea ce v-am trimis nu are valoare. Acum v-am adus adevăratul manuscris! Și scoase din buzunar câteva coli de hârtie prinse cu o agrafă. Aceasta este chintesența a tot ceea ce am scris. Vă rog să-l citiți. Cred că merită publicat.

Și K. îi întinse bătrânului manuscrisul.

Bătrânul editor îl luă și, răsucindu-l pe toate fețele i-l dădu tânărului. Acesta se jucă puțin cu agrafa cu care erau prinse hârtiile și apoi i-l restitui bătrânului ridicând din umeri.

— Domnule, spuse editorul restituindu-i manuscrisul lui K., vă rog să nu vă supărați, dar noi nu știm să citim.

Visul

Omul dormea. Dormea în patul lui și visa. Se visa într-o sală de tribunal. Ce ciudate sunt visele astea! El, care nu fusese în viața lui într-o sală de tribunal, percepea cu acuitate toate detaliile. Părea că tribunalul fusese instalat provizoriu într-o sală de clasă. Pe podium era o masă lungă, acoperită cu o pânză verde de camuflaj. Completul de judecată, instalat în spatele mesei pe niște scaune desperecheate, era format numai din ofițeri. Caschetele și le puseseră pe masă în fața lor. Probabil că procesul avea loc în timpul războiului. Din câte își putea da seama, acuzatul era el însuși. Stătea într-o bancă așezată lateral față de podium. De partea cealaltă se afla banca acuzării. În fața ei, în picioare, stătea un ofițer și vorbea. Deși nu-l auzea vorbind, omul știa că îl acuză de trădare. Acuzație mai mult decât gravă. Ofițerii judecători priveau fix înaintea, părând că nu aud nimic, ca și cum procesul cu pricina nu i-ar fi privit în nici un fel.

Ascultându-l foarte atent pe ofițerul acuzator, omul simțea cum crește în el, întunecată, frica. Se știa nevi-

novat. Nu făcuse războiul, despre care nu știa decât din cărți și filme. În mod normal, nu ar fi avut de ce să se teamă. Dar oamenii aceia erau foarte întunecați și hotărâți. Se pare că în privința vinovăției lui nu existau prea multe dubii. Chiar avocatul apărării, alt ofițer, pe care, curios, până acum nu-l văzuse, deși stătea pe bancă lângă el, dădea aprobator din cap.

În clipa în care teama deveni de nesuportat, omul avu revelația faptului că visează. O clipă se bucură. Cum să nu te bucuri când știi că acesta nu este decât un vis urât din care te vei trezi. Dar bucuria îl părăsi brusc atunci când acuzarea ceru pedeapsa cu moartea. Simți o puternică strângere de inimă și un imens gol în stomac. Ca și cum vorbele acuzatorului ar fi avut într-adevăr puterea de a-l ucide, omul simți cum îl părăsesc întreaga energie și poftă de viață. În locul lor se instaură teama.

Acuzarea își terminase rechizitoriul. Acum vorbea apărarea. Se confirma din nou că nici apărarea nu se îndoia de vinovăția lui. Omul își putea da seama de aceasta, ascultându-l pe propriul lui avocat, numit, probabil, din oficiu. Acesta își începu pledoaria arătând că lașitatea, ba chiar și trădarea, fac parte din însăși natura umană. Iar acuzatul, fiind om, era implicit supus propriei condiții. Că a-l condamna pe el la moarte, însemna a condamna la moarte întreaga umanitate. De aceea, el cerea comutarea pedepsei în închi-

soare pe viață. Și cerea aceasta având în vedere că un om închis nu va mai avea posibilitatea să trădeze. Că, în fond, judecătorul nu pedepsește fapta, ci previne repetarea ei. Părea un mare meșter al vorbelor acest apărător. Dar de convins nu-l convinse decât pe om. Judecătorii rămaseră la fel de încruntați și de hotărâți. Părea că nu există nici o forță capabilă să le schimbe hotărârea.

După ce apărarea tăcu, îi veni rândul omului să vorbească. Acesta sări în picioare vrând să le strige în față eroarea care se făcea cu el. Cu el, care nu era acolo. Cu el, care nu făcuse războiul și nici nu dorea să-l facă. Cu el, care nu trădase pe nimeni, sau, cel puțin, nu-și amintea nimic în acest sens. Dar sunetele refuzau să-i iasă din gură. Striga din toate puterile ființei lui pentru a fi auzit, dar nici un sunet nu se întrupa pe buzele lui. Hotărât lucru, visa. Numai în vis ți se poate întâmpla să vrei să vorbești și să nu poți. Să vrei să te aperi și să nu poți. Văzându-l că tace, unul dintre ofițerii de la masa judecătorilor, cel mai mare în grad, făcu semn unei sentinele să-l scoată din sală. Se confirma din nou că era vorba de o școală. Sentinela îl duse într-o sală de sport, unde îl legă cu mâinile de spaliere.

După un timp, în care curtea probabil că deliberase, intră în sală un ofițer. Rămas în picioare, lângă ușă, acesta îl anunță că fusese găsit vinovat și fusese condamnat la moarte. Execuția urma să aibă loc în

zori. Omul rămase încremenit. Abia după ieșirea ofițerului începu să se zvârcolească încercând să-și strige nevinovăția. Dar ofițerul plecase și omul nu reușea decât să geamă intermitent. Este un vis! Precis este un vis! își repeta omul făcând eforturi disperate pentru a se trezi.

Afară începuse să se lumineze de ziuă, când în sală intră ofițerul care-i anunțase sentința. Se apropie de om și-i puse mâna pe umăr:

— E timpul! Ți-a sunat ceasul!

Un țârâit strident îl trezi. Era ceasul lui deșteptător care îl anunța în fiecare dimineață că începe o nouă zi de muncă, o nouă zi de viață. Omul se scutură. Ce coșmar avusese! Se ridică în capul oaselor și-și trecu palmele peste față. O fericire inimaginabilă îl cuprinsese. Era în camera lui și toate umbrele nopții dispărușeră odată cu ivirea zorilor. Toate, în afara plutonului de execuție, aliniat perfect în fața sa, cu armele în poziție de tragere. Un ofițer, care stătea lângă fereastră, dădu comanda „Foc!”.

O salvă răsună în dormitor și omul se prăbuși în așternut cu șaisprezece gloanțe în trup.

Autostrada

Rico deschise tranzistorul. Se transmitea muzică de jazz. Vru să caute alt post, dar emisiunea se întrerupse brusc și crainicul anunță: „Acum două ore, pe autostrada 608, între Santa Ana și Garden Grove a fost găsit un polițist mort. Polițistul a fost ucis cu două gloanțe. O'Hara, care se află la sediul secției 84 a poliției din Atlanta, ne va ține la curent cu desfășurarea anchetei. Acum ascultați-l pe Marele Creț cu melodia „Atârnă-mi un cerceș în nas, Hany”.

Rico se ridică neliniștit și închise tranzistorul. Locul unde se afla era cuprins exact între Santa Ana și Garden Grove. N-ar fi vrut să aibă necazuri. Se îndreptă decis spre marginea pădurii unde, pe autostradă, își lăsase mașina. Se opri în lizieră. Lângă mașina lui se postase un polițist. Șovăi. Nu îndrăznea să se apropie. Polițistul avea mașina așezată transversal pe autostradă și cerea ajutoare prin radio. Rico se știa nevinovat. Nu, orice s-ar fi întâmplat, într-un polițist n-ar fi tras. Cunoștea jocul acesta absurd dintre polițiști și mafioți, polițiști și gangsteri, polițiști și proxeneți, po-

lițiști și restul societății. Regula jocului era: să nu tragi în polițiști. Nici ei nu trăgeau în tine fără să te someze. Se mai întâmpla uneori ca vreun iresponsabil să ucidă un polițist. Omul care făcea o asemenea greșeală se condamna la o moarte sigură. Nici a lui și nici alții nu-l puteau ajuta. Polițiști îl căutau cu o înverșunare puțin obișnuită. Niciodată un astfel de om nu a ajuns în fața juraților. Întotdeauna rapoartele comunicau în limbajul lor sec, că omul a opus rezistență și a fost împușcat. Împușcat întotdeauna cu cartușe de Colt-42 cu care este dotată poliția. Când moare un polițist sunt devastate toate localurile clandestine. Sunt arestați sau terorizați toți cei care au cât de mică legătură cu cazul. Întreaga lume interlopă se dă la fund.

Omul își aprinse o țigară și începu să judece situația. Repede și febril. Era ceea ce se cheamă un dur. Supraviețuiesc junglei vietnameze și știa că orice șovăială se plătește. Știa în orice clipă ceea ce voia și ceea ce trebuia să facă. În această lume aspră, a fi nesigur înseamnă a fi dat la o parte. Ori el nu-și putea permite luxul să se lase dat la o parte. Îți trebuie bani, și încă mulți, ca să nu te intereseze această luptă tăcută și încrâncenată pentru supraviețuire.

Acum nu avea destule elemente pentru a lua o hotărâre. Trebuia să știe exact care era situația. Deschise tranzistorul și-l apropiă de ureche. Se transmitea muzică. Își stăpâni cu greu nerăbdarea. Muzica se opri și o voce grăbită, care parcă mitralia cuvintele, spuse:

„Aici O'Hara. Pe autostrada 608 au fost instalate patru baraje ale poliției. La kilometrul 284 este părăsită mașina KWL-804-N-294. Automobilul aparține unui oarecare Shirkan Rico. Vom reveni cu amănunte. Muzică...”.

„Drace! Situația e dificilă. Știu de mașină, de mine. Există baraje. Cel mai simplu ar fi să mă apropii de mașină și să fac pe neștiutorul. Dar de ce să fac pe neștiutorul? Doar sunt nevinovat. N-am ucis pe niciun polițist. De ce trebuie să mă prefac că n-am auzit la radio? Mă apropii de polițist, îi spun cine sunt și... mă trezesc cu un glonț în burtă. Poate că ăsta e prietenul lui sau poate că îi cunoaște familia. Cu treburile astea nu trebuie să te joci. E mult prea riscant. Să mă apropii fără să-i spun cine sunt și să-l imobilizez... Nu. Încetează cu prostiile. Nimic nu te-ar mai scăpa de gloanțele lor. Și Coltul ăsta de sub braț... Trebuia să scap de el. Nu mă pot prezenta în fața ăstuia înarmat.

„Aici O'Hara. Studiul balistic a arătat că polițistul a fost ucis cu două gloanțe provenind de la un pistol Colt-39, dintr-o mașină în mers. Se crede că ucigașul era un bun trăgător. Shirkan Rico, proprietarul mașinii abandonate pe autostradă, este înregistrat la poliția din Ontario cu un pistol Colt-39. A fost emis un mandat de arestare pe numele lui. Din fișa Interpolului rezultă că este de origine portorică și că a participat la războiul din Vietnam unde a fost amestecat

într-o afacere în care a fost ucis un polițist. Atunci a fost eliberat din lipsă de probe. Și acum muzică...”

„Ce dracu’, s-au tâmpit cu toții? Țștia au nevoie de un țap ispășitor și m-au găsit pe mine. Atunci, în Vietnam, polițistul a fost ucis de căpitanul lui. Mirosise o afacere cu heroină din care câștigau toți și s-a apucat să facă pe detectivul. Căpitanul a primit ordin de sus, foarte de sus, să-l potolească. Și l-a potolit în stilul cel mai comod. Cu o rafală în burtă.

După ce-i vin ăștia ajutoare există foarte puține șanse să scap. Vor trage fără să someze. Trebuie să acționez acum. Coltul nu îl pot arunca întrucât va fi și ășta cap de acuzare. Un om nevinovat nu aruncă arma...”

„Aici O’Hara. Între două melodii, ultimele noutăți legate de uciderea lui Robert, polițistul de pe autos-tradă. Betty, soția lui, a leșinat la aflarea veștii, în magazinul unde lucra. Betty are 26 de ani și doi copii: Bobby în vârstă de 6 ani și Shirley în vârstă de 8 ani. Când și-a revenit a dorit să-și vadă copiii. A refuzat în schimb să-și vadă soțul spunând: Robert era un bărbat puternic și vesel. Ceea ce vreți voi să-mi arătați este un cadavru cu care nu am nimic în comun...”

„Escrocii! Rico închise tranzistorul. Au trecut la sentimentalisme. Acum chiar că nu mai am nicio șansă. Trebuie s-o șterg cât mai e timp. De ce s-o ștergi? Doar sunt nevinovat! N-am ucis niciun polițist. Nu e normal să-mi fie teamă. Am să ies în autostradă și...”

Undeva pe autostradă se auziră urlete disperate ale mașinilor poliției. Omul din liziera pădurii tresări și deschise din nou tranzistorul. "... misiuni speciale de intimidare în împrejurimile Phnom-Phen-ului. Rico este încă în zonă, nereușind să fugă. Două elicoptere de la baza militară Whoster survolează zona. Unități ale poliției din Atlanta greblează zona pădurilor din preajma autostrăzii. Această vânătoare neobișnuită a ucigașului de polițiști se desfășoară sub comanda locotenentului Philip de la secția 84 a poliției din Atlanta. Philip îl cunoștea pe Robert încă din timpul școlii. Ascultați acum un comentariu al lui H.Grubs la situația creată prin revenirea periodică în Statele Unite a trupelor dislocate în teritoriile de peste mării..."

Mașinile poliției frânară blocând autostrada. Rico se retrase grăbit în pădure unde se ghemui într-un tușiș. Inima îi bătea repede. Simțea sângele zvâcnindu-i în tâmpile. Parcă era timpul luptei din jungla vietnameză. Un elicopter trecu razant cu coroanele copacilor. „Acolo eram eu în elicopter și aruncam cu napalm. Bine că ăștia nu aruncă. Cum o să arunce cu napalm? Ce-s nebuni? Doar e pădurea lor și n-au s-o distrugă pentru un individ căruia îi ajunge și un plumb. Acum nu mai e timp de explicații. Trebuie să mă apăr.”

Își scoase Coltul și-i controlă încărcătura. Gloanțele erau acolo. Toate șase. Micuțe, grele și răcoroase. Coltul îi dădu o stare relativă de siguranță. Întotdeauna

când simțea arma în mână un val de liniște și de răutate rece îl învăluia. Acum era calm. Se îndreptă spre autostradă. În spate nu putea fugi. Dincolo de pădure erau mlaștini. Cunoștea bine regiunea. Își aminti de un film în care un hăituit cade într-o mlaștină și începe să se scufunde încet. Următorii îl găsesc și, în loc să-l scoată, își descarcă armele în el. Îl trecu un fior. Ce imaginație au și regizorii ăștia. Se opri și privi autostrada. Părea pustie. Doar lângă mașina lui un polițist stătea rezemat și fuma. Prea era liniște. Se gândi la o cursă, dar nu exista altă soluție. Singura șansă era mașina. Își scoase pălăria de cowboy cu care masca Coltul. Era un șiretlic mexican vechi, dar foarte eficient. Era calm. Știa exact ceea ce trebuia să facă. „Dacă tot mi-au zis ucigașul de polițiști...”

Intră alergând pe autostradă, ținându-se de brațul drept în care avea Coltul. Polițistul surprins scoase pistolul.

— Nu trage! Sunt rănit!

Polițistul șovăi și Rico trase. Din dreapta se auzi o bubuitură. Se răsuci în aer cu pistolul întins. Încă două bubuituri dinspre pădure îl frânseră. „Au tras din trei părți”, îi mai trecu un gând și omul se prăbuși în mijlocul autostrăzii, ca o pată de sânge pe cenușiul dezolant.

777.777.779

În orașelul acela pătrunsese un fluid rău. Nu era prea ușor perceptibil cu simțurile. Era ceva insesizabil, dar cu atât mai tulburător. Oamenii îl simțeau uneori învăluindu-i insinuant și necruțător în preajma bisericilor. În oraș erau 847 de biserici și niciun preot. Poate părea ciudat să fie atât de puține biserici, dar orașelul era mic, fără pretenții. Avea doar 800 de familii, așa că 47 de biserici erau goale. Goale, dar nu părăsite. Oamenii le îngrijeau cu atenție și, ori de câte ori o tânără pereche își alegea zeul, i se încredința câte un locaș sfânt. Totul mergea bine și cei 800 de zei erau bine sluiți. Totul până la apariția aceluia fluid blestemat.

Prima manifestare s-a vădit la Kirus (din biserica 321, închinată lui Vateon, fiul lui Propopeus, stăpânul bisericii 87). Stând rezemat de clopotnița de la poartă, îi destăinui lui Volub (locatarul bisericii 16, închinată lui Colokuka, creatorul de măști), că numărul care-i place lui cel mai mult este 777.777.779. Volub îngheță. Adică, de ce 9? Îl privi neliniștit pe Kirus care, parcă revenindu-și, îi zise că de fapt pe el îl cheamă 123.426.

Pus în fața unei asemenea destăinuiri, Volub își luă funia cu care voia să tragă de clopotul lui Kirus și plecă grăbit.

— Ei, stai! strigă Kirus după el. Am glumit, ăsta este de fapt un pseudonim.

Volub o luă la fugă și se urcă din greșeală în clopotnița lui Pasol (închinător în biserica 66, către Rudus, făcătorul de drumuri spre cer). Pasol, care-și înnodea funia, tresări și, de emoție, lovi clopotul care dăgăni scurt. Crezând că e ora la care clopotele îi anunță pe zei că n-au fost uitați, toate cele 800 de clopote începură să bată. Datorită orei nepotrivite, vibrațiile sonore intrară în rezonanță și clopotele plezniră unul câte unul.

Nemaifiind chemați de sunetul clopotelor, cei 800 de zei părăsiră orașul, care pieri acoperit de praful alb al uitării, în timp ce umbrele a 47 de zei plutesc peste biserici, așteptându-și și acum închinătorii.

Piramida

Pe nisipurile mișcătoare din inima deșertului Sahel, se începuse construcția unei piramide uriașe. Se preconiza ca aceasta să aibă un volum de patru ori mai mare decât piramida lui Keops, și o cu totul altă alcătuire interioară, adecvată scopului propus. Scop care, deocamdată, scăpa celor câteva zeci de mii de lucrători care munceau noapte de noapte la ridicarea giganticei construcții.

Asaltat de întrebările ziariștilor, arhitectul, care proiectase această construcție neobișnuită, zâmbea vișător. „Va fi cel mai minunat dar pe care îl voi face oamenilor!” declara el senin și-și vedea mai departe de treabă. Ziarele făceau tot felul de speculații referitoare la bizara construcție. Unii opinau că această piramidă are ca unic scop să satisfacă mania grandorii ce bântuia mintea unui psihopat. Și, nebuni cei ce-și vârau banii într-o asemenea afacere sortită eșecului. Dar cei ce-și vârau banii în această afacere știau ei ce fac, de vreme ce construcția continua să se înalțe. Alții luau apărarea piramidei, spunând că din adâncurile întu-

necate ale istoriei, nu ni s-au păstrat decât giganticele construcții care vorbesc despre inteligența înaintașilor noștri. Or, generația noastră, ce lasă urmașilor? Ne trebuie construcții mari, singurele care rezistă timpului, pentru a dovedi peste cinci mii de ani că pe această planetă au trăit ființe inteligente. Arhitectul nu lua parte la aceste dispute. Se pare că el spusese ceea ce avusese de spus celor care-l finanțau, și-i convinsese. Dacă el era nebun, nu putea fi nebuni cu toții.

Și, în timp ce în lume disputa era în toi, în inima deșertului se lucra încordat. Munca se desfășura numai noaptea la lumina uriașelor proiectoare, întrucât ziua căldura era insuportabilă. Din cauza nisipurilor mișcătoare nu puteau fi aduse mașini grele și se lucra mai mult manual, astfel că munca lucrătorilor nu se deosebea cine știe ce de munca sclavilor ce înălțaseră vechile piramide. Deși munca era atât de grea, nu se ducea lipsă de forță de muncă. Atrăși de salariile foarte mari, în fiecare an veneau să lucreze în Sahel mii de oameni. Cine rezista trei ani în deșert, se putea considera un om bogat.

Când piramida începu să prindă contur, ziariștii își putură face o idee aproximativă asupra organizării ei interioare. Undeva, sub baza piramidei, se afla o încăpă centrală așezată la întretăierea axelor. De aici pornea o rețea radială de canicule înguste ce duceau spre o puzderie de cămăruțe, ca niște chilii, răspân-

dite simetric în masa piramidei. Un mucalit răspândi butada că arhitectul face un mormânt somptuos pentru el și pentru toți cei care vor da faliment în urma acestei afaceri.

Dar glumele încetară în momentul în care lângă piramidă au fost aduse într-un convoi de avioane de transport opt sute de containere verzi și strălucitoare ca niște blocuri de malahit. Acestea trebuia instalate în sala centrală. Alarmiste și dornice de scandal, ziarele se întrebau dacă nu cumva în piramidă se va depozita material fisibil sau deșeuri radioactive periculoase pentru securitatea zonei. Nu cumva cel mai frumos dar pe care arhitectul îl va face omenirii va fi o armă de distrugere totală? Interpelările în parlament și notele oficiale adresate companiei de către statele limitrofe și tot felul de organizații internaționale scoaseră la iveală faptul că blocurile de malahit nu cuprindeau decât nevinovata memorie a unui creier artificial de o mare complexitate.

Ziariștii denumiră construcția „Piramida gânditoare” și numele prinse. Revistele publicară tot felul de caricaturi și glume referitoare la creierul piramidei. O gazetă obscură publică o legendă rămasă de pe vremea faraonilor care afirmă că piramidele sunt construcții blestemate și toți cei care au lucrat la ele au fost îngropați odată cu faraonul în adâncurile de piatră. Legenda făcu înconjurul globului, dar se ridică

fel de fel de glasuri de istorici și cercetători care afirmă, cu certitudinea pe care nu ți-o poate da decât știința, că niciun schelet sau os nu a fost descoperit în piramidele egiptene.

În timp ce, în încăperea centrală, arhitectul, cu o echipă de specialiști, lucra la instalarea uriașului creier, piramida se înălța mereu. În jurul piramidei apăruse în plin deșert un oraș cu câteva sute de mii de locuitori. Și toți lucrau la piramidă. Pe canalele de legătură dintre chilii și sala calculatorului se traseră cabluri. Cămaruțele fură ecranate cu rețele din sârmă subțire de zircon și apoi căptușite și tapetate cu materiale sintetice. Interiorul era scăldat de o lumină plăcută ce se difuza din pereți. Singurul mobilier al chiliilor era un fotoliu-pat, ce se putea regla după dorință. Accesul în piramidă se făcea pe la partea superioară, cu ajutorul unui lift care te putea lăsa la orice nivel, de unde porneau culoare în spirală, având de o parte și de alta ușile chiliilor.

Când construcția ajunsese în acest stadiu, principalul acționar, care era și președintele societății ce construia piramida, declară, într-un cerc restrâns, că aceasta va fi cea mai mare afacere a vieții lui. Cum cercul era restrâns, a doua zi întregul mapamond află că piramida era rentabilă. Turiștii începură să dea năvală, dar nu era prea mare lucru de văzut. O piramidă imensă de un verde translucid se înălța în mijlocul nisipurilor

galbene. Accesul în piramidă era, deocamdată, interzis.

De când se începuse instalarea calculatorului, arhitectul nu mai părăsise piramida și dirija lucrările dinăuntru. Deși construcția piramidei se apropia de sfârșit, societatea nu înceta să angajeze lucrători. Numărul lor depășea deja un milion. La opt luni de la instalarea creierului artificial, se anunță că piramida va fi dată parțial în folosință. Și, ca o apreciere a muncii depuse în condițiile aspre ale deșertului, primii care vor beneficia de piramidă vor fi chiar muncitorii de acolo.

Cum era de așteptat, accesul în piramidă se făcea contra unei taxe, care păru multora suspect de mare. În ziua inaugurării, primul lot de cincizeci de muncitori curioși își plăti taxa și pătrunse înăuntru. După aproape o oră ieșiră afară buimăciți. Când își reveniră întreaga omenire află ce-i cu piramida. În interiorul cămăruței, după închiderea ușii, omul lua loc în fotoliu și apoi se producea miracolul. Omul își putea imagina orice și-ar fi dorit, și, instantaneu, dorințele i se transformau în senzații. Practic, omul pierdea legătura cu lumea din jur, trăind într-o altă lume creată de imaginația sa. Senzațiile erau atât de reale încât adevărata viață devenea cea din vis, orice altă lume decât cea imaginată încetând să mai existe. Îți puteai imagina că escaladezi Everestul, și trăiai în realitate

toate senzațiile pe care ți le poate oferi o ascensiune. Puteai crea oameni cunoscuți și necunoscuți, puteai crea animale, plante și lumi noi. Puteai mânca, face dragoste, ucide. Puteai face tot ce ți-ai dorit și nu ți-ai putut permite. Toate dorințele refulate ți le puteai satisface. Nimic nu era imposibil în acea lume minunată pe care ți-o oferea piramida. Tot ce imaginația ta crea, ți se oferea.

A doua zi toate cele opt sute de mii de cămăruțe au fost ocupate, deși taxa de intrare era foarte mare. Dar ce mai contau banii în fața universului pe care ți-l dezvăluia piramida. Banii nu contează doar atunci când îi ai, și muncitorii aveau bani. Doar lucraseră ani de zile la înălțarea piramidei. Nimeni nu mai intra în bari, săli de spectacole, restaurante. Toți banii aveau o unică destinație: piramida. Încăperile piramidei erau în permanență ocupate și cozi interminabile se făceau la baza piramidei. Un val imens de turiști clătină orașul. Toți voiau să guste din elixirul piramidei. Dar muncitorii de la piramidă aveau prioritate și se folosiră de această prioritate până își cheltuiră toate economiile. Apoi veni rândul turiștilor. Aceștia intrau și ieșeau pe măsură ce li se terminau banii. Nimeni nu avea puterea să iasă afară dacă mai avea la el bani măcar pentru o oră de vizionare. După ce sărăceau, turiștii se angajau imediat la construcția piramidei alături de vechii lucrători. Toți munceau pentru a

strânge bani. Bani pentru a-și plăti porția de vis. Deși totul se petrecea în imaginație, puteai să stai și o lună în piramidă, evident, dacă aveai bani, fără ca organismul să sufere. Visul te hrănea cu tot ce ți-ai fi dorit. Viața în afara piramidei, pentru cel care fusese cel puțin o dată înăuntru, nu mai avea decât un singur rost. Să-ți permită să strângi bani pentru a te întoarce acolo.

Se iviră greutăți legate de refuzul multora de a părăsi chiliile atunci când nu mai aveau cu ce să-și plătească încă o oră de vis. Societatea se văzu nevoită să asigure un serviciu de ordine și pază de câteva mii de oameni. Piramida, care era aproape gata având acum vreo două milioane de cămăruțe, se dovedea a fi extrem de rentabilă.

Printre lucrătorii de la piramidă apărură tot soiul de predicatori care cereau ca piramida să fie pentru toți. Și, mai ales, pentru cei care munciseră din greu la înălțarea ei. Muncitorii săraciți și întărâtați declară grevă, dar imediat câteva sute de mii de turiști săraciți se declarară gata să le ia locul. Atunci izbucni răscoala. Peste două milioane de oameni înconjurară piramida și-i somară pe paznici să le dea drumul înăuntru. Cum aceștia nu se lăsară intimidați, piramida fu luată cu asalt cu scări, benzi rulante, macarale, elicoptere și tot ce se putea găsi pe șantier.

Abia acum se dovedi că paznicii piramidei erau înarmați. În jurul piramidei căzură mii de oameni. Răniții

erau transportați în hotelurile din oraș devenite spitale. După patru zile de asediu, un elicopter sinucigaș explodează în deschizătura ușii pe unde se trăgea. Atacanții pătrunseră înăuntru prin ușa ce nu se mai putea închide. Începu o urmărire întărită pe culoarele piramidei. Toți paznicii fură prinși și uciși. Pe arhitect nu-l găsiră, dar nimeni nu mai avea grija lui. Fiecare își caută grăbit o chilie în care să se instaleze. Aproape două milioane de oameni începură să viseze simultan. Pentru ei dispăruse totul. Și răniții din hoteluri, și orașul părăsit și restul planetei. Nu mai existau decât două milioane de lumi în care trăiau două milioane de oameni.

Un timp mai veniră avioane cu turiști care, odată intrați în piramidă, nu o mai părăseau. Nimeni nu se mai întorcea din Sahel. Avioanele rugineau acoperite de nisipul deșertului, iar caravanele de cămile ocoleau pe departe locul acela blestemat, unde două milioane de oameni piereau ca două milioane de lumi.

Picătura

Sâmbătă seara, în subsolul unde își țineau dizertațiile Căutătorii-de-absolut, veni un individ înalt, corect îmbrăcat și cu o figură impasibilă. Noul-venit se așează tăcut pe băncuța joasă de lângă calorifer, între Omul-care-nu-spune-niciodată-nimic și Omul-care-explică totul. Omul-cu-optimismul, care tocmai vorbea la intrarea necunoscutului, uitând ce avea de spus, îl interpelă:

— Iertați-mi indiscreția, dar aici este un club închis!

— Era deschis, altfel n-aș fi putut intra, se explică omul.

Căutătorii-de-absolut zâmbiră.

— Închis, reluă Omul-cu-optimismul, adică aici vin numai cei care au o problemă de soluționat, o obsesie, un gând, o esență a lucrurilor, un ceva care să-i intereseze pe toți.

— Pe toți oamenii? nu înțelese omul.

— Pe toți oamenii din încăperea asta, preciză Omul-cu-optimismul.

— Poate că domnul se va explica, totuși, își dădu cu părerea Omul-care explică totul.

— Bineînțeles că mă voi explica. Am să vă povestesc pe scurt motivul venirii mele aici. Eu stau într-o garsonieră într-un bloc vechi. Existența mea este monotonă: slujba, somnul, câte un film, citesc mult, și cam atât.

— Și eu am avut un prieten care citea mult, îl întrerupse Omul-care-avusese-prieteni, dar a murit.

Noul-venit îl privi puțin descumpănit, neștiind cum să ia cele auzite.

— Continuă! îl invită Omul-cu-orizontul.

— Da. Cum vă spuneam, existența mea era monotonă.

În acest moment, Omul-care-nu-spune-niciodată-nimic se ridică de pe băncuța joasă și ieși din încăpere. Omul-care-spunea-că-avea-o-viață-monotonă se întrerupse din nou și privi după cel ce pleca.

— Continuă! îl invită Omul-cu-orizontul.

— Bine. Eu duceam o viață monotonă și...

— Dar ne-ai mai spus de trei ori că duceai o viață monotonă, îl întrerupse Omul-cu-zidul. Dacă dumneata te-ai deplasat până aici doar pentru a ne spune că duci o viață monotonă, cred că ai venit degeaba.

— N-am venit să vă spun asta!

— Atunci, de ce ne-o spui? interveni Omul-cu-sofisme.

— Am spus-o pentru că face parte din povestire.

— Atunci, lăsați-l să continue! interveni Omul-științelor-exacte.

— Deci, rămăsesem la faptul că duc o viață monotonă...

— Și eu am avut un prieten care ducea o viață monotonă, dar a murit! interveni Omul-care-avusese-prietenii.

— Sunteți formidabili! Se enervă Omul-cu-viața-monotonă. Aici nu se poate discuta. Parcă sunteți maniaci. Întrerupeți mereu!

— Vă rog să continuați! încercă să aplaneze lucrurile Omul-cu-orizontul. Nu-i luați în seamă.

— Bine! se calmă omul. Spuneam că...

— ...duci o viață monotonă! reluară în cor Căutătorii-de-absolut, și izbuniră în râs.

Omul-care-ducea-o-viață-monotonă se supără și nu mai vru să spună nimic. Atunci, Omul-cu-orizontul îi explică îndelung că în subsolul acela nu poate avea loc nici o discuție în absența Omului-care-nu-spune-niciodată-nimic. Din această cauză, băieții l-au întrerupt mereu. Când se va întoarce Omul-care-nu-spune-niciodată-nimic, este sigur că va putea povesti nestânjenit motivul venirii lui acolo. Cauza pentru care nu au loc discuții în lipsa acestuia, el nu o știe prea exact, dar i se pare firesc ca un om care nu spune niciodată nimic să nu fie lipsit măcar de posibilitatea de a asculta.

Când se întoarce Omul-care-nu-spune-niciodată-nimic și se așeză lângă el, Omul-care-ducea-o-viață-monotonă își reluă povestirea.

— După cum vă spuneam, duc o viață monotonă. Însă, de vreo două săptămâni, această liniștită existență este tulburată de o picătură care se aude căzând undeva într-o cadă de baie, sau chiuvetă, că nu îmi este prea limpede. Imaginați-vă o noapte liniștită, în care stau întins în pat citind și, de undeva, de alături, se aude o picătură căzând în apă. O picătură sonoră într-o noapte liniștită. La început doar am auzit-o, dar după ce a căzut toată noaptea, spre dimineață, o pândeam deja încordat așteptând-o să cadă.

Treaba cu picătura a început să se repete în fiecare noapte. Uneori, este adevărat că nu o auzeam, și atunci mă prăbușeam epuizat în pat, dar nu apucam să ațipesc că picătura începea să cadă. Sunetul sugera o picătură grea de apă, o picătură solitară care se prăbușește cu disperare într-o masă de apă. Sau, cel puțin, asta era senzația pe care mi-o crea. Evident că zorile mă găseau numărând picăturile. Obsesia era gata. Am încercat să depistez apartamentul de unde se auzea căzând. Lucru foarte dificil, întrucât aveam senzația că picătura cade chiar în mijlocul garsonierei mele. De fapt, acolo se aude sunetul. Mi-am verificat garniturile, robinetele, apa din căzănelul de la WC. Vă dați seama că aveam timp. Am încercat să-mi schimb ritmul biologic. Ziua dormeam și noaptea, când picătura mea, vedeți, îi zic deja „a mea”, deși este sigur că nu pică la mine, deci, când picătura mea începea să

cadă, plecam în oraș să mănânc și să mă plimb. Treaba a mers bine până când picătura a înțeles că mi-am schimbat programul și începea să cadă de cum intram în cameră. Încercam să intru pe furiș, dar de cum îmi scoteam pardesiul, picătura își începea periplul.

Asta m-a făcut să cred că un vecin sadic mă torturează cu metoda aceasta chinezească. O fi aflat că sunt sensibil și că am somnul ușor. După câteva nopți de meditații, în care l-am ucis pe vecinul ăsta al meu într-o mie de feluri, întrucât mi se părea că nici o moarte nu e prea năprasnică pentru a răzbuna chinul meu, am ajuns la concluzia că nici nu este el atât de vinovat cât este chinezul acela care a descoperit tortura asta nenorocită. Așa că l-am iertat. S-ar fi putut, la fel de bine, ca robinetul lui să aibă o garnitură uzată și să picure când nu-l strânge suficient de tare. Sau s-ar putea ca vecinul ăsta ipotetic, pe care n-am reușit să-l identific, să fie un individ cu un somn sănătos și cu niște nervi de oțel.

Într-o asemenea noapte de coșmar m-am gândit că și apa trebuie să se termine de scurs odată și odată prin țeava robinetului. Îmi imaginam toate râurile, fluviile, mările și oceanele lumii scurgându-și apele prin robinetul acela asasin. Îmi imaginam apoi clipa în care pe buza robinetului ia naștere și se scurge ultima picătură. Visam apoi la liniștea și pacea universală care se va revărsa în garsoniera mea. Ajuns aici, încercam să-mi imaginez această ultimă picătură și nu reușeam.

Nu mă puteam imagina decât pe mine, stând încordat în așternutul răvășit într-o așteptare care nu mai ia sfârșit. Și așteptarea nu ia sfârșit pentru că ultima picătură nu se naște și nu se scurge. Nu se naște și nu se scurge pentru că eu, care am creat tot acest sistem de referință, nu pot să mi-o imaginez.

În afară de asta intervine și noțiunea stranie de „ultima”, ceea ce sugerează că în urma acestei ultime nu ar mai rămâne nimic. Or, după câte știu, întregul univers formează un tot unitar alcătuit dintr-o infinitate de forme care trec dintr-una într-alta. Iar acceptând că există o ultimă picătură care se scurge dintr-un întreg înseamnă a admite că acel întreg este finit, putându-se termina. Înseamnă să admitem că între acel întreg și cele din jurul lui granițele de demarcație sunt certe și absolute. Ar trebui să admitem ceva de neadmis și anume că un întreg integrat în celelalte din jurul lui este finit.

Acum s-ar putea ca problema să vi se pară simplă și să găsiți o rezolvare simplă. Chem instalatorul de bloc și-l rog să mă scape de tortură. Dar esența problemei nu dispare cu înlocuirea garniturii și nu dispare nici măcar odată cu căderea ultimei picături, în cazul în care admitem că ar fi posibilă o ultimă picătură. Și ajuns în această situație, am aflat de voi și am venit.

Omul-cu-picătura tăcu. Căutătorii-de-absolut se foiră un pic, neștiind cum să ia cele relatate. Omul-cu-zidul își stinse țigara și începu:

— Problema, așa cum o pune Omul-cu-picătura, mie mi se pare limpede, dar lipsită de interes. Înțeleg că este o obsesie a lui, dar îmi scapă legătura acestei obsesii cu scopul declarat al clubului nostru.

— Nu te grăbi, interveni Omul-cu-esența. În primul rând apare o scăpare în gândirea prietenului nostru cu picătura. Nu știu de ce îl preocupă atât ultima picătură, pe care, oricum, pare foarte puțin probabil că o va mai apuca. Mult mai importantă, și în această direcție consider că este cazul să ne dirijăm gândirea, este, de fapt, picătura imediat următoare, care este mai reală și mai sigură și pe care o poate aștepta cu un grad infinit mai mare de certitudine. Și această următoare picătură ne putem imagina că este ultima, și astfel problema ultimei picături o putem analiza într-un caz concret și destul de la îndemână.

— Eu cred, interveni Omul-științelor-exacte, că esențialul este să aflăm care este timpul dintre două picături consecutive, întrucât în funcție de acest timp se pot trage multe concluzii folositoare.

— Bineînțeles că aici este esențialul, îl susțin Omul-cu-psihologia. Astfel, dacă acest timp este de câteva ore, problema odihnei Omului-cu-picătura este ca și rezolvată. Dacă este de o zecime de secundă. Căderea picăturilor se poate ușor confunda cu șopotul unei ape care curge și care, în cele mai multe cazuri, este chiar odihnitor. Amintiți-vă de experiențele făcute cu

zgomotul de ploaie care, prin monotonia ei, este un excelent mijloc de adormit...

— Nu, domnule, îl întrerupse Omul-cu-picătura. Picăturile cad suficient de rar pentru a nu fi monotone și suficient de des pentru a nu-mi permite nici măcar să ațipesc.

— În acest caz, interveni Omul-științelor-exacte, problema este extrem de simplă. Trebuie să stabilim o lege de cădere a picăturilor. Lege care, odată stabilită, ne va permite să prevedem cu exactitate timpul când va cădea picătura următoare. Iar o problemă cunoscută în cele mai mici detalii poate fi influențată în sensul dorit de noi, sau se pot lua măsuri care să-i contracareze efectul. Pentru o mai bună înțelegere a fenomenului, am să vă explic cum se formează o picătură. Picătura se formează prin acumularea apei într-o cantitate suficientă pentru ca greutatea apei să învingă forțele peliculei superficiale care ține apa tinzând să-i dea o formă sferică. Iar sfera, după cum se știe...

— Eu aş zice să revenim, totuși, la ultima picătură, propuse Omul-cu-logica, întrucât consider că aceasta constituie obiectul principal al discuției noastre. Presupunem că această ultimă picătură, formându-se, nu are suficientă apă pentru a se constitui și rămâne așa, ca o biată jumătate de picătură, atârnată pe buza robinetului. Deci, cunoscând timpul când această ultimă picătură ar urma să cadă și văzând că acest timp a tre-

cut fără ca picătura să se audă căzând, înseamnă că precedenta picătură a fost ultima și fericirea aceea despre care vorbea Omul-cu-picătura se poate instala. Deci, susțin părerea emisă de Omul-științelor-exacte, și anume că problema care trebuie rezolvată se reduce la aflarea progresiei timpilor la care cad picăturile.

— Bine, bine, interveni din nou Omul-cu-picătura, dar dacă jumătatea aia de picătură de pe buza robinetului primește ceva apă condensată pe pereții țevilor și formează o nouă și dezastruoasă picătură care cade exact atunci când eu mă credeam liniștit și mă nenorocoște?

— Nu te nenorocoște deloc, interveni Omul-cu-logica. Abia atunci vei avea certitudinea că, în sfârșit, ultima picătură a căzut definitiv.

— Ba, în loc de această certitudine, se poate instala o stare de așteptare nesfârșită a altei picături, ripostă Omul-cu picătura, întrucât, așa cum a fost posibilă o excepție, mai poate, cel puțin teoretic, să intervină și o a doua excepție. Și astfel, dintr-o obsedantă cădere de picături, voi trece la o obsedantă stare de așteptare și de incertitudine, care nu e sigur că nu e mai greu suportabilă.

— În cazul acesta, reluă Omul-științelor-exacte, legea de cădere a picăturilor trebuie corelată cu legea de scurgere și cu legea de condensare a conductelor.

— Cu legile tale nu ajungi nicăieri, vorbi acru Omul-care-nu-rezolvă-niciodată-nimic. Imaginează-ți că poate interveni un eveniment exterior care să anuleze toate legile tale. De exemplu, o ploaie, sau ceva în genul acesta, și atunci să nu-mi pretinzi să stabilesc și o lege a ploii, o lege a evenimentelor probabile, una a evenimentelor mai puțin probabile și o alta a evenimentelor improbabile...

— Ce tot vorbești aici? interveni Omul-cu-zidul. Toată chestiunea e de robinet.

— Care robinet?

— Robinetul pe care curge picătura.

— Ai dreptate, izbucni în râs Omul-care-nu-rezolvă-niciodată-nimic, uitasem, trebuie găsită și o lege a robinetului!

— Degeaba râzi, vorbi Omul-practicilor-imediate, ar trebui create robinete programate care să lanseze picături într-un anumit ritm stabilit și care să încânte auzul. Acesta ar fi un mod creator de a rezolva problema.

— Dar nu atât picătura este deranjantă, reveni Omul-cu-picătura. Asta a fost la început. Acum obsedante sunt pauzele dintre picături. Evident, pauzele sunt generate de picături, dar acestea au trecut acum pe planul doi.

— Asta e! izbucni Omul-cu-sofisme. Pauzele! Trebuie măsurată lungimea fiecărei pauze, trebuie făcut

un grafic și astfel se poate afla care este ultima pauză și, în mod firesc, după ultima pauză nu poate urma decât ultima picătură. Și, astfel, problema ultimei picături, care părea insolubilă, se reduce, de fapt, la aflarea ultimei pauze.

— Și ce ai rezolvat cu asta? Întrebă Omul-cu-picătura. Așa cum nu putem ști care este ultima picătură, la fel de neștiutori suntem și în privința ultimei pauze, întrucât ritmul picăturilor este inconstant. Uite, după ce vecinul meu se spală pe mâini, ritmul lor este foarte rapid, pentru a se rări din ce în ce, până ajung să fie atât de rare încât tind să cred că au încetat, dar, tocmai când speranța tinde să se transforme în certitudine, un jet de apă vine să-mi spulbere orice nădejde.

— Ar trebui să fii mulțumit când se spală pe mâini, interveni Omul-cu-logica, întrucât consumă mai multă apă și asta te poate apropia de ultima picătură. Pe lângă asta mai ai și avantajul că în timp ce se spală pe mâini nu mai auzi picătura. Or e ceva să ai o mică pauză.

— Ar trebui stabilit de câte ori se spală pe mâini în 24 de ore, îl completează Omul-științelor-exacte. Apoi trebuie calculat, după durata spălatului, volumul de apă consumat, care trebuie scăzut din volumul total de apă de pe glob, și toate aceste date trebuie introduse într-o ecuație care ne va da timpul când va cădea ultima picătură.

— S-ar putea să mă apropie de ultima picătură, așa cum spune Omul-cu-logica, interveni concesiv Omul-

cu-picătura, dar senzația mea este că picăturile astea refuză, de fapt, orice lege a picăturilor și a pauzelor. Sau, chiar dacă presupunem că acum se încadrează în vreo lege cine îmi garantează mie că ele o vor respecta? Dacă picăturile, aflând că le-am găsit o lege de cădere, se eschivează de la ea și încep să cadă complet aiurea numai și numai ca să mă tortureze pe mine? Sau, la fel de bine, s-ar putea ca alături de mine să nu fie nici un alt apartament și nici un robinet și ca acest zgomot să provină de la o picătură metafizică. Ei, și în acest caz, cum să aștept eu o ultimă picătură care refuză orice lege de cădere sau, mai grav, care nici măcar nu există? Cum să mă bat eu cu nimicul?

Omul-practicilor-imediate, trecând peste întrebările lui retorice, îi sugeră:

— S-ar putea ca acest picat, care pe dumneata te obsedează, să aibă un scop practic și imediat, nu așa cum te-ai gândit dumneata ca la un sistem de tortură. Și eu las apa de la robinetul din curte să susure pe timp de iarnă pentru a nu îngheța pe conductă și prin asta nu vreau să torturez pe nimeni.

— Dar eu stau la bloc, se revoltă Omul-cu-picătura. Nici nu se poate pune problema să-i înghețe țeava. N-am eu norocul ăsta.

— Să nu privim lucrurile atât de îngust, interveni Omul-cu-orizontalul. Omul-practicilor-imediate ne-a atras doar atenția asupra unui alt aspect, mai puțin

relevant în discuțiile noastre de până acum și anume asupra conceptului de picătură utilă.

— Ai dreptate, sări Omul-artelor-alambicate, toată problema este greșit pusă. Noi am pornit de la premisa, pe care ne-a sugerat-o de fapt Omul-cu-picătura, că această picătură este dăunătoare pentru psihicul celui ce o aude...

— De fapt, îl întrerupse Omul-cu-psihologia, psihicul Omului-cu-picătura nu l-am analizat încă. După ce terminăm, o să-l supun la testul picăturii. Este cel mai edificator în cazuri de genul celui prezentat aici.

— Și în ce constă testul? Se neliniști Omul-cu-picătura. Sper că nu o să...

— Dar există o disciplină acceptată a discuțiilor. Vă rog nu mai întrerupeți! Reveni Omul-artelor-alambicate. Imaginați-vă că picătura poate fi așteptată cu bucurie. Dacă Omul-cu-picătura s-ar strădui nițel ar putea găsi adevărate momente de încântare în ritmicitatea căderii picăturilor. Gândește-te, se adresează el Omului-cu-picătura, că această picătură se aude prin niște vibrații sonore care pot fi plăcute. Nu te încăpățâna să vezi în aceste vibrații doar partea lor neplăcută. Și dintr-o picătură poate ieși o adevărată simfonie de sunete. Pentru că nicio picătură, logic, nu poate suna la fel ca cealaltă. Gândiți-vă la Paganini care cânta pe o singură coardă și era sublim. Sau la un pictor care cu un singur tub de culoare poate crea o capodoperă.

— Are dreptate, interveni Omul-cu-psihologia. Ia încearcă să legi fiecare picătură de starea ta sufletească din acel moment sau de ceea ce faci în clipa când cade. Astfel, fiecare picătură capătă o personalitate distinctă a ei și ți se va fixa în memorie fără a mai semăna cu o alta. Astfel se va rupe monotonia.

— Sau, și mai bine, sugerează Omul-cu-distrugerea, defectează-ți și dumneata robinetul și astfel poziția dumitale în raport cu vecinul se echilibrează cumva. Sau poți să defectezi două robinete și atunci victoria va fi totală.

— Are dreptate, îl susțin Omul-artelor-alambicate. Picăturile dumitale împreună cu ale lui ar fi un început modest al unei simfonii a picăturilor.

— Sau s-ar putea să se anihileze reciproc, îl completează Omul-cu-nihilismul. Mai ales dacă reușești să le sincronizezi perfect.

— Pe lângă toate astea, îi ajută Omul-cu-psihologia, crearea unei picături proprii, pe care o poți regla după bunul tău plac, are și un efect psihic binefăcător. Îți dă, așa, un sentiment de încredere și putere. Fiind ale tale, picăturile le poți opri când vrei, izbândind astfel o victorie în acest război al nervilor. Este adevărat că victoria este parțială, dar mai bine o victorie parțială decât o înfrângere totală. În afară de asta există și riscul să te obișnuiești cu picăturile tale și atunci cele ale vecinului nu mai valorează nimic.

Totul este ca picăturile tale să fie mai răsunătoare. Pentru asta îți recomand să instalezi o tablă în chiuvetă pe care se cadă picătura, iar robinetul să-l înalți undeva mai sus, în regiunea tavanului. Aceasta este o metodă de tratament foarte eficientă. Îți provoci celui care are dureri o durere mai mare și astfel el o uită pe prima care-l chinuia.

În acest moment, când sfaturile inutile se prăvăleau ca o ploaie uscată asupra Omului-cu-picătura, Omul-care-nu-spunea-niciodată-nimic se ridică și părăsi încăperea. Omul-cu-picătura îl privi cum iese și se gândi că omul acela posac și tăcut suferă probabil cu bășica, de iese atât de des afară. Apoi își aminti că în lipsa lui nu se pot purta discuții, așa că nu le răspunse nimic. Își aprinse o țigară privindu-i liniștit.

— Cred că ne-am îndepărtat de esența problemei, vorbi grav Omul-citadelor-din-memorie. Esența tuturor problemelor de acest gen se găsește în parabola cu monstrul. Într-un sat de pescari exista credința că undeva în apele mării trăiește un monstru. Cel care avea neșansa să-l vadă, murea. La una din ieșirile pe mare, unul dintre pescari își luă băiatul care împlinise paisprezece ani și trebuia obișnuit cu aspra muncă a pescuitului. La un moment dat copilul scoase un strigăt și arătă undeva în larg:

— Monstrul! Priviți-l!

Pescarii priviră speriați în direcția arătată, dar nu văzură nimic. Încercară să-i explice băiatului că nu se

vede nimic, dar acesta, cu o figură îngrozită, o ținea pe-a lui spunând că acolo este monstrul care are doi ochi roșii și bulbucați și o gură mare cu dinți ascuțiți. După un timp se potoli spunând că monstrul s-a cufundat în valuri. Pescarii se întoarseră la țărm și jalea se lăsă peste sat și peste casa unde toată familia aștepta ca băiatul să moară. Doar văzuse monstrul. Deși toate pregătirile pentru moartea lui fuseseră terminate, copilul nu murea. Trecură ani după ani și toată lumea, inclusiv băiatul, care între timp devenise bărbat, aștepta împlinirea blestemului. Băiatul care văzuse monstrul a trăit nouăzeci și opt de ani și a murit de bătrânețe. În toată viața lui nu a făcut nimic: nu a muncit, nu s-a însurat, nu a părăsit satul, nu a avut prieteni ci a așteptat timp de o viață întreagă să moară.

În subsol se lăsă tăcerea. Toți meditați asupra poveștii cu monstrul. După un timp, Omul-cu-picătura i se adresa Omului-care-avusese-prieteni:

— N-ai avut niciun prieten care a văzut monstrul?

În acest moment intră Omul-care-nu-spunea-niciodată-nimic.

— Dar băiatul n-a murit, spuse Omul-care-nu-înțelegea-niciodată-nimic. Deci legenda cu monstrul nu era decât o legendă.

— Ba a murit, întări Omul-cu-esența.

— Dar la nouăzeci și opt de ani, de bătrânețe. Doar așa spune legenda, își susținu părerea Omul-care-nu-înțelegea-niciodată-nimic.

— Nu, ripostă Omul-cu-esența. A murit atunci când a văzut monstrul, pentru că din acel moment el a fost mort pentru toți, inclusiv pentru el însuși. Doar legenda spune în final că băiatul nu a făcut în întreaga lui viață nimic altceva decât să aștepte să moară. Ori ce vrei moarte mai totală decât asta?

— Eu tot nu înțeleg ce legătură au toate astea cu robinetul defect al Omului-cu-picătura, interveni Omul-cu-zidul.

— Nu trebuie înțelese chiar toate și de către oricine, îl consolă Omul-cu-orizontul.

Omul-practicilor-imediate propuse apoi să se meargă la fața locului pentru ca problema picăturii să poată fi analizată și, eventual, soluționată pe viu. Cum obiecții nu se ridicară și cum toți erau bucuroși să părăsească subsolul acela înecat de fum, se ridicară și ieșiră. Afară se lăsase o noapte înghețată și mica ceată a Căutătorilor-de-absolut lungi pasul după Omul-cu-picătura.

Ajunseră pe întuneric la baza unei clădiri întunecate și începură să urce treptele unei scări ce părea că nu mai are de gând să se termine.

— Puteați să vă puneți și voi un bec pe scară! se auzi o voce în întuneric.

— Când am plecat eu era lumină, se justifică Omul-cu-picătura care mergea în fruntea lor bâjbâind pe lângă balustradă.

Ajunși în fața unei uși pe sub care se strecura o dungă de lumină, Omul-cu-picătura scoase cheile și deschise. În urma lui se strecurară Căutătorii-de-absolut ținându-se unii de alții. Ajunși înăuntru, se răs-pândiră în garsoniera circulară care deveni neîncă-pătoare.

— Ce garsonieră circulară! Se minună Omul-cu-pi-cătura. Când am lăsat-o eu era pătrată!

— Și tu te miri? îl întrebă Omul-cu-logica.

Fără să-i deranjeze prea mult forma garsonierei, Căutătorii-de-absolut își aprinseră țigările și începură să spună bancuri. Din când în când se scuturau de răs. Omul-cu-picătura se simțea bine cu ei. Parcă toate ob-sesiile și toate picăturile asasine rămăseseră în subso-lul invadat de fum de țigară. Era cald și bine. E drept că garsoniera era circulară, dar asta nu schimba esen-țial datele problemei. Era garsoniera lui, pe care ar fi recunoscut-o dintr-o mie, iar ei erau prietenii lui de o viață. Din păcate toată această atmosferă fu întreruptă de Omul-cu-zidul:

— Eu zic să ne arate robinetul acela defect!

Toți tăcură nedumeriți. În garsonieră se lăsă o li-niște înghețată. Și în această liniște se auzi clar și lim-pede picătura. Sonoră, singură și atotstăpânitoare peste tăcerea care se lăsase. După ea o alta, apoi o alta...

Se dezlănțuiră comentarii furtunoase. Toți o au-zeau. Unii o găseau sublimă, alții o găseau într-ade-

văr, insuportabilă, iar pe alții îi lăsa indiferenți. Omul-practicilor-imediate scoase un detector de zgomot pentru a repera direcția din care se auzea sunetul. Omul-științelor-exacte scoase un cronometru și începu să noteze într-un carnet lungimea pauzelor dintre două picături consecutive. Omul-cu-zidul stătea fără să simtă nimic și întreba unde stă instalatorul blocului. Omul-artelor-alambicate căzuse în extaz în timp ce Omul-cu-psihologia se crispa la fiecare picătură de parcă ar fi înghițit scoici. Cineva îi făcu propunerea Omului-cu-picătura să facă schimb de locuință, dar acesta le spuse că el nu mai aude nici un fel de picătură, deși ascultă foarte atent. Iar faptul că ceilalți o aud i se pare puțin cam straniu. De asemenea, le atrase atenția că în tăcerea care s-a lăsat de când nu se mai aude picătura, răsună supărător de tare tic-tacul de la pendula vecinului; zgomot pe care până azi nici nu l-a remarcat, probabil din cauza picăturii care i-a absorbit toată atenția. Omul-cu-distrugera opină că un asemenea imobil infernal în care se aud enervant ba picături, ba ticăituri misterioase ar trebui aruncat în aer. Și, în general, dacă ar fi după el, toate imobilele ar trebui aruncate în aer. Ceilalți ascultară atenți, dar nu auziră nici un ticăit.

Și în timp ce unii auzeau picătura, în timp ce alții auzeau tic-tac-ul sau nu auzeau nimic, în jurul turnului, în care se urcaseră cu toții, șuiera vântul.

Labirintul

În stânga este un perete pe care trebuie să ții mâna. Este singura șansă de a găsi ieșirea din labirint. Să am tot timpul palma lipită de peretele din stânga și să înaintez. E o metodă sigură, descoperită de te miri ce matematician sau savant într-ale labirinturilor, dar neverificată. Or fi verificat-o ei prin calcule și legi matematice, sau pe vreun labirint desenat pe hârtie. Dar, în mod practic, nu a mers nimeni orbește printr-un labirint căutând ieșirea, fără a avea altă speranță decât încrederea nemărginită în acest principiu. De fapt, eu nu am nicio încredere în el, dar, din păcate, nu am de ales. Nu cunosc nici o altă modalitate de a ieși dintr-un labirint necunoscut.

N-am nici măcar o hartă la mine. Dar de unde să am hartă, că doar n-am intrat aici să fac o călătorie de plăcere. Sau măcar să fi avut un ghem de sfoară ca Tezeu. De fapt și ideea cu sfoara, cât ar fi ea de practică, tot prezintă un dezavantaj incontestabil. Ești legat de exterior prin acel fir de ață, și ești expus tot timpul riscului ca un glumeț sau un răuvoitor să-ți

taie firul, și atunci te-ai dus dracului. Nu mai găsești ieșirea nici într-o mie de ani. Sau așa se poate rupe pur și simplu tot frecându-se de zidurile astea aspre.

Cred că tot chestia aceea descoperită de matematician e mai practică. Ții mâna pe un perete și mergi. Și nu iei mâna de pe zid, până nu ajungi la ieșire. În cazul în care există o ieșire. Există, cum să nu existe. Toate labirinturile au o ieșire. N-am auzit până acum de nici un labirint care să nu aibă ieșire. Și ce dacă n-am auzit, asta nu înseamnă că el nu poate să existe! Dar nu cred să am tocmai eu ghinionul să dau peste un asemenea labirint! Dacă ar fi să ieși tot pe acolo pe unde ai intrat și tot există o ieșire. Un labirint fără ieșire trebuie să fie un labirint fără intrare, iar un labirint fără intrare nu există. Iar zici că nu există! Doar Kelvin spunea... De trei ori blestemat acest Kelvin! Că doar el m-a vârât în încurcătura asta. El, cu imaginația lui bolnavă, atunci când m-a convins să mergem să vedem Poarta Soarelui. Treaba asta s-a întâmplat parcă ieri, dacă ceasul meu mai merge cum trebuie.

Am plecat împreună prin deșert, ieri dimineață, și Kelvin, care scrie tot soiul de chestii fantastice, a început așa, pe nepusă masă, să-mi vorbească de labirint. Atunci nu m-a surprins. La el este o manifestare obișnuită. Și, în afară de asta, drumul se anunța destul de lung, și povestirile lui făceau ca timpul să treacă mai repede. Să ai la un drum lung un povestitor ca el,

e o adevărată binefacere. Binefacere când se limitează la povestiri, dar când ajunge să-și materializeze fantasmеle, și să te bage în lumea lui întortocheată și greu de controlat, se transformă într-un adevărat blestem.

Nici acum nu-mi explic cum de am acceptat să-l însoțesc în aventura asta absurdă. Dar, când mi-a explicat ce aveam de făcut, totul părea simplu. Trebuia să traversăm Deșertul Roșu pentru a ajunge să vedem Poarta Soarelui, care este fascinantă. De unde știe? A văzut-o de nenumărate ori în imaginație, sau în vis, sau într-o stare asemănătoare. Se pare că la el astfel de stări sunt destul de frecvente. Locul unde era așezată Poarta era atât de bine precizat în mintea lui încât m-a convins. Și tot nu-mi este limpede cum de am acceptat să merg într-un loc ce nu există decât în imaginația unuia ca Kelvin. Dar individul acesta exercită asupra mea o fascinație inexplicabilă.

— Nu simți labirintul ieșind din pământ? m-a întrebat el brusc.

— Nu simt nimic, i-am răspuns privind deșertul nesfârșit. L-am privit apoi, dar figura lui nu mi-a plăcut deloc. Parcă era în transă.

— Ba iese și ne împresoară, s-a încăpățânat Kelvin. Mie mi se întâmplă destul de des. Rătăcesc uneori zile întregi prin el căutându-i ieșirea, dar se pare că nici un drum nu duce nicăieri, întrucât, deși încerc să mă stăpânesc cum pot, îmi pierd pur și simplu răbdarea.

Dar, într-o dimineață, răsare cronometrul acela imens ce-mi ține loc de soare și labirintul intră în pământ, dispare, înțelegi?

— Nu.

— Știi, reluă el netulburat. Uneori am impresia că am folosit mai mult timp decât mi se cuvenea, că am folosit un timp care nu era al meu. Și timpul acesta mi se taie, mi se ia din viață. Viața mea este scurtată cu timpul acesta folosit în mod abuziv. Asta mi se întâmplă de obicei atunci când creez. Când timpul dispare și, cred eu, limbile cronometrului meu încremenesc. Dar nu este așa. De obicei creez noaptea, pentru că noaptea scap de obsesia cronometrului și mi se pare că timpul se dilată și noaptea poate dura la infinit. Dar dimineața, când cronometrul răsare și-i pot vedea limbile, constat că am furat câteva zile, uneori luni întregi, și mi-e frică. Mi-e frică de faptul că va trebui să plătesc cândva pentru tot timpul acesta furat. Singura mea șansă e să fiu nemuritor. Dar cine mă crede că-s nemuritor? Nici eu nu sunt pe deplin convinși. Dacă cei din jurul meu ar crede cu adevărat că-s nemuritor, atunci aș fi cu siguranță. Dar oamenii se îndoiesc, și îndoiala lor mă fură de viață. Sau măcar dacă ar crede în ceea ce scriu. Dar ei nu cred nici în asta. De fapt, părerea mea este că ei nu mai cred în nimic. Și-au pierdut credința. Nu mai cred nici în ei, darămite în mine sau în ceea ce scriu. Dar se pare că am nevoie de

ei, întrucât atunci când indiferența lor atinge paroxismul, năvălește acel labirint care mă înconjoară din toate părțile. Și atunci pierd contactul cu oamenii, pentru că în labirintul acela nu este nimeni. Și rătăcesc prin el zile întregi pierzându-mi încrederea în tot ce există. Îmi pierd încrederea până și în viața asta a mea, așa cum este. Și după lungi căutări și incertitudini, într-o dimineață, răsare cronometrul care mă anunță impasibil că labirintul mi-a mai furat câteva luni din viață. Labirintul, arta, neîncrederea oamenilor, propria-mi neîncredere, toate mă fură, mă spoliază de viață, încât am senzația că viața mea s-a dus de mult și că sunt dator încă vreo două-trei vieți către divinitate. Și atunci încep din nou să cred că-s nemuritor și totul se reia. Uite, chiar acum simt cum labirintul iese din pământ și mă izolează de tine. Niciodată când mergeam spre Poarta Soarelui nu m-a cuprins labirintul. Cred că numai tu ești de vină. Nu trebuia să te iau cu mine.

Am încercat să-i spun că nu văd nici un labirint și că n-am nicio vină că în loc să stau liniștit acasă la mine, bat deșertul acesta neprimitor. Dar în timp ce-i vorbeam, naiba știe, se depărta de mine din ce în ce mai repede încât îmi era imposibil să mai țin pasul cu el. Și dus a fost.

Până seara am umblat singur. Un timp căutându-l pe Kelvin, apoi căutând drumul înapoi. Noaptea am

adormit în deșert și dimineața m-am trezit în labirint. Simplu, nu? Cred că nici nu există un mod mai banal de a intra în încurcătură. De fapt, dacă gândesc logic, nu cred că a venit labirintul peste mine. Pare mult mai plauzibil să fi pătruns în el aseară, după apusul soarelui, când umblam bezmetic fără a vedea prea exact încotro mă îndrept. Și, de dormit, am dormit în labirint, nu în deșert. De fapt diferența nu este esențială întrucât, în ultimă instanță, deșertul este forma cea mai pură a labirintului, din care nu mai poți ieși ținând mâna stângă pe un perete. Oricum e mai bine cu labirintul. Mai ales când cunoști o regulă de ieșire, așa cum cunosc eu.

Eu mai știu o regulă, găsită tot de gânditorii într-ale labirinturilor, dar la fel de neexperimentată. Tragi o linie continuă pe unul din pereți. Dacă treci a doua oară printr-o galerie care are o linie, mai tragi una și pe perețele opus. În nici un caz nu mai treci pe un culoar care are deja două linii. Simplu. Asta îți este de folos atunci când nu vrei cu nici un chip să scapi vreo fundătură sau vreo cămăruță în care s-ar putea găsi, eventual, o comoară sau poate vreun minotaur flămând. Cred că lui Tezeu i-ar fi prins bine să știe treaba asta, dar nu mie care nu caut nimic, ci vreau numai să ies afară.

Ce construcție ciudată, labirintul! Cine l-o fi inventat? Ei, cine! Dedal, omul acela plin de idei sterile. Ce cap și pe tipul acesta! Să facă o construcție atât de îm-

bârligată doar pentru a închide înăuntru un animal. Nu putea să-i facă o cușcă zdravănă? De vreme ce nu i-a făcut cușcă, ci labirint, înseamnă că nu se putea altfel. De fapt, ce știu eu despre acele timpuri și, în general, ce știu eu despre labirint? Și dacă aș ști, la ce mi-ar folosi? Aș ieși mai repede de aici? Poate dacă aș percepe esența labirintului și scopul lui.

Orice construcție are un scop practic și imediat. Numai labirintul este atât de absurd conceput încât mă face să cred că a fost înălțat ca un monument închinat absurdului. Dar în perioada când a fost construit, oamenii nu-și permiteau să cheltuiască atâta energie și bani doar pentru a ridica un monument absurdului pe care nici nu e sigur dacă-l percepeau.

Dedal a construit labirintul doar pentru a închide înăuntru o vită! Nu-mi iese din cap treaba asta. Ce se ascunde în spatele poveștii ăsteia? N-ar trebui să uit că tot Dedal i-a făcut și lui Icar aripile acelea dezasastroase. Cred că individul a fost un geniu al răului și le lua mințile la toți cu ideile lui stranii. Și totuși, animalul închis în labirint era Minotaurul, fiul nelegitim al lui Minos. Asta e! Minotaurul reprezenta greșeala, eroarea, care trebuia ferită de ochii celorlalți oameni și care trebuia, în același timp, împiedicată să năvălească între ei și să-i contamineze. Or, pentru a închide un concept de o forță atât de covârșitoare cum este eroarea sau greșeala, nici un zid nu este suficient

de gros. Și atunci Dedal a recurs la această cumplită cursă. Căci este o cursă inimaginabil de rafinată.

Practic, Minotaurul nu era închis. El nu era împiedicat să meargă, să alerge, să caute ieșirea. I se lăsa iluzia deplinei libertăți. În fața lui se întindeau kilometri întregi de culoare și galerii care îi ofereau un număr aproape nesfârșit de variante. Or, dacă coridoarele îi erau accesibile, Minotaurul nu simțea nevoia să spargă zidurile laterale care, probabil, n-ar fi rezistat forței lui neobișnuite. Ce victorie a inteligenței în fața forței brute! Un tip deosebit de imaginativ acest Dedal! Ar fi trebuit să mă consult cu el înainte de a mă băga între zidurile acestea nesfârșite. Ba nu. Cred că aş fi discutat degeaba cu el, dacă era ca Kelvin. Și pare foarte asemănător. Aceași imaginație neobișnuită. Parcă n-ar fi pământeni.

Labirintul rămâne, oricum, un mare semn de întrebare. De unde provine și ce semnifică? Este un concept străin naturii umane. Este ceva în acest concept care depășește imaginația creatoare a unui om. A unui om normal, dar nu a unuia ca Kelvin sau ca Dedal.

Kelvin ar fi trebuit să umble prin acest labirint care se potrivește mai bine cu structura sa psihică. Dar de unde știi că nu fojgăie și el pe undeva pe aproape și nu riști să te ciocnești cu el la vreo cotitură. Lasă-l pe Kelvin. Și așa are labirinturile lui psihice din care nu mai iese. Nu-i trebuie labirintul acesta atât de mate-

rial. Ba să fie aici lângă mine, că doar el m-a băgat înăuntru și tot el trebuie să mă scoată. Ba n-o să te scoată nimeni dacă nu reușești să ieși singur. Și n-ai să reușești să ieși până ce nu găsești esența labirintului. Sensul lui.

Ar trebui să mă transpun în gândirea oamenilor din vremea lui Dedal. Dificil. Cum să alinez gândirea mea instruită și logică la modul lor direct și instinctual de a raționa. Ba, pot. Nu cred că sunt structural diferit de ei. Ca dovadă, uite, nu sunt în stare să rezolv o problemă pusă de unul dintre ei.

Scopul oricărui labirint este să-l rezolvi. Să treci prin el și să-i găsești ieșirea. Sau poți să treci pe lângă el și să-l ignori și, în acest caz, labirintul încetează să existe. Mai ales dacă-l ignoră majoritatea oamenilor. Ce să mai vorbim de cazul în care îl ignoră toți. Asta mă face să cred că Minotaurul nici n-a existat. A fost o invenție a lui Dedal pentru a-i face pe oameni să rezolve labirintul. Pentru a le atrage atenția asupra lui. Pentru a-i împiedica să-l ignore. Pentru a da un sens omenesc unei construcții sau concept neomenesc. Oamenii nu aveau dorința să rezolve o problemă fără o finalitate practică și imediată. Ce ar fi determinat un om să intre în labirint când putea pur și simplu să-l ignore și să-și vadă de ale lui? Or, știind o forță închisă în acea clădire, o forță brută ce ar putea ieși și distruge, oamenii încep să se intereseze de zidurile

ce-i apără de acea forță. Oare pe mine m-ar fi interesat problema labirintului dacă nu eram înăuntru și nu ar fi trebuit să găsesc ieșirea? Nu cred.

Despre labirint am auzit legenda cu Minotaurul, apoi, cu totul întâmplător, am citit într-o revistă o comunicare făcută de un tânăr savant, la un congres internațional de psihologie. Tânărul a introdus într-un labirint câțiva șoareci. Mâncarea se găsea în capătul opus, astfel încât, pentru a ajunge la ea, șoarecii trebuia să găsească drumul corect prin labirint. În faza inițială, din 169 de șoareci, unul singur reușea să ajungă la hrană și să supraviețuiască. Ceilalți mureau de foame rătăcind pe culoarele labirintului. Descendenții celor ce au supraviețuit au fost supuși aceluiași test și astfel printr-o selecție dură supraviețuiau doar cei dotați în această direcție. La cea de a patruzecoa generație eroarea a scăzut de la 168 la numai 2. Tânărul care a prezentat experiența a tras o concluzie tulburătoare referitoare la comportamentul social dirijat prin transmitere la descendenți a noilor deprinderi sociale dobândite. După comunicarea respectivă, un alt savant repetă experiența, care se dovedi a fi un eșec. După aceasta îl învinui public pe tânăr de impostură și acesta se sinucise. Savantul care îl blamase repetă experiența, care, de data aceasta, a dus la rezultatele obținute de tânăr. Povestea este destul de stranie și poate că aș fi uitat-o de atunci, dacă nu m-ar fi

impresionat soarta tânărului savant. Tot în articolul acela am citit și despre metoda de a ieși dintr-un labirint necunoscut.

Regula aceasta este de fapt o tâmpenie. Umblu de nu mai știu când cu mâna tot lipită de peretele acesta aspru și nu se întrevește nici o speranță de a ieși de aici. Matematicianul acela s-a înșelat. Cum o să se înșele! N-are voie să se înșele! Ce, mă lasă aici tocmai acum când am nevoie de teoria lui? La ce mi-ar folosi să știu să ies dintr-un labirint dacă în mod practic nu pot ieși? Hotărât lucru, o problemă nu te interesează cu adevărat decât în momentul în care nevoia te pune în fața ei. În rest, te poți gândi la ea în mod abstract și o poți rezolva cel mult teoretic, ca și savantul acela cu regula labirintului.

Dar dacă labirintul acesta este infinit? Nu există labirinturi infinite. Ei, nu există! Ia imaginează-ți un zid interminabil de-a lungul căruia mergi și nu-i mai dai de capăt. Nu există ziduri infinite. Nici zidul chinezesc nu e infinit, deși este singura construcție care se vede de pe Lună. Deci este vorba de un labirint infinit pe un spațiu limitat. Lucru greu de realizat. Greu, dar nu imposibil. Un labirint infinit este de fapt un labirint irezolvabil, din care nu poți ieși. Nu poți ieși din cauza faptului că labirintul își modifică forma și așezarea culoarelor în timp ce tu ești înăuntru. Un labirint modular ale cărui module se îmbină într-o mul-

titudine nesfârșită de feluri. Sau un labirint cu uși în care fiecare ușă nu se deschide decât într-un singur sens fără a-ți mai permite întoarcerea pe același drum. În cazul în care ai greșit drumul, te înfunzi în vreo galerie închisă din care nu mai poți ieși. Dar acesta ar fi un labirint asasin. Nu e nevoie de un asemenea labirint. Poți rătăci printr-un labirint ca cel al lui Dedal o viață întreagă fără să găsești ieșirea dacă nu cunoști regula cu mâna pe zid. Dar eu o cunosc și voi ieși. Mai ales dacă am să găsesc și esența labirintului. Cred că singurul labirint fără ieșire este un labirint din care nu mai dorești tu să ieși.

Elementul esențial în definirea labirintului este de a tocmi unicitatea lui. Un singur om a creat un singur labirint și omenirea a vorbit și va vorbi la infinit despre el. Este mult mai ușor să construiești un alt labirint după ce lui Dedal i-a venit ideea asta genială, decât să-i percepi esența. Oare eu m-aș apuca să creez un labirint? Nu cred. Un al doilea labirint n-ar face decât să-l copieze pe primul care este unic și irepetabil.

Culmea ironiei ar fi ca animalul acela să mai fie încă aici și să mă întâlnesc cu el. N-are cum. Legenda spune că l-ar fi ucis Tezeu, omul acela cu ghemul de ață. Dar câtă încredere poți avea în legendele astea? Eu nu sunt prea convins că tânărul a ucis Minotaurul. Poate că nici nu l-a întâlnit. N-ar fi exclus, având în vedere complexitatea de necuprins a acestui labirint.

Aici poți vâri o sută de indivizi și există multiple șanse să umble săptămâni de-a rândul fără să dea unul de altul. De fapt, nimeni nu a văzut animalul mort. L-au crezut pur și simplu pe aventurierul acela. Ce creduli erau oamenii! Să nu verifice ei! Treaba asta trebuia făcută în primul rând. Dar cine s-o facă? Cine mai avea curajul să intre în văgăuna aceea de labirint? Era mult mai comod să-l creadă. Sau chiar dacă a ucis animalul, nu e deloc sigur că fiara nu a lăsat vreo progeneritură, ceva. Sau, și mai probabil, oamenii au vârat un alt animal înăuntru și acum așteaptă curioși să vadă cum o să mă descurc. Asta mai lipsea! Acum am să fiu obsedat de prezența unui animal închis aici cu mine, poate de mai mult timp. Plictisit și dornic de puțină variație. Și tocmai eu să-i țin companie.

Părerea mea este că Tezeu a stat undeva lângă intrare. Doar nu era nebun să se vâre în găurile astea de șobolan pentru a se întâlni cu fiara. Apoi a ieșit afară, a tras o minciună și a devenit erou. Descurcăreț băiat. Numai eu, în naivitatea mea, m-am apucat să-i colind hrubele și să-i pipăi pereții. Sau poate că oamenii, dându-și seama că Tezeu i-a tras pe sfoară, m-au vârat pe mine aici să-i termin treaba. Dar puteau cel puțin să mă prevină. Să-mi fi luat o armă, ceva, la mine. O armă și un ghem de sfoară. Cam ciudată combinația.

Precis că Tezeu s-a consultat cu Dedal înainte de a se aventura aici. După ce Dedal și-a pierdut ore întregi

explicându-i sistemul de organizare al labirintului și văzând privirea tâmpă cu care acesta privea planul construcției, a oftat și i-a dat ghemul acela care a rămas celebru. Și legenda spune că i l-ar fi dat o femeie. Legenda aceasta a fost scrisă de o femeie. Asta e sigur.

Cred că tot din ghemul acela de sfoară s-a făcut, ceva mai târziu, și nodul gordian, după ce Tezeu l-a încâlcit bine în labirint. Și apoi, cum era de așteptat, a venit un tip nevrotic și l-a tăiat cu sabia. Simplu și eficient. Dar în cazul labirintului e ceva mai dificil. Nu-l poți despica pur și simplu în două cu o şuierătură de sabie. Și nici nu poți să pui mâna pe târnăcop și să te apuci ca un salahor să dărâmi zid după zid. Este o treabă sisifică, lipsită de finalitate, întrucât problema labirintului nu va fi rezolvată făcând o gaură prin el. La fel cum nici problema nodului gordian n-a fost rezolvată. Pentru a rezolva labirintul îți trebuie calm. Calm și răbdare.

Oricum, puteau să facă și ei un labirint mai mic. Ce le trebuia atâtea sute de kilometri de galerii și atâtea mii de întretăieri și bifurcări? Nu puteau să facă un labirint mic. Labirintul pune sau rezolvă o problemă fundamentală. Un labirint mic nu pune și nu rezolvă nici o problemă. Un asemenea labirint ar fi fost foarte ușor asimilat de oameni.

Din punct de vedere logic un labirint este o construcție în care intri și apoi încerci să ieși cât mai re-

pede cu puțință. Iarăși apare o contradicție, și totuși așa este. Și odată intrat și se deschid mai multe variante, iar tu ai libertatea de a alege singur calea de urmat. Singur. Și Minotaurul a fost singur, și Tezeu, și eu. Și cu cât libertatea de alegere este mai mare cu atât este mai mult condiționată, întrucât una singură îți oferă șansa de a ieși. Șansa! Țsta este sensul labirintului. Esența sa. Toți suntem în labirint. Unii mai dotați, alții mai puțin, și toți caută ieșirea. Șansa de a ieși este aceeași pentru toți, dar prin însăși esența sa, de șansă nu profită decât unii, extrem de puțini.

Acum îmi e teamă că nu voi mai putea ieși nicio dată și că mi-am ratat șansa aplicând regula aceasta nesigură cu mâna pe perete. Cred că tuturor le este teamă și Minotaurul nici n-a existat. El n-a reprezentat decât teama firească a fiecărui om față de labirintul pe care nu-l înțelegea, și care teamă s-a materializat în animalul acela. Și lui Dedal îi era teamă. Lui îi era cel mai teamă dintre toți. Și atunci și-a materializat această teamă în acel imposibil labirint. Este reacția firească a omului în fața unei forțe superioare de care îi este teamă, și care-l poate învinge. Și cum singura șansă a celui învins este să nu accepte ideea de învins, el mută lupta pe plan spiritual și creează labirintul. Dedal își învăluie frica în acest labirint din care nu mai pot ieși. Nici el, nici frica. Apoi fiecare încearcă să iasă afară sperând să-l lase pe celălalt înăuntru. Fie-

care nutrește speranța că el va avea șansa să scape, dar șansa mea este aceeași cu a lui Kelvin, cu a lui Tezeu, este aceeași cu a tuturor celor care au umblat sau vor umbla prin labirint fără să-i găsească ieșirea. De fapt, șansa aceasta este doar o iluzie care a fost creată pentru a-i aduna pe toți aici între zidurile labirintului.

Dar oricâte gânduri îmi trec prin cap, condiția mea este aceeași. Sunt un individ care umblă de zile întregi, poate de ani, ținând mâna stângă pe peretele labirintului mânat de speranța absurdă că va reuși să iasă afară. Afară, unde nu mă așteaptă decât deșertul, care este un labirint esențializat până la absurd. Și din care nu mai poți ieși cu nicio regulă. Atunci de ce să mai ies? Doar pentru a intra într-un labirint și mai complicat decât acesta? Cel puțin aici mi se lasă posibilitatea să aleg între două sau mai multe galerii, pe când afară, în deșert, căile sunt infinite și nesfârșite. Aici am posibilitatea să aleg, pentru că în orice situație există cel puțin două posibilități și tu o alegi pe cea mai convenabilă. Doar și chinezii spuneau că din treizeci și șase de posibilități, cel mai bine e să alegi fuga. Drăguță treabă, să o iei la fugă. Asta o merge acolo, dar aici a fugi înseamnă să te desprinzi de peretele din stânga și să pierzi și ultima șansă de a mai ieși.

Și singurătatea absolută în care bântui culoarele devine obsedantă. Cred că numai ideea fixă de a ieși

de aici m-a izolat de ceilalți oameni. M-a izolat de Kelvin, care, așa cum era aiurit și visător, era singurul om cu care comunicam. Într-un labirint nesfârșit ai întotdeauna nevoie de unul ca Kelvin.

Totul este de fapt un joc gigantic și absurd ale cărui reguli le cunosc, dar cărora nu mai vreau să mă supun. Mi-am făcut kilometrajul. Am pipăit destul pereții aspri ai labirintului. Acum ajunge. Vreau să rămân cu mine și să mă regăsesc.

Omul își luă mâna stângă de pe perete și plecă liniștit. Mergea gânditor cu mâinile în buzunare prin culoarele ce se deschideau și se întretaiau în fața lui. Întâlni oameni. Unii trăgeau linii sau făceau diverse semne cabalistice pe pereți, alții țineau mâna stângă pe perete și mergeau cu o speranță absurdă în priviri, alții alergau la întâmplare și toți treceau unii pe lângă alții fără să se vadă și fără să-l vadă pe cel care trecea printre ei, indiferent, cu mâinile în buzunare, purtând un zâmbet amar atârnat în colțul gurii.

Cele șapte morți ale lui Jorge Luis Borges

Motto:

...pe dumneata, Borges, înainte de toate te văd ca pe un Mare Poet, iar după aceea astfel: arbitrar, genial, duios, meticulos, debil, uriaș, magnific, nefericit, mărginit, copilăros și nemuritor.

Ernesto Sabato

În anul 163 de la Emigrație l-am urmărit pe Borges până în cetatea Sanam, unde armatele califului Mahomed Al Mahdi îl încercuiseră împreună cu credincioșii săi apărători. Am fost cruțat de ciuma care izbucnise între ziduri și n-am fost lovit nici de sulile vajnicilor apărători ai cetății. Cum de palatul lui era imposibil să te apropii datorită gărzii care-l păzea zi și noapte, l-am lovit acolo unde era cel mai vulnerabil. Luându-mi straie de cerșetor, am început să predic, prin piețele curățate de cadavre, neîncrederea în Profetul Mascat care ne conducea. Am reușit să mă fac ascultat de oamenii din cetate, cărora foamea le ascu-

țise chipul și simțul de revoltă. Le-am spus că omul cu mască ce ne conduce spre pieire este un lepros. Că vălul cvadruplu de mătase bătut în pietre prețioase îl poartă, nu pentru a ne feri pe noi de privirea lui, care orbește, ci pentru a-i ascunde hidoșenia chipului descompus de boală. Le-am spus că dacă nu vom pieri uciși pe ziduri, dacă vom scăpa de ciumă și de foamete, cu siguranță că nu vom scăpa de lepra care se întinde implacabil dinspre palatul Profetului în toată cetatea. Oamenii mă ascultau îngroziți. Una din cele 114 femei oarbe din haremul lui mi-a întărit spusele. În timp ce Profetul se ruga pe o terasă înaltă, doi căpitani i-au smuls vălul. Avusesem dreptate. Era un lepros pe care l-au ucis cu lăncile, dar nu era Borges. Aceasta a fost prima mea crimă.

După acest prim eșec, am devenit mai circumspect cu zvonurile care umblau despre Borges. Totuși, unul dintre ele mi-a atras atenția. Se vorbea despre un om care, în liniștea unor ruine circulare, slujea un zeu păgân. Un om care se închina zeului focului și care, în tainice vise și ritualuri stranii, încerca să creeze un alt om. Am știut atunci că numai unuia ca Borges îi putea trece prin minte așa ceva. Am umblat mulți ani prin junglă în căutarea lui. Am stat nopți lungi la focurile pescarilor și le-am ascultat poveștile. Am mers alături de vânătorii de șerpi, spunând că vreau să

învăţ periculoasa lor meserie şi am încercat să-i fac să vorbească de omul care slujeşte focul. Abia foarte târziu am reuşit să aflu unde se găseşte templul. Am furat o luntre şi am luat-o pe fluviu în jos până am zărit ruinele. Am scufundat luntrea în mâl şi am aşteptat căderea întunericului. Modul de a-l ucide mi-a fost sugerat de culoarea cenuşie a zeului de piatră, care simboliza un leu sau un cal. Îi voi da foc să moară ucis de dogoarea zeului căruia i se dedicase. După o lungă perioadă de secetă, în care m-am rugat în vechea limbă zendă să nu plouă, am dat foc ierburilor din jurul templului circular şi l-am aşteptat pe malul fluviului. Dacă nu voia să ardă, trebuia să se refugieze în apă, şi aici va da ochii cu mine. Flăcările au gonit animalele şi păsările apoi au devastat – pentru a câta oară? – templul focului. L-am zărit printre limbile de flăcări cum se îndreaptă spre mijlocul vâlvătăii. Focul l-a învăluit din toate părţile, dar nu l-a mistuit. După atâţia ani de căutări, nu dădusem decât peste o aparenţă, peste o proiecţie de vis a imaginaţiei aprinse a lui Borges.

O singură dată am avut certitudinea că am dat cu adevărat de Borges. Şi anume, atunci când Carlos Argentino Daneri l-a închis în subsolul casei sale din strada Garay pentru a-i arăta Alephul. Totul era parcă făcut pentru o crimă perfectă. Un subsol obscur dintr-o

casă obscură și acolo, lungit pe jos, Borges privind pierdut în adâncimile universului din interiorul Alephului. Sunt sigur că nici nu m-ar fi simțit apropiindu-mă. Apoi mai aveam și un țap ispășitor în persoana lui Carlos, care putea fi învinuit ușor de moartea lui Borges. Ajunsesem deja în strada Garay, imaginându-mi modul în care îl voi lovi, când mi-am dat seama că momentul este cât se poate de prost ales, și m-am întors. De neiertat cum de putusem scăpa din vedere că Borges privește în Aleph, și că acolo, cu siguranță, mă vede și pe mine îndreptându-mă spre el să-lucid.

Prima și ultima dată când am apelat la un profesionist al crimei, a fost pe când mă găseam în Argentina. Borges își luase numele de Juan Dahlmann și lucra ca secretar al bibliotecii municipale din strada Cordoba. Pe când zăcea în sanatoriul din strada Ecuador, după ce se lovise cu fruntea de fereastra aceea, gata să moară de septicemie, am crezut că soarta vrea să mă scutească de a-l omorî cu mâna mea. Dar nu. S-a însănătoșit și a plecat la ferma lui din sud. Cum o serie de treburi ce nu sufereau amânare mă rețineau în Buenos Aires, nepermițându-mi să plec după el în pampă, am recurs la serviciile unui coleg de breaslă, un indian, pe care-l întâlnisem mai demult într-una din tavernele de la periferia capitalei și care acum se afla în sud. După ce i-am spus la telefon cum arată

omul meu, ce nume poartă și cu ce tren va sosi, indianul mi-a spus să las totul în seama lui. Așa am și făcut. Se părea că soarta mă scutea din nou să ridic chiar eu mâna asupra lui. Din păcate indianul era mai mult bețiv decât cuțitar. Am aflat mai târziu că Borges trăiește și că indianul, nu. Cu atât mai bine. Ce ucigaș este acela care se lasă ucis de propria lui victimă?

S-a întâmplat, așa au vrut zeii – sau zeul – ce guvernează lumea de pe muntele circular ce o înconjoară, să-l am pe Borges în mâna mea, care se putea prăbuși asupra-i întrupată în cea a destinului. Nu, nu sunt eu destinul, dar în Babilonia aș fi putut fi. În joaca aceea imensă a loteriei m-am aruncat și eu sperând să-l pot ajuta să tragă un loz funest. Evident, la începuturi, când loteria nu oferea decât bani, nu m-am amestecat. Am așteptat până când, lucru previzibil, ea a început să împartă poziții sociale importante, închisoare, mutilări și chiar moarte. M-am inițiat în misterele Bel și mi-am pierdut sute de nopți în labirinturile zeului încercând să descifrez soarta lui Borges. Am fost tatuat pe abdomen cu litera sfântă Aleph, care în nopțile cu lună îmi dădea puteri nemărginite asupra lui Borges, care fusese tatuat cu Beth. Dar și el, ca oricare locuitor al Babiloniei, își cunoștea puterile și nu ieșea decât în nopțile fără lună, când eu aș fi fost subordonat celor cu Ghimel. I-am urmărit jocul vieții în labirinturile de

unde Societatea ordona sentințe. Borges a ajuns proconsul, sclav – și nu l-am putut cumpăra – pușcăriaș și i s-a tăiat arătătorul de la mâna dreaptă. Încercând să forțez mâna destinului, am depus un denunț împotriva lui în latrina sacră Qaphqa. În urma acestui denunț, Borges a fost condamnat la moarte prin strangulare în camera de bronz. Părea foarte liniștit și împăcat cu soarta pe care i-o furnizase loteria. Am obținut cu greu, uzând de viclenie și minciună dreptul de a executa eu sentința cu batista strangulatorului. Din păcate, până la executarea sentinței, un alt loz îl declară invizibil și timp de un an de zile a trebuit să trăiesc în Babilonia știindu-l tot timpul împrejur, dacă nu chiar pretutindeni, întrucât, neputând fi văzut, putea fi oriunde, pe când eu nu puteam să fiu decât într-un singur loc. Între timp am părăsit Babilonia, întrucât mi-am dat seama că Societatea era inefficientă și că totul nu era decât un joc infinit al întâmplării.

Știindu-l pe Borges un cititor pasionat, am făcut odată greșeala de a-l căuta prin sălile hexagonale ale bibliotecii Babel. M-am alăturat avarilor răzbunători care-i ucideau pe cei întâlniți și azvârleau cărțile în puțuri fără fund. Am făcut parte din inchizitori și am urcat împreună cu ei obositoarele scări fără trepte. Am intrat în secta blestemată de Dumnezeu a celor ce încercau prin toalete să recreeze dezordinea divină.

Alături de Purificatori am azvârlit mii de rafturi cu cărți. Am văzut sinucigași cuprinși de disperare în fața imensei vastități a bibliotecii, tineri evlavioși ce sărutau paginile cărților neștiind să citească și bătrâni ce nu reușiseră în întreaga lor viață să parcurgă decât câteva zeci de mii de tomuri ce nu cuprindeau decât trei litere așezate într-o infinitate de feluri, apoi m-am oprit. Mi-am dat seama că biblioteca este infinită și, deși eu sunt nemuritor, exista riscul să nu-l mai găsesc în viață pe Borges care era muritor. În cel mai fericit caz i-aș fi găsit amintirea în vreo carte sau în memoria cuiva; dacă nu cumva imensul timp ce se scurge nu-l va șterge definitiv, lăsându-mă să rătăcesc într-un spațiu infinit.

În Irlanda am ajuns abia după ce Borges îi recitase Regelui neîntrecutul său poem dedicat victoriei împotriva dușmanului norvegian. L-am zărit pe geamul încăperii sale în timp ce-și privea chipul în oglinda de argint pe care i-o dăruise Regele. De fapt nu am certitudinea că l-am văzut chiar pe el. Poate că era doar una din imaginile din oglinda care-l înconjura parcă din toate părțile. Prezența oglinzii îmi îngreuna sarcina. Pumnalul pe care-l adusesem cu mine risca să zgârie argintul oglinzii în loc să-i elibereze apa sângelui. Am lingușit și am ajuns curtean, astfel că în anul următor am fost de față când Borges și-a citit cel de al doilea

poem. Șocul produs de poemul lui nu m-a atins. N-am împărtășit din entuziasmul celorlalți, lucru pe care n-am uitat să-l comunic și Regelui ceva mai târziu, când împrejurarea a făcut să rămânem singuri:

— Nemulțumirea mea, Sire, e generată de faptul că acest Poet tinde să atingă esența tuturor lucrurilor. Masca de aur pe care i-ai dăruit-o sper să-i orbească ochii minții care sfredelesc înțelepciunea. Să mă ierte Regele, pentru teama care mă cuprinde. Poetul tău, dacă va continua să scrie, va găsi ultimul nume al lui Dumnezeu, care este Poemul Poemurilor, și urechea care-l aude, de prea multă înțelepciune va înnebuni, iar gura care-l va rosti va tăcea și va muri.

— Nu cred ca Poetul meu să cunoască acest nume, de vreme ce eu însumi nu-l cunosc! răspunse Regele.

— Sire, nu subestima armele Poetului! El va ajunge înaintea noastră la acel nume pe care nici inițiații nu și-l transmit decât pe patul morții. Rege al meu, ține acest pumnal care-mi răcește pântecul și dacă va îndrăzni să-ți spună acel nume, dăruiește-i-l. Dumnezeu îi va îndrepta brațul!

Așa cum bănuiam, după un an de zile, în care a stat închis în odaia lui, cu masca de aur pe figură, a venit la palat fără nici un manuscris. N-am fost de față la recitarea poemului întrucât Regele a poruncit să-i lăsăm singuri. L-am așteptat pe Borges pe treptele palatului. Mergea împleticindu-se, purtând în mână

dreaptă pumnalul meu. Poate orbise purtând atâta timp masca de aur, sau înnebunise aflând ultimul nume al lui Dumnezeu, întrucât cobora treptele pă-rând a nu vedea pe nimeni. Ajuns pe ultima treaptă, își împlântă pumnalul în pântec și se prăbuși. Ajunsei dintr-un salt lângă el și-l privii în ochii care începu-seră să vadă. Mă recunoscui. Ochii aceia care începu-seră să vadă nu erau ai lui. Murise un om care nu era Borges. În clipa aceea, când Poetul încerca să articu-leze în agonia morții numele fatal, am înțeles un ultim adevăr: Dacă voiam să-l ucid pe Borges trebuia să mă sinucid.

Monumentul lui Nanu

Nanu, care era șofer, luase hotărârea să ridice un monument. Evident că o decizie de o asemenea importanță nu o luase cu una cu două. Prima dată se gândise la acest lucru atunci când văzuse la televizor coborârea primilor oameni pe Lună. Atunci nu îl trecuse prin cap să ridice chiar el un monument în cinstea eroilor, întrucât existau, bănuia el, foruri specializate în aceste lucruri și care foruri se vor ocupa ca monumentul să fie ridicat. Cum timpul trecea și monumentul nu apărea, Nanu începu să se îndoiască de eficacitatea forurilor respective, dacă or fi existând cu adevărat. I se părea că oamenii tratează cu prea mare indiferență acest eveniment, dând dovadă de ușurință și uitare. Așa cum i-au uitat și pe mulți alții care nu-i veneau acum în minte, dar care făcuseră ceva cu totul ieșit din comun în existența lor, așa îl va uita și pe acela care făcuse primul pas pe Lună. Poate că pe acolo, pe undeva, pe câmpurile de unde se lansează rachete, i s-o fi ridicat un monument, dar Nanu nu auzise nimic în acest sens. Chiar și municipalitatea micului

orașel de provincie în care locuia el rămăsese insensibilă la eveniment. Ca dovadă stătea faptul că deși trecuseră ani buni de atunci, nu se întrezărea nicio speranță ca monumentul cu pricina să fie înălțat. Și era de bănuir că și în celelalte orașe se petrecea același lucru.

Atunci a luat hotărârea ca monumentul să-l înalțe chiar el, pentru a pune capăt unei nedreptăți ce era pe cale de a se comite. Începu să mediteze asupra monumentului. Recapitulă în minte toate monumentele pe care le văzuse până atunci, dar i se păreau insignifiante. Al lui trebuia să fie magnific, impresionant și unic. Asupra locului unde trebuia să fie amplasat nu mai încăpea nici un fel de îndoială. Piața centrală a orașului i se părea cel mai nimerit loc. În felul acesta toată lumea va putea vedea monumentul în toată măreția lui și, de ce nu, undeva pe soclu numele lui incrusta pe o plăcuță.

Făcu câteva demersuri timide, dar când văzu cât este de complicat, renunță. Era un hățiș întreg de foruri, instituții și comisii care trebuia să-și dea avizul și care-i cereau proiectul. Dar Nanu avea proiectul în inimă și în suflet și asta i se părea lui mai important decât desenul pe care i-l cereau oamenii aceia. După o perioadă de descurajare în care îi trecură prin minte cele mai năstrușnice gânduri, se decise. Va ridica monumentul pe banii lui și în propria lui curte. În felul

acesta scăpa de aprobările și tergiversările indivizilor aceia lipsiți de imaginație. Nu avea el o curte prea mare, dar cât să cuprindă un monument ajungea.

Mai era o singură problemă: banii. Începu să-i pară rău de toți banii risipiți până acum pentru construirea și mobilarea casei în care locuia împreună cu soția. Ce bine i-ar fi prins acum acești bani! Dar nu-i nimic. Nanu se simțea încă tânăr la cei peste patruzeci de ani pe care îi avea. Va munci și va strânge bani de acum înainte. Și începu să strângă.

Schimbarea de atitudine nu scăpă nevastei care nu mai reușea să scoată de la el nici un ban. Nanu devenise dintr-odată zgârcit. La început îl bănuie prins de vreo patimă. Băutura era exclusă, că era șofer. Femeile, probabil, deși ea îl știa om potolit. Izbucniră certurile. După o asemenea ceartă, în care Nanu refuza să dea vreo explicație asupra banilor, femeia îl amenință că îl părăsește. După un moment de șovăire Nanu îi arată contul pe care îl avea la bancă. Femeia se potoli. Banii erau la bancă, dar asupra scopului acestor economii nu reuși să scoată nimic de la el. Începură să trăiască tot mai greu din puținii bani pe care Nanu se îndura să-i dea în casă, așa încât femeia ajunse să împrumute de la vecini. Nanu plătea datoriile cu promptitudine, dar după aceea o certa aspru. În urma acestui trai mai mult decât auster, reuși ca în câțiva ani să strângă o sumă frumoasă. Restul de bani, dacă aceștia nu îi vor ajunge, îi va împrumuta de la bancă.

Cum nu mai era nici un impediment în ridicarea monumentului, Nanu își luă târnăcopul și lopata și se apucă de treabă. De la primele lovituri de târnăcop apărură pe la garduri vecinii care-l întrebară ce are de gând să facă acolo. Nu le putea spune de monument. Ar fi însemnat să strice tot efectul. Altfel își imaginase el solemnitatea dezvelirii: aplauze, exclamații de uimire... Le spuse că vrea să facă un rond de flori. Înțelegători, vecinii se oferiră să-l ajute, astfel încât construcția monumentului a fost amânată cu două zile până când rondul de flori a fost gata. Nanu săpa în-ciudat, blestemând în gând bunăvoința vecinilor care munceau alături. Nevastă-sa, care nu mai spera să-l vadă om de casă, începu să se bucure. Uite că Nanu al ei a început din nou să trebăluiască prin curte, ca pe vremuri. După terminarea rondului și plecarea vecinilor, Nanu se întinse în pat. Începu să se frământa cum să scape de curiozitatea vecinilor care păreau că nu au altă treabă decât să se intereseze de ceea ce făcea el. Ar fi trebuit să înalțe mai întâi niște ziduri în jurul locului, iar vecinilor le va spune că face o bucătărie de vară sau altceva în genul acesta. Abia apoi să înceapă săpăturile ocrotit de privirile lor indiscrete. Dar acum era deja târziu. Nu mai putea să înconjoare rondul de flori cu ziduri sau să se apuce să-l strice. Ce-ar putea gândi vecinii despre el? După ce-l ajutaseră cu atâta bunăvoință, el își bătea joc de munca lor. Nu mergea. Va trebui să ridice zidurile cu pricina un-

deva mai spre fundul curții, sau poate în grădină. Dar, ce rost mai avea să cheltuiască bani și timp pentru ridicarea unor ziduri când astea din jurul lui sunt foarte bune? Va ridica monumentul într-una din camere. Chiar în asta în care se afla acum. Se ridică din pat și începu să scoată mobila în curte. Ca de obicei, vecinii erau la garduri. Le spuse că vrea să zugrăvească și că nu are nevoie de ajutor. După ce termină cu mobila scoase covorul și apoi dușumeaua. Nevastă-sa încremenise în pragul ușii mută de uimire. Nanu îi spuse să-și țină gura și femeia și-o ținu. Îl știa tăcut și aspru și se temea puțin de el. Tot ce putea spera era ca această manie a săpatului în cameră să nu-l țină mult.

Nanu se apucă plin de nădejde de treabă. Lucrul cu târnăcopul și lopata era greu așa că după câteva zile se gândi să angajeze câțiva săpători. Nu mulți, doi. Găsi prin piață doi oameni zdraveni, care aveau nevoie de lucru, și-i aduse acasă. Intrară împreună în camera în mijlocul căreia groapa începuse să prindă contur. Săpătorilor li se cam zbârli părul de neliniște și-l întrebară pentru ce-i trebuie groapa aceea în casă. Nanu nu vru să le spună. Asta-l privea pe el. Datoria lor era să sape și a lui să-i plătească. Săpătorii refuzară să se angajeze. Când Nanu mări plata, oamenii ieșiră afară din casă. Mai aruncară o privire spre femeia care plângea pe lângă mobilele din curte, pe care începuse să plouă, apoi plecară definitiv.

Nanu rămase din nou singur cu groapa. Oarecum descurajat se apucă de lucru. În timp ce săpa își recapitulă toți vecinii care l-ar fi putut ajuta și se opri asupra unuia. Om serios, săritor și discret. De un asemenea ajutor avea el nevoie. Lăsă uneltele în groapă și așa, plin de pământ, se duse la vecinul cu pricina. Ajuns aici îl rugă să vină să-l ajute, dacă are puțin timp liber. Nevasta vecinului îl întreabă curioasă, ca orice femeie, dacă nu cumva s-a apucat de făcut cărămidă și dacă nu are nevoie și de ajutorul ei. Nanu o refuză politicos și se întoarse acasă însoțit doar de bărbat. Vecinul puse mâna pe lopată și începu să scoată pământul din groapă fără să întrebe nimic. După câteva zile de trudă, cum acesta nu-l întreba nimic, se simți obligat să-i dezvăluie planurile lui. Adăugă în final că are de gând să treacă și numele lui, al vecinului, pe plăcuța de pe soclu alături de al său. Vecinul se mulțumi să dea din cap continuând să muncească. Cu tot ajutorul primit, săpatul dură câteva săptămâni. Din groapa centrală săpară câteva galerii laterale în care introduseră bare lungi de oțel. Toate barele se uneau ca rădăcinile unui arbore într-un pivot central ce trebuia să pătrundă până în mijlocul soclului pe care-l comandase la un atelier de piatrărie. Umplu groapa cu beton având convingerea fermă că întregul ansamblu va avea elasticitatea și rezistența necesară astfel încât nici un cutremur să nu-l poată distruge.

Socul, care fusese executat din marmură albă, frumos șlefuită, a fost adus într-o noapte și cu ajutorul unei automacarale și a câtorva muncitori, reuși să-l fixeze în suport. Este adevărat că pentru introducerea lui în încăpere au trebuit să spargă o parte dintr-un zid, dar ce mai conta.

Acum, când socul era în sfârșit instalat pe locul său, Nanu simți un imens sentiment de ușurare. Partea cea mai grea a lucrării fusese terminată. După atâtea luni de neodihnă, Nanu își trase un pat în camera unde era socul și se culcă. Femeia intra din când în când și privea tăcură spre soclu. Acum era mai bine. Nu mai avea o groapă în mijlocul casei, avea un bolovan.

După un somn lung și odihnitor, Nanu se trezi bine dispus. Mai avea de făcut doar monumentul. Încercă să-și imagineze cam ce ar trebui să reprezinte acesta, dar nu reuși. Orice ar fi conceput i se părea banal. Se gândi la o rachetă care țâșnește în spațiu dintre emisferele Pământului care se deschid, la statuia unui cosmonaut în costum spațial... Nu. Asemenea monumente se mai făcuseră sau, dacă nu fuseseră făcute încă, puteau fi concepute de oricine. Monumentul făcut de el trebuia să fie unic, Un monument fundamental la care nu se gândise nimeni. Timp de câteva săptămâni imaginația lui construi și dărmă monumente. Abia acum realizează că în tot acest timp muncise la ridicarea unui soclu, nu a unui monument pe care

nu-l putea concepe. Poate că se hazardase într-o lucrare care depășea puterile lui imaginative. Deznădăjduit, luă hotărârea să nu mai părăsească locuința până când nu va concepe monumentul. Stătea zile de-a rândul trântit în pat cu fața în sus și cu ochii fixați într-un punct al tavanului. Alteori se plimba ca un animal în cușcă între pereții încăperii. Femeia venea uneori și încerca să-l scoată din această stare. Nu-i răspundea nimic și abia dacă-și ridica ochii spre ea.

Ani întregi nu reuși să-și imagineze nimic care să-l mulțumească. Barba îi crescuse sălbatică și ochii i se duseseră undeva în fundul orbitelor. Faptul că nu reușea să-și desăvârșească opera îl ținea într-o continuă stare de tulburare vecină cu disperarea.

Într-o noapte avu senzația că se înăbușe. Se trezi și rămase cu ochii deschiși în întuneric. Razele Lunii pătrundeau prin fereastră luminând soclul. În clipa aceea Nanu realizează că în camera aceea nu va izbuti niciodată să înalțe un monument. Îngustimea încăperii nu-i permitea să-și imagineze decât o lucrare mică, meschină, nesemnificativă. Un monument adevărat avea nevoie de vastitatea spațiului. Se ridică din pat și se urcă pe acoperiș unde dădu țigla jos, apoi scoase căpriorii, după care dărmă tavanul. Fără tavan camera deveni imensă și de necuprins. Nanu avu sentimentul că însuși necuprinsul pătrunsese în ființa lui și-și căuta locul.

Auzind zgomot, vecinul care-l ajutase veni să vadă ce se întâmplă. Îl găsi azvârlind molozul pe geam. Când îi remarcă prezența, Nanu lăasă jos lopata și se întoarce spre el:

— Simți?

Vecinul clătină din cap, apoi întreabă:

— Dar, de fapt, ce va reprezenta monumentul?

Nanu rămase un moment descumpănit. Apoi avu revelația faptului că spărgând tavanul făcuse loc necuprinsului pentru a se așeza pe soclu. După atâția ani, monumentul era gata. Fericit, se urcă pe blocul de marmură și se întoarce spre cel de jos cu o sclipire în priviri:

— Monumentul? Cum să-ți spun, va fi așa... și făcu un gest nedefinit cu mâna prin aer încremenind pe soclu.

Turma

Animalul din mijlocul turmei se simțea în siguranță. Prezența celorlalte animale în jurul lui îi dădea un sentiment de încredere și certitudine. Deși gândirea lui era simplă, era foarte exact dirijată. Nu se încurca în speculații alambicate. Spiritul de conservare îi dirija fiecare gând și, implicit, fiecare mișcare. Poziția din centrul turmei o obținuse cu greu. Rătăcise mult timp în centurile exterioare căutând cu perseverență fiecare loc gol în care s-ar fi putut strecura pentru a se apropia de mult râvnitul centru. Șansa lui cea mare intervenise atunci când, de undeva, din pădure, s-a năpustit asupra turmei un animal puternic și necruțător. În panica iscată, a reușit să profite și, după ce pericolul a trecut, s-a găsit în mijlocul turmei. E adevărat că nu se afla el chiar în mijlocul cercului format de animale, dar era undeva în zona centrală. Asta nu-l deranja prea mult întrucât, cu puțină imaginație, își putea închipui că se află chiar în centru. Doar marginile nu erau exact stabilite. Centurile exterioare se modificau și se unduiau sub presiunea exercitată de animalele neliniștite ce încercau să pătrundă spre centru.

Gândindu-se la marginile turmei, se înfioră. Nu putea uita frica nestăpânită care-l cuprindea știindu-se atât de expus atacurilor animalelor de pradă. Și frica se întetea atunci când întunericul se lăsa asupra turmei. Atunci îi venea să turbeze. Ar fi vrut să sfâșie animalele care-l împiedicau să ajungă în mijloc, la adăpost. Dar și dorința celorlalte animale era la fel de puternică, așa că se păstra un echilibru precar și încordat.

Acum, când era în sfârșit la adăpost, putea aștepta întunericul cu mai mult calm. Va putea dormi și el liniștit. Se gândi la animalele din centura exterioară și îl cuprinse un fel de înțelegere și compătimire. Dar ce putea el să le facă? Oricum s-ar fi așezat turma, tot n-ar fi putut să fie toți în centru. Chiar dacă turma s-ar face ghem, tot vor exista animale care vor fi la margine. Din această cauză, tot ce putea face era să se știe el la adăpost. Și acum era la adăpost. Era în mijlocul turmei.

De când era așa de bine plasat, avea mai mult timp liber pentru a observa mișcările turmei. Astfel, atunci când apărea un animal de pradă la vreuna din margini, întreaga turmă avea o mișcare de fugă în sensul opus. Dar nu toate animalele alergau cu aceeași viteză. Cele de la marginea atacată alergau cel mai repede în dorința de a pune între ele și urmăritor o distanță cât mai mare, dar și în dorința de a lăsa în urmă cât mai mulți semeni. Asta le sporea șansa de supraviețuire. Din această cauză, presiunea pe care aceste

animale o exercitau asupra turmei era imensă. Animalele din centru alergau și ele în același sens, dar nu prea convinse. Oricum, erau destule animale în jurul lor care diminuau riscul ca ele să fie atacate. Acest risc era, practic, inexistent, și ele alergau mai mult împinse de cele din spate. Poate că și acesta era unul din motivele pentru care animalele mărginașe le urau atât de mult pe cele din centru. Le împiedicau să fugă repede.

Animalele din capătul neatacat al turmei fugeau și ele, dar nu prea repede. Nutreau speranța că vor fi depășite de animalele speriate ce veneau din urmă și astfel vor ocupa un loc mai aproape de mijloc după ce pericolul va fi trecut. Și, oricum, nu era recomandat să alergi în frunte, așa, de unul singur, expus vreunui pericol neștiut ce te putea pândi. Din cauza acestor ritmuri diferite, turma fugea foarte încet și întotdeauna câteva animale erau sacrificate.

Dar acum era în centrul turmei și era decis să-și păstreze locul cu orice preț. Își aminti de timpul când și el îi ura pe cei din centrul turmei și simți ura tuturor animalelor mărginașe cum îl împresoară. Se scutură înfiorat, dar se liniști repede. Nu exista nici o primejdie reală. Așa a fost dintotdeauna și așa vor rămâne lucrurile. Totul este să-și păstreze locul cu orice chip. Este adevărat că dacă ei, cei din mijloc, ar fugi mai repede, le-ar da posibilitatea și celor atacați să alerge mai iute și, eventual, să scape, deoarece animalele de

pradă oboseau destul de repede. Dar, după o asemenea fugă rapidă, riscai să-ți pierzi locul din mijloc și să devii o viitoare victimă, întrucât nu mai este sigur că noii ocupanți ai centrului vor alerga la fel de iute atunci când tu vei fi atacat.

Era plăcut să stai în centrul turmei și să gândești la toate acestea și la multe altele legate de existența ta și a turmei. Da, și a turmei, întrucât dacă nu ar fi turma și ai fi singur, nu ar mai exista nici un loc liniștit ca acesta de acum. Ai fi singurul ocupant al centrului, dar și al marginilor, și ai fi o victimă sigură. Nu va mai fi nimeni în jurul tău care să te apere. Nici două animale nu pot alcătui o turmă, neavând un centru unde să fii ocrotit. De aceea turma trebuie să fie numeroasă și tu să prinzi un loc în centru, pe care să nu-l scapi orice s-ar întâmpla.

Acum, când se gândea la el și la ceilalți, era mulțumit de ceea ce realizase. Dar cerul se crăpă într-o explozie orbitoare. Un bubuit imens îl asurzi și un ocean de flăcări îl carboniză.

Animalele din centrul turmei muriră carbonizate, cele din centurile medii muriră iradiate, iar animalele care se aflau undeva, departe, la marginile turmei, se aleseră doar cu spaima.

Pânda

În încăperea în care lucra Kun, fusese instalată o cameră TV conectată la un monitor. Treaba cu monitorul era mai mult intuită de Kun, întrucât de văzut nu se putea vedea decât camera de luat vederi. Direcțiunea motivase instalarea întregului sistem prin necesitatea urmăririi procesului de producție. Kun ar fi zis „pândirii procesului de producție”. Dar n-a zis. N-a zis pentru că avea convingerea fermă că toată instalația aceea avea ca unic scop să-l urmărească pe el și pe alții ca el. Kun era sigur că în fața monitorului se afla un om. Un om care vedea și gândea. Și, gândind, lua hotărâri. Și, luând hotărâri, putea influența soarta celor de pe ecrane. Iar pe ecrane putea fi, ba, mai mult, cu siguranță că era și Kun. Iar treaba asta îl stresa. Îi crea o stranie senzație de animal pândit.

Pentru a-și umple singurătatea de acasă, Kun își luase șapte șoricei albi cărora le instalase o cușcă mare în mijlocul camerei. Uneori, seara, îi privea minute în șir. Îi plăcea joaca acestora. Îl deconecta. Dar, a doua zi, urma să suporte din nou ochiul înghețat al camerei

ațintit asupra sa. Și asta ar fi fost cum ar fi fost, dar drumul spre casă îl îngrozea pur și simplu. În fiecare zi când pleca de la lucru se întâlnea cu convoiul acela mortuar care traversa orașul. Parcă în fiecare zi ar muri câte un om la aceeași oră. Poate că și moartea își are orele ei de lucru. Sau poate că groparii, preoții sau mai știu eu cine se ocupă de problemele astea or avea programul lor. Kun nu știa prea bine. Oricum, era o oră complet neinspirată. Îi strica tot cheful de viață. Ar trebui schimbată ora. De exemplu, dimineața, pe la orele șase, când trecea Kun la lucru. Să-i amintească lui și altora că există lucruri mai rele decât slujba. Începu să creadă că acesta ar fi un fel de mort al orașului. Același pe care municipalitatea îl tot târa prin oraș în fiecare zi pentru a le reaminti oamenilor că sunt, totuși, muritori. Deși, după cum bănuia Kun, oamenii orașului refuzau să moară și municipalitatea, văzând atâta încăpățânare, le plimbă mortul acela bine conservat prin fața ochilor pentru a-i sugestiona sau pentru a face un fel de reclamă morții. După câte își amintea, parcă mai citise el pe undeva despre un mort plimbat zilnic de municipalitate, și atunci se întrebase ce ar putea semnifica acest lucru. Dar asta nu semnifică nimic. Pur și simplu, în fiecare zi, în jurul orei 16, un mort este plimbat prin târg cu tot alaiul de rigoare.

Kun încerca să treacă pe lângă convoi fără să-l privească, dar avea tot timpul senzația că mortul pri-

vește după el. Că mortul nici nu ar fi chiar atât de mort pe cât vrea să pară. Asta era impresia lui care tindea să devină obsesie. Încercând să nu-l vadă, Kun privea spre vitrine, dar și vitrinele goale reflectau tot convoiul acela sinistru.

Ajungea acasă cu psihicul distrus și se așeza în fața șoriceilor. Voia să uite de obsesia monitorului și a mortului acela incert. Îl liniștea forfota șoarecilor. Micile lor ticuri și obișnuințe. Începuse să-l știe pe fiecare după insesizabile mișcări care ar fi scăpat, cu siguranță, unui ochi neexperimentat. Liniștea pe care i-o dădeau șoarecii îl ajuta să supraviețuiască unei noi zile. Îl ajuta să o ia de la capăt. Munca, privirea scrutătoare a camerei, privirea pânditoare a mortului și, în sfârșit, relaxarea pe care i-o dădeau șoriceii de acasă.

Citise în ziarele de dimineață despre un sinucigaș care lăsase un bilet: „M-am sinucis pentru că nu mai suport să-mi leg șireturile de la pantofi în fiecare dimineață!” Probabil că sinucigașul acela nu avea o cușcă cu șapte șoriceii albi ale căror destine să depindă de el. Nici Kun nu era prea departe de omul acela cu șireturile. Și-l imagina sculându-se dimineața cu sufletul pustiit de singurătate. Stând pe marginea patului cu privirea aninată în gol, încercând să se dezmeticească. Stătea minute lungi până când frigul dimineții începea să-l înfioare. Erau momentele grele în care își aduna puterile pentru a înfrunta o intermina-

bilă zi în care va trebui să se îmbrace, să se încalțe, să-și lege șireturile. Apoi drumul la slujbă. Slujba. Drumul înapoi. Singurătatea. Grija mâncării. Sticla de alcool. Singurătatea. Somniferele și binecuvântatul somn. Și, dimineața, ceasul care-l anunța că o nouă zi lungă și necruțătoare îl așteaptă ca un nesfârșit pustiu pe care trebuie să-l străbată până la oaza nopții. Cumplite momentele trezirii când trebuia să înfrunte o nouă zi ca pe o nouă moarte. Și, într-o dimineață noroasă, când n-a mai avut puterea să înceapă aceeași zi pe care o parcurgea de ani și ani, când stătea aplecat deasupra pantofilor și-și lega șireturile, a renunțat. Era prea mult, prea greu și prea inutil pentru energia lui sufletească.

Mai bine-și cumpăra cizme, individul. Kun era, oricum, ferit de acest risc. N-avea cizme, este adevărat, dar legatul șireturilor nu-l obseda. Și mai erau și șoarecii pe care-i putea privi în voie. Din cauza monitorului stătea tot mai mult cu șoarecii săi. Ajunsese să-și petreacă aproape tot timpul liber lângă ei. Din păcate, aceștia erau tot mai puțin vioi. Îi cuprinsese un fel de apatie suspectă și își pierduseră pofta de mâncare. După câteva zile muriră.

După moartea șoriceilor, Kun deveni tot mai nervos. Era irascibil și-i sărea țandăra din lucruri mărunte peste care, altădată, ar fi trecut cu ușurință. Consultă un psihiatru. Acesta îi puse tot felul de în-

trebări despre prima femeie, dacă crede în Dumnezeu, despre șireturile de la pantofi și despre o mie de alte lucruri legate, probabil, pe neștiute căi de problema în cauză. Doctorul l-a sfătuit, apoi, să-și cumpere cizme. Tot de la el a aflat că șoarecii au murit din pricina stresului.

— Adică, cum? n-a priceput Kun.

— Adică au murit fiindcă îi priveai dumneata. Se simțeau pândiți și starea de pândă este unul dintre stresurile cele mai puternice. Este o stare apropiată de complexul de peșteră.

De peșteră?! A plecat de la psihiatru. Țștia-s nebuni. S-a întors la slujbă unde îl pândeau monitorul. Seara se ducea acasă unde îl pândeau singurătatea. Irascibilitatea îl părăsise, în schimb îl cuprinsese o apatie suspectă. Își cumpără, pentru orice eventualitate, cizme, dar nici asta nu ajută. Doctorii ăștia sunt buni doar să dea sfaturi inutile. Când vedea cușca goală, își amintea de omul cu șireturile. Începu să dea tot mai rar pe acasă. Colinda barurile și cafenelele ajungând la slujbă obosit.

Într-o asemenea dimineață, după o noapte petrecută prin cine știe ce bar, adormi cu capul pe masa de lucru, dar se trezi speriat amintindu-și de monitor. Se imagină stând în cușca șoarecilor și sângele începu să-i ardă în culoarea indecisă a indifferenței. Se îndreptă calm spre ușa din fundul sălii, dincolo de care

Îi era interzis accesul. Acolo era monitorul. Nu știa ce va face când va da cu ochii de cel din spatele monitorului. Poate că nu va face nimic, dar trebuia să-l vadă. Doar și șoarecii îl văzuseră pe el. Cu o îmbrâncitură doborî ușa și, călcând peste ea cu cizmele, pătrunse înăuntru. Încăperea era pustie. Nici monitoare, nici oameni, nimic. Kun rămase în picioare în mijlocul camerei pironindu-și îndelung privirea albă la pereții goi.

Fântâna

Știu, n-o să mă credeți, dar lucrurile stau așa cum vă spun. Stau într-o fântână. Absurd, nu? E greu de crezut, dar, de fapt, nici nu mă interesează ce credeți voi. De când stau închis aici, începe să nu mă mai intereseze nici ceea ce cred eu. Parcă am citit ceva asemănător în Kobo Abe. O carte pe care mi-a recomandat-o un prieten. Și am citit-o. În fond, nu-ți poți permite să citești tot ce se scrie. Nu poți să citești nici tot ce se scrie bine. Cine citește tot nu scrie, sau nu trăiește, sau e redactor la vreo editură...

Și eu am scris ceva în genul acesta cu un tip închis într-o celulă, dar acum nu mai e vorba de scrieri, e vorba de mine, care stau căzut într-o fântână. Și, pentru că tot suntem într-ale literaturii, am citit undeva... Tot citit! Ce vrei, sunt ceea ce se cheamă un intelectual, un instruit, un citit, ce să mai vorbim... Am citit sau am scris despre un om care avea obsesia unui ochi care-l privește de undeva din univers, din cosmos, din cer, de sus de undeva. Omul avea obsesiile lui, în timp ce eu am fântâna mea. Fântâna este adâncă și cerul se

vede ca un cerculeț albastru, ca un ochi albastru, ca un iris albastru.

Nu mai pot sta într-o fântână fără să simt nevoia să mă înec. Nici de înecat nu te poți îneca în noroiul acesta blestemat. Căci este un noroi blestemat pe fundul fântânii mele. Nici broaște nu sunt. Nu e nimeni!

Unii vor ridica problema supraviețuirii mele în fântână. Alții, mai metafizici, vor bănuî că este vorba de un simbol al omului închis în el și-n egoismul lui. Iar alții, majoritatea covârșitoare, nu vor zice nimic pentru că nu știu că eu stau închis într-o fântână. Nu știu pentru că n-au citit *Fântâna*. Și în timp ce unii cîntec, în timp ce alții mă critică sau mă compătimesc, în timp ce toți vor tăcea, eu stau închis în fântâna asta blestemată unde nu poți nici să te îneci, nici să mori, nici să ieși afară...

Zidul

În celulă era cald și Ringo se pregătea de plecare. Îl anunțaseră de dimineață că trebuie să se mute și ca atare trebuia să-și strângă lucrurile.

— Unde să mă mut? întrebese Ringo, dar întrebarea s-a zbatut singuratică între pereții celulei.

„Să mă mut! Ce idee la tipi! Unde or vrea să mă mut? Probabil în altă celulă.” Se obișnuise de atâția ani cu singurătatea celulei lui și acum se gândea cu îngrijorare că ar fi posibil să-l mute într-o celulă comună. „În fond, se încurajă singur, nici nu cred că este atât de rău să locuiești cu altcineva într-o celulă. Mai ai cu cine schimba o vorbă, poate ne dă și-un șah... Să-mi strâng lucrurile. Dar ce lucruri să-mi strâng, căci în celula asta nimic nu-mi aparține? Poate că trebuie să strâng lucrurile lor. Dar ordinul a sunat clar: „Strânge-ți lucrurile, te muți!”. Deci trebuie să-mi strâng lucrurile mele, nu pe ale altora, ori în celula asta numai eu îmi aparțin. Dacă-mi mai aparțin.”

— Ești gata? îl întrebă gardianul cel posac, care-i aducea în fiecare zi mâncarea.

- Eu sunt gata, dar nu știu ce trebuie să iau cu mine.
- Păi ia ce ți s-a spus.
- Mi s-a spus să-mi strâng lucrurile.
- Atunci strânge-ți lucrurile.

— Dar nu știu ce lucruri, întrucât ordinul a sunat ambiguu: „strânge-ți”, adică să-mi strâng lucrurile mele. Dar în celula asta nici un obiect nu-mi aparține. Aici numai eu îmi aparțin și nu văd cum aș putea să mă strâng. Pe de altă parte, lucrurile care-mi aparțin și pe care aș putea să le strâng și care lucruri, fie vorba între noi, mi le-aș strânge cu mare plăcere, se găsesc depuse la magazia închisorii.

- Atunci, hai la magazia închisorii! hotărî gardianul.

La magazia închisorii își strânse într-adevăr lucrurile, dar se creă o nouă problemă referitoare la hainele de pe el. Acestea trebuia strânse sau nu? Până la urmă, omul de la magazie îi luă hainele vărgate și închise ghișeul. Ringo își îmbracă hainele pe care cu greu și le mai recunoștea, apoi îl urmă pe gardianul cel tăcut care o luase înainte. După ce străbătură tot felul de culoare și pasarele ajunseră la porțile principale. Nu erau multe. Patru. Gardianul le deschidea pe rând și apoi le închidea după trecerea lui Ringo. „Parcă nu erau atâtea când am venit aici!” Când se deschise ultima poartă, gardianul îi puse un pachet în brațe și apoi îl întrebă:

- Vrei să fii eliberat?
- Da. Ce trebuie să fac?

— Nimic deosebit, numai să semnezi o declarație în acest sens.

Ringo semnă grăbit declarația pe care i-o întindea gardianul și vru să plece, dar acesta îl opri:

- Nu uita că nu mai ai voie să te întorci aici!
- Nu-ți fie teamă, n-am să mă mai întorc.
- Dacă mai este vreo problemă, întreabă-mă acum.
- Dacă sunt liber nu mai este nicio problemă.
- Atunci, drum bun! Îl îmbrânci gardianul în praful drumului și închise poarta.

Ringo se sculă și se scutură de praf mormăind: „Auzi idee, să mă întorc! Cum o să mă întorc?”. De fapt, nu fusese tratat rău în închisoare, ba ar putea spune cu conștiința curată că fusese tratat chiar cu bunăvoință. Nimeni nu fusese violent cu el. Singurul lucru dezagreabil era această îmbrâncitură care-l azvârlise în libertate. Dar este de preferat un brânci spre libertate unei amabilități care te închide într-o celulă. Acum era liber să facă orice ar fi dorit. Era liber să se ducă unde voia. Era liber!

Pe colina din față se zăreau zidurile unei cetăți și Ringo se îndreptă bucuros într-acolo. Când ajunse rămasese un moment descumpănit. Porțile cetății fuseseră zidite. „Ce oameni, se încruntă Ringo, să zidească porțile!” Începu să meargă de-a lungul zidului căutând o altă poartă. „Probabil că poarta asta este atât de puțin folosită încât au hotărât s-o zidească. Este normal, doar dă spre închisoare!”

După câteva ore de mers nu dădu peste vreo altă poartă. Se pare că cetatea era deosebit de întinsă întrucât, nici spre seară, deși mersese toată ziua, nu dădu de vreo altă poartă. Acum era deja prea târziu pentru a se întoarce. Se așeză jos, obosit. Zidul era înalt și ușor înclinat spre exterior, așa încât părea inaccesibil. Nici vorbă să-l escaladeze. I se părea greu de crezut că un zid de cetate poate fi atât de lung. În mod normal ar fi trebuit să ajungă la vreo poartă sau, în cazul în care nu mai există altă poartă în afara aceleia zidită, lucru greu de crezut, ar fi trebuit să ajungă deja la poarta zidită. Din cauza întunericului care se lăsa tot mai dens, nu mai distingea mare lucru, așa că hotărî să înnopteze lângă zid iar mâine în zori va porni din nou, căci nu se putea ca poarta să fie departe. Ar putea să fie chiar foarte aproape, dar din cauza întunericului nu o putea zări. Hotărârea de a înnopta lângă zid i se păru înțeleaptă, cu atât mai mult cu cât mergând pe întuneric exista riscul să treacă pe lângă poartă fără s-o observe. Or, acest lucru nu trebuia în nici un caz să se întâmple, având în vedere distanța destul de mare la care erau așezate porțile.

Desfăcu pachetul pe care i-l dăduse gardianul și mâncă. Adormi repede răpus de oboseala drumului. Se trezi devreme din cauza frigului și vru să mănânce, dar gândul că poarta trebuie să fie foarte aproape îl făcu să renunțe. Va mâne în cetate la vreun han. Își ri-

dică pachetul cu mâncare și porni. După câțiva pași se opri dezorientat. Oare pornise bine? Nu cumva se întorcea? Ieri, parcă avusese zidul în dreapta... Ba, nu, în stânga... „Doamne, cum e posibil să nu mai țin minte?” Teama de a nu face drumul înapoi îl derută și mai tare. Până la urmă se hotărâ asupra direcției de mers. „Diseară, când am să mă culc, am să fac un semn, o săgeată, ceva... Ce săgeată! se revoltă Ringo, trebuie să ajung la o poartă, undeva. Nu e omenește să fie un zid atât de lung!”

Porni decis. Zidul se continua impasibil până la orizont. De jur-împrejur, numai câmpie. O câmpie ce părea că nu mai are sfârșit. „Ca și zidul!” gândi Ringo. Nici un copac nu-i tulbura întinderea. Nici o casă, nici un om. Numai zidul și omul care stătuse ani de zile între cei patru pereți ai unei celule. Acum nu mai erau patru. Era unul singur, dar nesfârșit.

Spre prânz se opri obosit și se apucă să mănânce privind în lungul zidului. Poarta, dacă exista cu ade-vărat vreo poartă, nu putea să fie prea mare. Putea să fie, eventual, o porțiță de serviciu, ceva care să treacă prin zidul acesta nesfârșit dincolo de care nu se auzea nici un sunet de parcă în cetate n-ar fi trăit ființe vii. Ascultă atent. Nici un zgomot, nici un lătrat de câine, nimic. „Parcă era mai bine în celulă!” se pomeni gândind. Cel puțin acolo mai era gardianul cu care mai schimba câteva cuvinte când venea să-i aducă mân-

carea și mai erau și ceilalți deținuți pe care, chiar dacă nu-i vedea, cel puțin le simțea prezența dincolo de pereți.

Dacă până înserează nu găsește o poartă în zidul acela blestemat, se va întoarce la închisoare să ceară informații despre cetate. Eventual să-l mai găzduiască câteva zile, până se mai întremează, apoi s-o ia în sensul celălalt. Se gândi că mersese vreo sută de kilometri. „E posibil să existe un zid de cetate lung de o sută de kilometri? Înseamnă că dincolo de el nu se află nici o cetate, căci ce cetate poate fi aceea care are un zid atât de lung?” Gândul că dincolo de zid s-ar putea să nu fie nimeni, îl înfioră. Rămase nemișcat, ascultând. Nici un zgomot. Doar șuieratul ușor al vântului prin ierburile câmpiei. Începu să-i pară rău că pornise într-o asemenea aventură fără să ceară niște relații elementare despre locul unde urma să ajungă și despre oamenii de prin partea locului.

Hotărî să se întoarcă. Drumul înapoi i se părea nesfârșit. Mergea tot mai repede. Aproape că alerga. Gândul că nici un om nu se află dincolo de zid și că el este singur în imensitatea spațiului, la aproape o sută de kilometri de închisoare, singurul loc unde se găseau oameni, îl umplea de spaimă. Spre seară se opri istovit și mănca ultimele rămășițe din pachet, apoi ațipi, dar se trezi speriat. Uitase de săgeată. Trasă o săgeată pe pământ și apoi adormi.

Dimineața, după nici un kilometru, ajunse în fața porții zidite. Nu-i venea să creadă că ajunsese atât de repede. Crezu că este altă poartă, dar prezența închisorii la câteva sute de metri mai încolo nu lăsa nici un dubiu. Alergă fericit la poarta pe care fusese îmbrâncit acum două zile, și începu să bată. După un timp, greu de precizat, ieși gardianul cel posac și-l întrebă ce vrea. Ringo îi explică într-un amalgam de cuvinte, gesturi și mimică toată întâmplarea cu zidul. După ce termină, gardianul care ascultase vădit plictisit, dar răbdător, toată povestea, îl întrebă din nou ce vrea. Ringo rămase un moment descumpănit, apoi îl întrebă pe gardian dacă nu știe ce este în cetatea aceea fără porți, și dacă cei de la închisoare pot să-i dea ceva de mâncare și, în eventualitatea că până seara nu va reuși să intre în cetate, dacă nu pot să-l găzduiască și pe el o noapte, căci dormitul pe pământul gol este, așa cum a putut să constate singur, foarte neplăcut, ba, ar putea spune, chiar dăunător pentru sănătate.

Paznicul îl ascultă din nou cu răbdare și, când termină, îi spuse că ceea ce auzea părea lipsit de logică, întrucât pornește de la o premisă greșită, și anume pomenește mereu de o cetate care s-ar afla, așa cum pretinde, dincolo de zidul acela din față. Acum, el nu știe cine i-a furnizat lui Ringo informația referitoare la cetate, dar el nu și-ar putea permite luxul să mintă un om de bună credință cum pare a fi Ringo.

Ringo îi spuse că referitor la cetate a fost o simplă bănuială a lui, că de întrebare nu a avut pe cine întreba, întrucât, în afară de gardian, care, în paranteză fie zis, este un om de treabă, care s-a purtat frumos cu el, exceptând gestul cu îmbrâncitul, gest pe care el nu este în măsură să-l judece, având în vedere faptul că gardianul are, desigur, niște superiori care i-au ordonat, probabil, gestul acela, nu a mai întâlnit pe nimeni.

În privința îmbrâncitului nu se primise nici un ordin expres care să se refere la Ringo, dar exista un obicei mai vechi în închisoare, existent înainte de venirea lui, a gardianului, care obicei se bazează, după cum se povestește, pe un ordin dat de un comandant de închisoare, care acum nu mai există, privitor la îmbrâncirea unui condamnat ce a fost eliberat. Motivul pentru care a fost îmbrâncit condamnatul acela nu se mai știe, dar, întrucât nu s-a dat un alt ordin care să-l anuleze pe cel precedent, de atunci sunt îmbrânciți toți cei care sunt eliberați. Așa că Ringo face foarte bine că nu-l învinovățește pe el pentru un gest pe care nu l-ar fi făcut din proprie inițiativă, întrucât el este un om pașnic, care-și face meseria pe cât posibil mai corect. Referitor la problema ridicată mai devreme, dacă i s-ar putea da ceva de mâncare și un eventual adăpost, aceasta nu mai depinde de el, ci va trebui ca Ringo să se adreseze celor competenți în această chestiune. Care ar fi cei competenți, asta nu o mai știe, dar se poate interesa, dacă Ringo îl roagă în acest sens.

Ringo îl rugă să se intereseze și, dacă are cumva vreo trecere, să pună o vorbă bună și pentru el, având în vedere situația neplăcută în care se află. Iar dacă tot merge, să se intereseze și de poarta aceea zidită. Gardianul îi spuse că referitor la poarta aceea, de care Ringo pomenește mereu, nu mai este nevoie să se intereseze, întrucât se știe foarte bine că accesul dincolo de zid nu este posibil decât prin poarta aceea zidită, alte porți, după știința lui, nemaexistând. Iar faptul că este zidită nu trebuie să mire pe nimeni, întrucât, dacă Ringo ar fi bătut, este mai mult ca sigur că cineva s-ar fi găsit să facă o spărtură în zidul care acoperă poarta, pentru a-i permite să intre. Apoi, bineînțeles, poarta s-ar fi zidit la loc. Cauza acestei zidiri nu o cunoaște și nici nu-l interesează, și, dacă e să asculte de sfatul lui, nici n-ar trebui să intereseze pe nimeni atâta timp cât accesul prin acea poartă este, totuși, posibil.

Ringo îi dădu dreptate, având în vedere faptul că el avusese parte de o aventură neplăcută doar din cauză că nu-l întrebase pe gardian atunci când se despărțiseră și nici nu bătuse în ea, ci se condusesse doar după propriile sale presupuneri, care se dovediseră greșite. Dar acum, fiind pe deplin edificat asupra adevăratei stări de lucruri, îi mulțumește gardianului și îi cere, în același timp, scuze că l-a deranjat de la obligațiile lui care îi solicită, desigur, destul timp. Apoi, luându-și rămas bun în modul cel mai amical, se în-

dreptă spre poartă, căci seara începuse să se lase și foamea îi dădea târcoale tot mai insistent.

Ajuns în dreptul zidului care acoperea poarta, începu să-l izbească cu o piatră. La început bătu sfios și plin de grijă, având în vedere că cel ce se ocupa cu accesul oamenilor prin acea poartă se putea să fie un om sensibil și nervos. Lucru lesne de înțeles la un om în situația lui, fiind expus tot timpul riscului ca cineva să bată în poartă, cu atât mai mult cu cât indivizi ca el veneau să bată la ore complet imprevizibile. Văzând că bătăile sale firave nu au nici un rezultat, Ringo începu să bată tot mai nervos și mai dezordonat. După ce bătu o jumătate de oră, constată obosit că bate în zadar și nu se întâmplă nimic. Nedumerit se întoarce la închisoare pentru a cere relații suplimentare asupra modului cum trebuia bătut în poartă. La închisoare nu-i deschise nimeni deși bătu și aici îndelung. Se pare că nici aici nu era nimeni la poartă.

Noaptea îl găsi bătând în poarta închisorii. Era flămând și obosit. Vru să se întoarcă la porțile cetății, dar la jumătatea drumului se opri. Nu-i surâdea deloc ideea de a dormi sub zidurile acelea stranii în spatele cărora nici nu știa dacă era cineva. Îi revenea în minte, obsedant, imaginea lui bătând într-un zid în spatele căruia nu se afla nimeni. Se gândi să se întoarcă la închisoare, dar renunță. Erau prea multe porți în închisoarea aceea. Se culcă în iarbă între cele două porți. O

poartă de închisoare care-l eliberase și o alta care nu i se deschidea. Adormi chinuit de foame și de frig. Zorile îl găsiră treaz și rebegit. Era din ce în ce mai rău în această libertate care nu-i folosea la nimic. Prizonier al câmpiei nesfârșite. Nu-și închipuise că poate fi atât de rău să fii liber. Liber să faci orice, liber să mori de foame sau de frig. Nimănui nu-i pasă de un om liber.

Se îndreptă spre poarta închisorii unde începu să bată indecis. Gardianul ieși imediat de parcă ar fi stat la pândă. Era la fel de întunecat și de posac. Ringo îi explică, cu o voce gâtuită de foame, frig și oboseală, care este situația lui actuală și în final întrebă dacă nu s-ar putea să fie primit înapoi, întrucât nu mai putea rezista mult timp în câmpul acesta deschis. Adăugă, apoi, că s-ar putea chiar să se îmbolnăvit de agorafobie în timpul cât a fost închis și de aceea suportă atât de greu spațiile acestea nesfârșite.

Gardianul, cu o urmă de umanism în ochi, îi răspunse că în ceea ce privește întâmplarea de aseară el, unul, nu are nici o vină, întrucât regulamentul închisorii nu permite deschiderea porților după apusul soarelui. El a auzit foarte bine cum Ringo bătea în poartă, dar nu a putut să-i deschidă, deși ar fi făcut-o din toată inima. Lucrul acesta l-a întristat atât de mult încât i-a dispărut somnul pentru câteva ore bune, așa că acum era atât de obosit încât nu știe cum va mai rezista până diseară. Referitor la boala pe care Ringo

pretinde că a contractat-o în timpul detențiunii, el regretă enorm, ba chiar simte cum i se întristează inima, dar nu vede cum l-ar putea ajuta. Și acum, revenind la problema care pare deosebit de importantă pentru Ringo, și anume aceea de a fi reprimat în interiorul închisorii, el nu are nimic împotriva, mai ales că Ringo a fost un deținut corect, care nu i-a creat probleme, dar nu trebuie uitat nici o clipă că acest lucru nu depinde de el, care nu este decât un simplu gardian. Problema ar trebui discutată la un nivel mult mai înalt. Asta în cazul în care ar fi discutată, dar, după cunoștințele lui, bazate pe o lungă experiență, îl poate informa că o asemenea problemă nu va fi discutată niciodată, întrucât contravine unui principiu fundamental pe baza căruia s-a făcut regulamentul de funcționare al închisorii. Și chiar logic privind lucrurile, închisoarea are drept scop să priveze de libertate pe aceia care se fac vinovați, deci scopul ei principal este de a pedepsi. Or, dacă ar fi admiși în închisoare și oameni nevinovați s-ar crea o confuzie regretabilă. Cum crede el, Ringo, că s-ar simți cei vinovați știind că printre ei se găsesc și oameni nevinovați? Nu și-ar pierde închisoarea tot sensul? Dacă cei vinovați ar trăi în aceleași condiții cu cei nevinovați, unde ar mai fi pedeapsa? Din aceste considerente nici nu se poate pune problema reprimării lui în închisoare.

Acum, dacă el a bătut în poarta aceea zidită, ceea ce lui i se pare greu de crezut, având în vedere riscu-

rile evidente ce ar decurge dintr-un asemenea gest ne-cugetat, ar trebui să mai aștepte, căci nu este ușor lucru să fie dislocate cărămizile unui zid, care pare foarte gros, pe o distanță suficient de mare pentru a putea trece un om. Dislocare care durează atât de mult și din pricina faptului că nu poate lucra la ea decât un singur om, și anume paznicul porții care, ca orice portar, este, probabil, foarte înaintat în vârstă. Așa că Ringo să aibă răbdare și să aștepte, întrucât, așa cum scrie și în Biblie, „Bate și ți se va deschide!”. El a bătut și, desigur, i se va deschide. Când? Nu se știe exact întrucât nici citatul biblic nu precizează.

În continuare gardianul se referi la starea de slăbiciune a lui Ringo generată, probabil, de foame. Căci, uite, el, gardianul, deși a dormit foarte puțin, stă de trei ore în picioare și-i explică, deși nu are nici un interes în această afacere care nu-l privește decât pe Ringo. Acesta, la început părea să asculte atent, dar, mai târziu, s-a rezemat moțând de poartă, pentru ca acum să se afle pur și simplu întins pe jos. Acum el trebuie să plece căci se apropie ora mesei. În final îl rugă pe Ringo să aștepte, întrucât, după ce vor mânca deținuții îi va aduce și lui ceva de mâncare. Ringo întreabă stins dacă acest lucru nu contravine regulamentului.

— Contravine, cum să nu contravină, întări gardianul, dar încălcarea regulamentului e mai mult formală, neatingând fondul problemei și, ca atare, această

încălcarea a regulamentului nu ar influența, în cazul în care s-ar afla, psihologia deținuților. Cel mult ar urma o pedeapsă administrativă împotriva mea. Acum am să plec.

După vreo două ore, în care Ringo încetase să mai spere, gardianul apăru cu o gamelă și cu un pachet de mâncare. Ringo începu să mănânce încet. După ce termină, îi mulțumi călduros gardianului care îi răspunse că, întrucât soarta lui începuse să-l preocupe îndeaproape, acesta putea veni mai des, după ora prânzului, să primească ceva de mâncare. Ringo, mulțumindu-i încă o dată pentru bunele sale intenții, îi spuse că nici nu putea fi vorba să mai abuzeze de bunăvoința lui, întrucât era sigur că blestemata aceea de poartă se va deschide chiar astăzi. Apoi, luându-și rămas bun, se îndreptă decis spre poarta zidită.

După prima bătaie se auzi dinăuntru un mormăit și o cărămidă căzu din zid. Apoi o alta și, în scurt timp se făcu în zid o gaură de vreun metru înălțime prin care ieși un bătrân cu o barbă albă care, vesel nevoie mare, îl îmbrățișă:

— Bine că ați venit! Începusem să mă plictisesc tot așteptându-vă.

— Cum, adică? Mă așteptați? se miră Ringo.

— Bineînțeles că vă așteptam. De aceea am și putut să vă deschid imediat ce ați bătut. În această zonă a porții zidul nu este decât la suprafață ca să pot să vă

deschid mai repede în cazul în care ați bate. Când v-am văzut acum trei zile apropiindu-vă de poartă mi-a tresărit inima și stăteam gata să vă deschid, dar, din păcate, în loc să bateți ați plecat aiurea. Am fost foarte supărat pe dumneavoastră, întrucât am înțeles că voi mai avea de așteptat. N-aș fi crezut să-mi faceți tot-mai dumneavoastră una ca asta!

— Dacă m-ați văzut trecând, de ce nu m-ați strigat?

— Să vă strig eu pe dumneavoastră? Adică să vă influențez hotărârile? Asta nu e de conceput. Doar sunteți un om liber. La fel cum nu pot să deschid poarta fără ca cineva să bată în ea. Aici nu e închisoare să bagi omul înăuntru fără ca el să solicite acest lucru.

— La închisoare nu te primește dacă vrei să intri fără a fi vinovat.

— Posibil. În orice caz, apucăturile dumneavoastră sunt discutabile. Auzi, să preferi să bați la poarta unei închisori, în loc să bați la o poartă onorabilă! Nu mă mir că ați ajuns atât de târziu aici. Când am văzut că vă îndepărtați de poartă fără să bateți, am fost pur și simplu revoltat. Nici acum nu sunt pe deplin edificat asupra caracterului dumneavoastră.

— Dar am bătut aseară și nu mi-ați deschis. Probabil că dormeați.

— Să dorm!? Se vede că ați trăit atâta timp departe de adevărata civilizație. Nici nu mă mai mir de toate câte le-ați făcut de când ați ieșit de acolo, dacă puteți crede, și pentru o clipă, că aș fi putut dormi până când

nu vă știam pe dumneavoastră trecut dincolo de zidul acesta. Ani de zile am tot privit în lungul drumului așteptând să apăreți. Uneori aveam vedenii. Se făcea că ați ieșit și vă îndreptați grăbit înapoi și atunci alergam fericit să fiu gata să vă deschid la prima bătaie. Dar nu erați dumneavoastră. Și odată cu trecerea timpului mi-a slăbit și mie vederea și nu am mai îndrăznit să deschid poarta după căderea întinericului. Iar aseară, după prima bătaie, m-am grăbit spre poartă, dar până să ajung să vă comunic că nu vă pot deschide decât dimineață, ați început să bateți în dușmănie și din această cauză nu m-ați auzit, deși am strigat foarte tare. Dacă v-ați fi oprit măcar o clipă din bătăile acelea disperate m-ați fi auzit cu siguranță. Când am obosit să tot strig, ați încetat și dumneavoastră să mai bateți și ați plecat. Nu vă credeam atât de nervos. O clipă am avut senzația că o să dărâmați zidul! Dar acum, ați venit. Ce-a fost, a fost. Treceți!

Ringo se strecură grăbit prin gaura din zidul porții și se prăbuși de partea cealaltă, în timp ce bătrânul portar, rămas dincolo, începu să zidească trecerea. Ringo se ridică în picioare și rămase înmărmurit. Cât cuprindeai cu privirea, numai câmpie. O câmpie nesfârșită ce părea copia identică a celei abia părăsite. O slăbi-ciune imensă îl cuprinse și se sprijini de zid. Vru să se întoarcă, dar paznicul zidise deja intrarea. Se răsuci în loc. Câmpia era acolo. Îl aștepta.

Alambicul

În palma alchimistului ovoidul pietrei filozofale lucea mat. După ani lungi de căutări, de speranțe și dezamăgiri, o obținuse. Piatra, după care alții căutau o viață întreagă, odihnea în mâna lui. Anii pierduți nu mai însemnau nimic în fața acestui miracol. Alchimistul zâmbi și se așeză în jilț. Emoția veni târziu, filtrată de înțelepciune. Acum avea piatra și-i putea cere orice. Îi putea cere tot ce visase în nopțile nesfârșite când amesteca și ardea toate substanțele cunoscute sau mai puțin cunoscute. Își putea realiza toate visele unei tinereți pierdute și ale unei bătrâneți prezente. Dureros de prezente. Uneori a dorit aur și glorie, alteori înțelepciune și cunoaștere. Mai târziu a dorit tinerețea veșnică. Acum, când piatra se odihnea în mâna lui, și când ar fi putut obține orice, șovăia. Prea îi erau toate le îndemână și ușor de obținut. Când putea avea totul, parcă nimic nu mai avea valoare.

Bătrânul alchimist își rezemă mâinile în poală strângând cu duioșie oul de piatră în căușul palmei și își lăsă capul pe spate. Clipi obosit și respiră adânc.

Acum o avea. Parcă poate înțelege cineva ce simțea el acum! Piatra emana o căldură calmă care-i cuprinse întreaga ființă. Aurul și gloria, vin și trec. Gândirea și înțelepciunea le avea. Doar tinerețea veșnică îi mai surâdea. Nemurirea. Putința de a fi asemenea lui Dumnezeu. Veșnic și atotștiutor.

Se aplecă asupra pietrei și o lipi de frunte. Gândirea îi deveni limpede și clară. Simțea că înțelege totul și că poate cunoaște totul. Era necesar doar un mic efort de a dori să cunoască un lucru sau un fenomen, pentru care alții cheltuiau ani de căutări, și lucrul respectiv i se dezvăluia. Se imagină tânăr și puternic, înțelept și nemuritor și piatra îi dezvălui calea. Trebuia construit un alambic în care să fie distilată piatra. Alambicul, așa cum i se dezvăluia, era de o complexitate neobișnuită. Cu siguranță că fără ajutorul pietrei nu l-ar fi putut concepe niciodată. Pentru construcția alambicului era nevoie de o mulțime de aparate și instalații pe care nu le avea și nici banii necesari.

A doua zi se înfățișă înaintea seniorului și-i dezvălui că a ajuns la formula magică de obținere a aurului pur din plumb. Seniorul, care de ani de zile îl finanța cu zgârcenie, sări de pe scaun. Apoi încercă să fie calm și se așeză, în timp ce ochii îi luceau galben. Galben ca aurul. Întrevederea a durat puțin, pentru că amândoi erau grăbiți. Seniorul îi puse la dispoziție bani și pivnițele largi ale castelului. Alchimistul se apucă de treabă și alambicul începu să prindă formă.

Construcția, din ce în ce mai complexă, începu să se întindă în subterane. Seniorul nu întreba nimic, dar când alchimistul îi ceru din nou bani, spuse că acest alambic, pe care el nu-l înțelege, costă enorm, și dacă alchimistul nu va obține aur va plăti cu viața. Alchimistul luă banii și zâmbi în barbă.

Când alambicul fu gata, alchimistul se închise în subterane rugând să nu fie deranjat. Introduse piatra filozofală într-o retortă sub care ardea un foc veșnic, și miraculosul proces începu. Alambicul se trezea încet-încet la viață. Ciudatele tuburi, tăiere, furtunuri și baloane de cele mai bizare forme începură să pulseze și să clocotească. Substanțe necunoscute se evaporau și se cristalizau în retorte și spirale de argint, în cupe și pâlnii de jad. Blocurile de cristal străbătute de fire subțiri de mercur și aur emanau lumini pâlpâitoare verzui și violete. Alambicul devenise o ființă vie, un organism care pulsa și trăia. În interiorul lui se desfășura un proces complex detașat de cel care-l declanșase. De când se despărțise de piatra filozofală, alchimistul pierduse rostul acestui alambic imens care cuprindea câteva sute de metri de galerii. Se plimba de-a lungul lui privind atent la aburii ce se degajau din vreo retortă sau la picăturile vineții ce se adunau pe fundul câte unui căzanel. Deși își pierduse încrederea în el, nu și-o pierduse în piatra filozofală și în puterile ei. Aștepta nerăbdător ca tot acest proces, ce

părea că va dura la infinit, să se termine. Și, într-una din zile, se termină. Alambicul încetă brusc să mai bolborosească și să mai lumineze. Alchimistul alergă spre capătul alambicului pe unde bănuia că va ieși rezultatul acestui proces de neînțeles. Acolo, în capătul galeriei, dintr-un nor gros de vapori violeți se ridică un tânăr care se apropie de el și îi puse mâna pe frunte. Alchimistul simți o arsură puternică, apoi, ca prin vis, simți cum puterile îl părăsesc, apoi gândurile cum îi părăsesc creierul...

La două săptămâni după ce alchimistul se încuiase în subterane cu alambicul lui, seniorul își pierdu răbdarea și ordonă să se spargă ușa. Când pătrunseră în vastele galerii, la lumina nesigură a torțelor îl zări pe alchimist prăbușit peste retortele sparte și fumegânde ale alambicului. Când îl întoarseră cu fața în sus, pe fruntea mortului ardeau ca arse cu fierul roșu cuvintele: „Să nu-ți faci chip după chipul și asemănarea ta!”.

Asinul

Cetatea era înconjurată de un zid gros de piatră, la baza căruia se afla un șanț, care fusese cândva foarte adânc și, probabil, plin cu apă. Din cauza climei uscate și a deșertului din imediata apropiere, apă nu se mai găsea decât în cetate, iar șanțul fusese aproape acoperit cu nisip. În zidul dinspre răsărit era practică o poartă masivă de lemn, întărită cu legături de fier. Poarta se deschidea spre deșert în fiecare dimineață și era închisă odată cu apusul soarelui. Despre istoria cetății se știa atît de puține lucruri, încât se putea spune, fără a greși prea mult, că, deși exista dintotdeauna, nu avea propriu-zis o istorie a ei. Singura legendă care se mai păstra, spunea că cetatea fusese construită de un excentric, după modelul cetăților medievale. Dar, dacă acesta fusese începutul, acesta era atît de pierdut în timp, încât nimeni nu-și mai amintea dacă lucrurile stăteau așa sau nu.

Străzile cetății, de fapt niște ulicioare înguste și întortocheate, pavate cu lespezi de piatră, dădeau toate în piața centrală, unde se înălța impunător palatul

Lordului Cancelar. Datorită îngustimii ulițelor, în cetate nu se circula decât pe jos. Singurii care nu mergeau pe jos erau Lordul Cancelar și membrii consiliului de administrație. Aceștia se bucurau de privilegiul de a circula pe spatele unor asini, fapt ce le confera o distincție aparte. În munca lui de conducător al destinelor cetății, Lordul Cancelar era ajutat de patru consilieri, care cumulau majoritatea distincțiilor și demnităților ce puteau fi acordate. Cu puțină vreme în urmă, în consiliul de administrație erau cinci consilieri, dar, întrucât unuia dintre ei îi dispăruse asinul, Lordul Cancelar se văzuse nevoit să-l destituie din funcție. Era limpede pentru oricine că un consilier al cetății nu putea circula pe jos, ca un om de rând și, de aceea, omul nu protestase. N-a protestat nici când i s-a luat casa în care locuia, grădina și servitorii. Cu această ocazie i-au fost luate toate titlurile și demnitățile de care se bucurase până atunci. I s-a dat, în schimb, dreptul de a fi un cetățean de rând al cetății. Se pare că fostul consilier n-a apreciat cinstea ce i s-a făcut, de a fi un cetățean de rând, întrucât a părăsit cetatea în căutarea asinului pierdut. S-ar fi putut foarte bine ca asinul, care era, de altfel, destul de înaintat în vârstă, să fi plecat pe undeva să moară. Ca semn de recunoaștere a meritelor celui plecat, Lordul Cancelar a hotărât ca tăblița, ce indica locul unde asinul era legat de stănoaga din fața palatului și care tă-

bliță purta încrustat pe ea numele asinului, să nu fie scoasă.

La câteva zile de la plecarea fostului consilier, de zidurile cetății s-a apropiat un om călare pe un asin. Omul avea hainele ponosite și roase, iar fața arsă de soarele deșertului era ascunsă de borurile unei pălării ce-și pierduse de mult culoarea inițială. Doar petele de transpirație uscată se mai vedeau distinct pe suprafața ei decolorată. Străbătuse câmpia aridă, căreia îi puteai spune, fără teama de a greși, deșert, în căutarea diamantelor pe care nu le găsisese. Și poate că și-ar fi lăsat oasele prin nisip dacă nu ar fi avut asinul care, cu instinctul său infailibil, simțea locurile unde se găsea apă și care ocolea cu grijă zonele cu nisipuri mișcătoare. Și, cine știe, poate că tot asinul fusese cel care ocolise cu grijă câmpurile diamantifere.

Zărind cetatea, asinul grăbi pasul, și căutătorul de diamante se învioră. În sfârșit, dădea de o cetate unde se găseau oameni, unde se găseau hanuri, unde se putea mânca o mâncare caldă și unde se putea dormi omenește. Când ajunse în apropierea zidurilor, se apropie de el un om. Era primul om pe care-l întâlnea după aproape o lună de rătăcirii prin deșert. Căutătorul îi dădu binețe și-l întrebă de numele cetății din față. În loc de răspuns, omul puse mâna pe hățurile asinului și începu să tragă de ele spunând că animalul este al lui și, oricine ar fi și de oriunde ar veni, să facă

bine să se dea jos. Zadarnic încercă omul, obosit de atâta drum prin deșert, să-i explice că asinul îi aparține de multă vreme și că vine de departe, deci, neavând cum să aparțină unui locuitor al acestei cetăți, prin care el nu trecuse niciodată, celălalt părea decis să dobândească animalul. Văzând că omul se încăpățânează să tragă de asin, căutătorul de diamante se văzu nevoit să scoată cuțitul cu lama curbată de care nu se despărțea nici în somn. Văzând cuțitul, omul renunță și-l lăasă să treacă. Plecă mai departe întorcând din când în când capul spre cel rămas în urmă. Acesta stătea în picioare și, cu mâinile în șolduri, îl blestema. Blestemele lui se refereau în general la pierderea asinului, așa că nu constituiau un motiv de îngrijorare. Oricum, se apropia de o cetate de unde își va putea procura un alt animal dacă blestemele nebunului se vor îndeplini.

Ajuns în fața porților cetății, căutătorul avu o nouă surpriză. Cu toată căldura infernală a amiezei, în fața porților era adunată o mulțime de oameni care ovaționau. Omul își opri asinul neliniștit. Nu se putea ca toți oamenii aceia să-l aștepte pe el cu atâta entuziasm. Precis că era vorba de o eroare. Cine știe pe cine așteptau ei și, din întâmplare, venise el. Îi mai trecu prin cap și gândul că toți oamenii aceia se adunaseră acolo pentru a-i lua lui animalul, dar îl alungă repede din minte. Oamenii îi făceau semne prietenești și nu

manifestau nicio intenție agresivă. Deși căutătorul se străduia să-l oprească, asinul preluă inițiativa. O luă din loc trecând printre mulțimea care se dădea la o parte. Omul încercă să le explice că nu era el cel așteptat, dar nimeni nu-l asculta. Mulțimea îl conduse în strigăte de entuziasm de-a lungul ulițelor strâmte până în piața centrală a cetății. Cât de ciudată e lumea! Numai adineauri un nebun încercase să-i ia asinul și iată că acum este întâmpinat cu mare cinste de locuitorii acestei cetăți.

Coborî de pe asin și îl legă de stănoaga din fața castelului. Apoi se îndreptă spre Lordul Cancelar care-l aștepta pe treptele de la intrare, înconjurat de toată suita de consilieri. Probabil că vin puțini străini în cetate, de li se face o astfel de primire, gândi omul în timp ce se îmbrățișa cu Lordul Cancelar. Poate că lucrurile se vor lămurii cu acest conducător al cetății. Intrară în palat unde, în scurt timp, se încinse un banchet în toată regula, în cinstea venirii lui. Deși nimeni nu-l întrebă nimic, omul se simți obligat să povestească toată odiseea lui prin deșert în căutarea diamantelor care se încăpățâneau să se ascundă de el. Consilierii îl ascultau cu atenție și aprobau plini de încântare tot ce le povestea.

Până dimineața, Lordul Cancelar îl declară consilier și i se permise să-și lege asinul de stănoaga din fața castelului în locul rămas vacant. Omul nu price-

pea de ce atâta cinste pe capul lui, și încercă o vreme să-i facă să priceapă că era vorba de o confuzie. Consilierii râdeau și-l băteau pe spate spunându-i că nu poate fi vorba de nicio confuzie. Până la urmă acceptă și el situația așa cum era. Și nu era rea deloc. Spre dimineață, când omul aproape că adormise cu capul pe masă, fu condus cu mare alai spre locuința pe care urma să o ocupe. Casa era frumoasă: cu grădină, servitori și grajd pentru asin. Omul fu chiar surprins să vadă ce grajd elegant îi era rezervat măgarului. Ar fi putut jura că era mai elegant decât locuința lui.

Căutătorul de diamante se obișnuie destul de repede cu noua lui situație. Dacă la început se mirase de ciudățenia acestor oameni care îl primiseră atât de frumos și-i dăduseră chiar postul important de consilier, după un timp începu să i se pară firesc. Poate că locuitorii cetății își dăduseră seama, imediat ce-l văzuseră, de un lucru care lui îi scăpase până atunci. Și anume de faptul că dispunea de niște calități de conducător pe care el și le neglijase. Convingerea că era născut pentru a fi conducător i se consolida cu fiecare ședință a consiliului de administrație la care participa. Se discutau problemele cetății și nimeni nu-l întreba nimic. Nimeni nu-i cerea nimic, de parcă simpla lui prezență acolo ar fi fost suficientă ca treburile să meargă bine. Iar dacă cumva voia să vorbească, dacă avea vreo părere în vreo problemă pusă în dis-

cuție, era ascultat cu cea mai mare atenție. Era real-mente o plăcere să conduci! Singurul lucru pe care-l regreta era că nu-și descoperise mai demult acest talent și pierduse atâta timp căutând diamante. Dar, nu-i nimic. Mai bine mai târziu, decât niciodată. Nici nu întrebase dacă discuțiile pe care le purtau ei acolo aveau vreo finalitate. Uneori avea senzația că treburile cetății mergeau de la sine, și prezența lor acolo era mai mult simbolică. Asemenea gânduri le alunga repede și-și vedea mai departe de munca importantă de consilier.

Toate mergeau bine și fostul căutător de diamante începuse să creadă că toată viața lui nu făcuse altceva decât să fie consilier. Într-una din zile, în timp ce se îndrepta plin de demnitate, pe asinul lui, către palat, animalul se opri în uliță și nu mai vru să pornească. Cu toate îndemnurile lui, asinul nu se mișca din loc. Văzând atâta încăpățănare din partea animalului nerecunoscător pentru traiul îmbelșugat de care avea parte, consilierul luă bastonul cu măciulie de aur, care-i fusese dăruit odată cu funcția de consilier, și-l croi pe spate. Asinul, întoarse jignit capul spre el și nu se mișcă. Consilierul începu să-l bată din ce în ce mai enervat și să-l ocărăască după cum îi venea la gură. Din păcate nu apucă să-l bată după pofta inimii întrucât fu imobilizat de câțiva locuitori ai cetății. Oamenii vociferau foarte tare în timp ce-l duceau pe sus

spre piața centrală, astfel încât, în scurtă vreme, se adunaseră în spatele lor aproape toți locuitorii cetății. Consilierul încercă să facă uz de funcția lui cerându-le să ia imediat mâna de pe el, dar glasul lui se pierdea în larma generală. Ajunși în piață îl lăsară jos și așteptară să apară Lordul Cancelar. Asinul, care probabil că fusese adus de căpăstru, sau poate că venise singur, privea cu ochi blajini la tot scandalul.

În sfârșit, pe treptele palatului apăru Lordul Cancelar înconjurat de suita lui de consilieri, care rămăseseră din nou patru, și larma se potoli. Un om din mulțime începu să povestească cu lux de amănunte și cu o oarecare exagerare răuvoitoare, cum fusese maltratat bietul animal. Vina consilierului era atât de evidentă încât nu se mai găsi necesar să fie și el întrebat cum vede lucrurile. Treaba se petrecea ca și în ședințele de consiliu. Încercă să vorbească neîntrebat, dar toți îl priviră cu atâta ură încât tăcu. Parcă ar fi fost cine știe ce ucigaș periculos scăpat printre ei. Judecătorul cetății, chemat degrabă la fața locului, ascultă relatarea răuvoitoare a purtătorului de cuvânt al mulțimii, cercetă cu atenție spatele animalului apoi decise ca vinovatul să fie biciuit acolo în piață. Cum se părea că sentința urma să fie executată pe loc, consilierul, redevenit căutător de diamante, o luă la fugă pe străduțele înguste ale cetății. Se aștepta ca toată mulțimea aceea întărită să se ia după el. Dar, nu.

Oamenii aşteptară respectuoşi până ce oficialii încălecară pe asini. Abia după aceea se puseră şi ei în mişcare, având mare grijă ca nu cumva să o ia înaintea dobitoacelor. Pe asinul lui încălecase judecătorul şi animalul, deşi bătut, se arăta deosebit de vioi. Alerga de parcă era cal de curse.

Reuşi să ajungă fără dificultăţi la porţile cetăţii şi continuă să alerge în deşert deşi nimeni nu-l mai urmărea. După un timp se opri şi privi în urmă. În poartă se opriseră conducătorii cetăţii, demni, pe asinii lor, privind plini de dispreţ spre el. Omul se aşează jos şi oftă. Nu avea unde să meargă mai departe fără asinul lui care ştia să găsească apa. Până seara medită la nebunia acestor locuitori care nu-l ascultaseră nici atunci când l-au primit cu ovaţii, nici astăzi când l-au pus pe fugă. Nu avea prea multe alternative. Trebuia să stea prin preajma cetăţii, încercând să-şi recupereze asinul, după care va pleca încotro o vedea cu ochii. Şi bănuise el încă de la început că oamenii aceia voiau să-i ia asinul. Ar fi fost mai bine să ocolească cetatea asta. Nu prea vedea cum să-şi recupereze animalul de la oamenii aceştia suciţi. Umblă toată ziua fără rost dând ocol porţii cetăţii.

La căderea întunericului zări un foc care ardea undeva în fostul şanţ de apărare. Se apropie cu grijă. Lângă focul pe care fierbea un ceaun stătea ghemuit omul acela nebun care voise să-i ia asinul când se

apropiase de cetate. Acum nu-l mai considera nebun. Cel puțin nu i se părea mai nebun decât ceilalți din cetate. Cum nu mai avea asin, omul de lângă foc nu mai avea ce să revendice. Intră în cercul de lumină al flăcărilor și dădu binețe. Omul care mesteca în ceaun nu păru cine știe ce surprins văzându-l. Probabil că fără asin nu prezenta nici un interes. Îi făcu doar un semn din cap invitându-l să ia loc. Căutătorul de diamante se așeză pe nisipul care începuse să se răcească și spuse că vine din cetate. Celălalt nu comentă știrea în nici un fel. Când fiertura fu gata, îi întinse și lui un blid și o lingură poftindu-l să se servească din ceaun.

Abia după ce mâncară, omul de lângă foc îi spuse că știe de unde vine și, în general, cunoaște toată întâmplarea nefericită care-l adusese acolo. Avea prieteni în cetate care-i aduceau alimente și-l informau cu tot ce se întâmplă pe acolo. Nedumerit, fostul consilier îl întrebă de ce stă pe lângă ziduri și nu stă și el în cetate, ca toată lumea. Omul luă blidele, le curăță cu nisip, apoi le puse cu gura în jos și se trase lângă foc. Aici se tolăni comod și îi spuse toată istoria lui. Ciu-date lucruri se mai întâmplă în cetatea aceasta, comentă căutătorul de diamante. Se pare că au un plan după care își izgonesc consilierii, pe rând. Se înveliră în pături și se traseră mai aproape de foc. Căutătorului de diamante începu să-i pară rău că nu-și făcuse și el ceva prieteni prin cetate. I-ar fi fost de mare folos

acum. Până nici cu propriul lui asin nu se înțelesese prea bine de vreme ce ajunsese să-l bată. Celălalt îi spuse să se culce și să nu se frământa prea mult. Exista o soluție care-i va scăpa pe amândoi de dormitul pe lângă ziduri. Soluția îi venise abia în seara aceasta stând de vorbă cu el.

Căutătorul de diamante se înveli în pătură încercând să adoarmă. Va vedea el mâine ce e de făcut. Noaptea, se știe, e un bun sfătuitor. Scăpase el din situații și mai grele. Apoi mai era și planul celuilalt, care sforăia atât de liniștit. Oricum, el era de aici, din cetate, și cunoștea mult mai bine obiceiurile acestor oameni.

A doua zi, de dimineață, omul îi expuse planul său. Ca orice idee genială, era extrem de simplu. Trebuia să se întoarcă amândoi în cetate. Și, într-adevăr se întoarseră. În uralele mulțimii care-i aclama, căutătorul de diamante pătrunse prin porțile cetății, demn, călare pe fostul consilier care încerca să-și adapteze mersul după acela al asinilor.

Tăcerea

Nu trebuie să mă gândesc la nimic. Poate așa reușesc să stau nemișcat. Cât să fi trecut? O oră? O oră, pe dracu! Când stai nemișcat timpul trece greu. Cred că cel mai greu. Să mă gândesc la... La ce pot să mă gândesc, când șase țevi de armă negre și lucioase stau ațintite asupra mea? Să mă gândesc la ele. Oare din ce oțel s-or turna țevile astea rele, aducătoare de moarte? Cred că din oțel special de țevi de pușcă... Ești ironic! Încă ești ironic. Privește puțin situația în care te afli și o să-ți treacă pofta de ironii.

Stau nemișcat într-un colț de celulă. Nu, nu sunt legat! Era mai bine dacă mă legau. În jurul meu sunt instalate trei microfoane ultrasensibile și ultradeclanșatoare de moarte. Căpitanul mi-a spus că e suficient un zgomot infim, cum ar fi, de exemplu, un oftat, sau o trosnitură de deget, pentru a se declanșa armele. Toate șase. Cred că-s așezate științific, să mă nimească în orice poziție aș sta în celula asta nenorocită.

Auzi idee! Să-mi trosnesc un deget! Dar dacă-mi trosnește vreo încheietură... Nu, nu trebuie să-mi tros-

nească nimic, căci altfel mă trosnesc șase proiectile... Nu trebuie să mă gândesc la trosnituri. Dar ce, omul trosnește din încheieturi de plăcere, sau când are chef? Totul este să nu mă mișc... Să nu mă mișc...

Cred că a început să-mi amorțească un picior. Oare cât s-o putea sta într-un picior fără să te miști? O oră, două? În două picioare ar trebui să stau dublu. În copilărie făceam concursuri care stă mai mult într-un picior. Stăteam nemișcați un timp, apoi începeam să țopăim până ce ne prăbușeam. Apoi ne ridicam. Acum nu cred că m-aș mai putea ridica. Îmi amintesc de Mirela. Era cea mai mică și cea mai ambițioasă. Stătea într-un picior până îi dădeau lacrimile... Ea să fi fost aici, nu eu. Mirela! Cum o să fie ea aici? Ea a fost întotdeauna deosebit de ascultătoare și de conștiințioasă. O avea acum un soț cumsecade și vreo doi copii. Ultima dată când am întâlnit-o era studentă la Institutul aliajelor pure...

Doamne, cât aș vrea să mă las pe vine, să stau ciuci. Măcar zece minute. Simt cum mă dor brațele de încordare. Oare de ce-o trebui să stai încordat când nu faci nimic? Am citit de unul care putea să stea două ore nemișcat și fără să clipească. Eu pot să clilesc, dar ce folos. Ăla cred că era mort.

Ce minte diabolică o fi creat tot sistemul acesta de a ucide? „De fapt, ai să te sinucizi!” a rânjit căpitanul când mi-a explicat ce trebuie să fac, sau, mai bine-zis,

ce nu trebuie să fac, pentru a supraviețui. Cum o funcționa jucăria asta infernală? Cred că microfoanele astea ultrasensibile abia așteaptă să trimită un impuls cât de slab, pe care să-l preia un amplificator și să-l transmită unor servomotoare care să declanșeze trăgacele la armele astea. Doamne, ce neagră e gaura țevii unei puști! Parcă-i un tunel micuț și răcoros ce adăpostește la capăt plumbul acela... Și microfoanele astea, de-ar fi mai departe, numai un pic mai departe, să mă pot întinde...

Ce-ar fi să-mi vină să strănut sau să tușesc. Ba nu, să nu-mi vină. Nici nu e curent că doar nu e nici o fereastră pe aici. Ce să-i trebuiască o fereastră unui cadavru în devenire? Măcar de complezență ar fi trebuit să facă una mică. Ba nu! Ce-am înnebunit! Poate venea vreo pasăre să ciripească a moarte. S-au gândit ei la toate. Ca și chinezii ăia cu picătura. Se zice că înnebuneai așteptând picătura următoare. Nu cred. Acum nu mai cred în nimic. Decât în moartea mea iminentă. Mai bine mă împușcau decât să mă supună la tortura asta inumană. Vrei să mori? Atunci, zi ceva. Orice. Nu. Hotărât lucru. Nu pot crede că-s laș. Ce ușor e să-i judeci pe alții, de la tine din pat, în timp ce citești o carte: lașul! Dar să te văd aici, simțind genunchii cum ți se înmoaie și-ți tremură. Doamne, cum mai tremură... Și mama care-mi zicea să nu stau mult în picioare că fac varice... Dreptul parcă tremură mai tare. Ce dracu tremură în halul ăsta?

Ore cât timp o fi trecut? O oră? Nici măcar n-am un ceas, unul mic de mână sau, mai bine, o pendulă care să bată ora exactă. Mai bine cu picătura aceea. Cel puțin aveai timp să reflectezi. Puteai să stai jos, puteai să cânți, să-njuri. Înjură și acum. Înjură cât vrei, dar în gând, cât mai în gând. Destul ai înjurat în gura mare prin piețe. Acolo totul era clar și limpede. Oamenii te ascultau și tu plin de dreptatea ta urlai să-i convingi. Pentru cei care se lăsau mai greu convinși existau metode: atentatele, răpirile, dar nu ne-ar fi trecut prin minte o asemenea tortură. Este adevărat că și metodele noastre erau cam dure, dar noblețea scopului le scuza.

Mă lasă genunchii. M-au lăsat de tot. Numai de n-ar trosni. Durerea asta înțepenită mi-a strangulat coloana vertebrală și mă strânge din ce în ce mai tare. Numai de n-aș geme. Ce e durerea? E simplă și lineară. Te doare și gata. Te doare mereu, și începi să te obișnuiești cu durerea, și nu-ți mai poți imagina nimic în afara ei. Îți absoarbe toate gândurile și tot ce nu se leagă de durerea ta te lasă indiferent, sau chiar te enervează. Cum, adică, să te preocupe altceva când pe tine te doare. Dar nu te poți gândi mereu la ea. Devine obsedantă și parcă te doare și mai tare.

Genunchii se îndoaie mereu. Numai de n-ar trosni vreunul. Dacă m-aș lăsa în mâini. Nu, că-s transpirate și risc să plescăie pe cimentul acesta neted. Să pun

întâi un deget... Unghiile sunt cam lungi și s-ar putea să facă zgomot. Dar de ce să facă? Ce-s de capul lor? Doar sunt unghiile mele, ar trebui să m-asculte. Să le pot trage în pernițe ca pisica și să mă pot lăsa elastic în patru labe...

N-am să mă mai gândesc la mine. Nu trebuie! O rezolvă ei genunchii cumva. Da, o rezolvă făcând „trosc” de ciment. Anne îmi zicea mereu că am oasele genunchilor cam mari. Anne... Anne nu are ce să caute aici, în porcăria asta. Ea e o femeie frumoasă. Adică, era o femeie frumoasă. Nu, ea n-a murit. O să mor eu. Dar ea o să rămână aceeași femeie frumoasă chiar dacă tu nu mai ești. Dar dacă eu nu mai sunt, ce contează cum o să fie ea, sau dacă o să mai fie sau nu! Dumnezeuule, cât pot fi de egoist! Numai la mine raportează totul. Dar la cine să raportez? La societatea care m-a închis aici? Sau poate la căpitanul care mi-a rânjit spunându-mi că o să mă sinucid? Altruismul și bunătatea sufletească sunt bune de predicat de la amvon sau din piețele publice, dar puse în practică își pierd tot sensul. Când le vorbeam despre învățăturile mântuitorului gema biserica de oameni. Când ți se dă o palmă, întoarce și obrazul celălalt. Dar când ți se ia o viață, ce trebuie să faci? Să-ți dai și viața de apoi? Sunt cauze nobile pentru care merită să suferi și chiar să mori, dar să te sinucizi...

Când vorbeam despre suferințele mântuitorului nu mi-am închipuit nici o clipă că este atât de dureros

să suferi. De fapt, el a suferit pentru alții. Și ce dacă. Crezi că asta l-a făcut să sufere mai puțin? Suferința este aceeași, animalică și nestăvilită. Suferința nu este filtrată de conștiință și nu poate fi înnobilită de nici un ideal, oricât de înalt ar fi el... Doamne, cum mă mai doare. Și transpirația care îmi alunecă pe sub cămașă în jos... Dar nu-i omeneste să suferi atât! Atunci, urlă. Nu pot. Mi-e frică de țevile alea negre așezate la diferite înălțimi și unghiuri științific alese.

Se spune că în clipa morții îți retrăiești într-o fracțiune de secundă toată viața. Dar într-o oră de moarte, sau două... Oare cât o fi ceasul? Ce întrebare stupidă. M-am obișnuit să raportez totul la acelea care-mi împărțeau viața între biserică, întruniri, vizite și somn. Și când făceam dragoste știam cât e ceasul. Dacă scap de aici... Glumești! Prin absurd, dacă scap de aici, am să sparg toate ceasurile și am să trăiesc eliberat de tirania lor. Dacă, dar este sigur că nu scap. Ar trebui să urlu. Acum. Ca să scap de durerea asta înțepenită în mine. Care durere? M-am obișnuit cu ea de parcă aș fi trăit în durere o viață, sau o moarte.

Parcă ar fi un coșmar. Unul din coșmarurile care mă răvășeau în nopțile petrecute în colonia aceea pentru muncitorii străini, ce semăna atât de bine cu un lagăr de concentrare. Uneori, noaptea, în timpul unui coșmar, simțeam că visez și încercam să mă trezesc. Ce chin și ce oroare să încerci să te trezești dintr-un

coșmar. Creierul știe că-i un vis și vrea să se trezească, dar întregul organism doarme și, atunci, pentru a nu se deregla, creierul se minte și ai senzația că te-ai trezit și te duci să aprinzi lumina. Dar lumina nu se aprinde și îți dai seama că ești în același vis abominabil, sau, poate, în altul și mai adânc. Și iarăși încerci să te trezești căzând în alt coșmar. Și așa, din vis în vis, te trezești, în sfârșit, răvășit și transpirat în cearceafuri și, înnebunit de frică, te ridici și aprinzi lumina, care, de data asta, se aprinde și-ți trece frica, dar gura ți-e coclită și, încercând să te gândești la ceva frumos, adormi cu lumina aprinsă... Și Anne, care-mi scria că ea visează și acum zâne frumoase și castele de basm. Ce puteam să-i spun despre coșmarurile singurătății? Și atunci îi scriam legende și alte minuni frumoase. Anne n-a înțeles niciodată nimic.

Moartea își lustruiește plumbii în găurile alea negre și eu mă gândesc la o femeie. Oare la ce ar trebui să se gândească un om atunci când nu mai are de trăit decât câteva ore? Ești optimist. Crezi că te mai țin balamalele câteva ore? Am auzit de unii naufragiați care înoată zeci de ore până îi pescuiește cineva din apă. Cei care sunt pescuiți, că de cei care nu sunt pescuiți nu se spune câte ore au înotat. Nu se spune pentru că nu se știe. N-a stat nimeni de vorbă cu ei. Nu-i nimic, o să stau eu. Nu mai am mult. Dacă există lume de apoi. Cum să nu existe! Trebuie să existe! Trebuie să

fie ceva dincolo de țevile astea ucigașe! Este, cum să nu fie. Este un sistem electronic care funcționează fără greș. Bine că gândurile nu fac zgomot, altfel eram mort de mult. Oare câți oameni ar muri dacă li s-ar auzi gândurile?

Mașinăria asta perfidă este, totuși, o invenție perfectibilă. Ar trebui să fie închiși mai mulți indivizi într-o celulă, vreo cinci sau șase, fiecare dintre ei înconjurat de câte trei microfoane conectate toate la o mitralieră. Atunci să vezi distracție și pândă și ură. Să vezi cum un tip poate să-i ucidă pe toți cu un simplu gest, sinucigându-se. Cât pot fi de pervers! Astea-s gândurile mele? Eu care propovăduiam bunătatea! Bunătatea lui Dumnezeu, nu a mea. Cred că omul ar trebui pus mai des în situații limită pentru a se cunoaște. Nu te poți cunoaște când stai la masă și-ți umpli burta sau când faci dragoste. Dar când poți să te cunoști, când stai în fața unui pluton de execuție electronic? Prefer să nu mă cunosc. Dar, ce, parcă e după mine? Dacă aș putea să mă scarpin puțin pe spate, numai un pic să mă frec de perete... Să mă frec de țevile alea negre, că e tot una..

Când eram mic, ne puneau la școală să stăm cu mâinile la spate și să nu mișcăm. În clasă era un învățător rău, dotat cu o riglă lungă și dureroasă. Cred că de mic trebuie să te obișnuiești cu nemișcarea fizică și apoi cu cea intelectuală. Tot de mic. Cât mai de mic.

Cred că dacă ar fi putut ne-ar fi lovit și gândurile cu rigla aceea a lui...

Un genunchi atinge podeaua. Nu trebuie să intru în panică. Trebuie să mă concentrez să nu se mai bâțâie atât. Am să-l țin cu mâna și am să mă las încet, încet, în jos, cât mai în jos... Dumnezeuule, parcă a bătut un gong! Așa! Acum e bine. În genunchi e mult mai bine. Cine o fi inventat poziția în genunchi? Vreun yoghin, sau vreun preacredincios, sau poate vreun preafricos ca mine, care-mi plătesc clipele de viață cu picături de frică. Oare cât poate să trăiască omul în frică? Până când moare, cred. În genunchi! Ce poziție umilitoare! Și cum ar fi poziția aia demnă? În picioare. În care picioare? În astea care-mi tremură îngrozitor?

De ce nu mă împușcă un pluton de execuție? Acolo, oricum, totul capătă un aspect mai demn, mai curat. Poți refuza să fii legat la ochi, poți sfida moartea... Moartea, pe dracu! Sfidezi câțiva soldați, un ofițer, un preot, un doctor... Poți cere o țigară și poți s-o fumezi, poți privi cerul și o grămadă de alte chestii care alcătuiesc o moarte frumoasă. Moarte frumoasă? Adică, cum moarte frumoasă? Ce, există morți frumoase și morți urâte? Există doar moartea și atât. De restul, cartușe. În genunchi în fața armelor. Umilința e deplină. Cumplită treabă așteptarea asta care înnebunește. Cred că e o mare eroare să împuști un om odihnit. Are puterea să te sfideze, drept, în picioare. Even-

tual îți mai și strigă ceva neplăcut în față. Pe când așa, după câteva secole de încordare și epuizare, îți piere orice urmă de mândrie. Îți moare glasul și devii o masă moale și gelatinoasă care se scurge în moarte. Dacă ucizi un om din punct de vedere psihic, fizic nu mai contează. E ca și mort. Eventual se sinucide. Așa cum am să fac eu. Dar nu acum. Acum stau în genunchi. Am să rezist câteva ceasuri bune.

Nici un zgomot de nicăieri. Totul este învăluit într-o tăcere de moarte. Aș zice, de viață. Tăcerea în spatele căreia se ascunde zgomotul ucigaș. Și căldura asta nenorocită. Aerul devine înăbușitor. Cred că au exagerat, totuși, cu izolarea asta. Să-mi fi lăsat cumva posibilitatea să fiu ucis de un zgomot independent de voința mea. Să nu mă mai chinuiesc atât.

Dispun de cel mai perfecționat mijloc de sinucidere. Cred că aș putea fi invidiat de către orice sinucigaș. Au început să mă doară genunchii. Și respirația a devenit cam șuierătoare. Aerul acesta închis e de vină. Și frica... Nu mi-e frică! Frica e un sentiment animalic izvorât din spiritul de conservare care iese de sub controlul conștiinței. Numai oamenii puternici își pot domina frica. Și eu sunt un om puternic. Sunt un om logic și logica trebuie să domine frica. Dar dacă tot trebuie să mor, de ce să-mi prelungesc agonia și să înnebunesc de frică? Mai bine o sinucidere demnă în totalitatea facultăților mintale, deși demnitatea unei

sinucideri nu-mi folosește la nimic. Poate doar luciditatea și echilibrul psihic să le păstrez până în ultima clipă. Dar la ce-ți mai folosește un psihic echilibrat când șase plumbi aleargă spre tine cu viteza sunetului? Dar la ce-mi folosește viața în această anticameră a morții, înnebunit de frică și terorizat de teama de a nu face zgomot? Dacă aș urla mi-aș anula orice șansă de a trăi. Poate că cei care m-au adus aici se răzgândesc și mă scot afară din cursa asta de șobolani și atunci ar fi o idioțenie să mă sinucid... Nu se răzgândește nimeni! Ești un imbecil dacă-ți închipui asta. Dar nu se poate să mor atât de stupid! S-ar putea ca sistemul să se blocheze și să nu declanșeze, sau totul să nu fie decât o farsă sinistră, sau cuiva să i se facă milă, sau... Taci! Începi să delirezi! Trebuie să rămân lucid, deși simt că-mi pierd mințile. Sângele îmi zvâcnește sălbatic și ochii mă ustură și mi se întunecă. Genunchii mă dor de parcă aș sta pe muchii de cuțite și trebuie să nu gem și să nu scrâșnesc din dinți și să nu respir prea greu. Și nu trebuie să ațipesc căci s-ar putea să am unul dintre acele coșmaruri oribile care îmi scot gemete, sau s-ar putea să mă prăbușesc. Nu trebuie să ațipesc deși sunt epuizat după cele optsprezece ore de interogatoriu continuu și cele două mii de ore de când stau închis aici. Totul este să nu-mi pierd mințile de oboseală și de încordare... Orice s-ar întâmpla nu trebuie să urlu... Nu trebuie să urlu... Nu trebuie să...

După șapte ore de nemișcare, omul urlă. Un urlet imens, animalic, zgudui microfoanele și țevile de armă se prăbușiră de pe pereți. Microfoanele ultrasensibile nu declanșaseră decât căderea țevelor. Atât. După șapte ore de moarte, totul nu era decât o glumă. Un bluf. Omul izbucni în râs. În hohote gigantice de râs. Se tăvălea pe spate și râdea nestăvilit.

În biroul comandantului lagărului de racolare a mercenarilor, intră căpitanul care luă poziția regulamentară.

— Ce face noul candidat?

— După șapte ore și paisprezece minute a urlat. Acum râde.

— E bine. Dați-i uniformă și înrolați-l.

Nimbul

Lui Vatkan îi apăruse nimbul, probabil, în cursul nopții, întrucât dimineața se trezise cu el în jurul capului. Evident, nu-și dăduse seama de prezența nimbului chiar de când se sculase. Abia când intrase în baie să se spele îl văzuse în oglindă. Pentru început crezuse că e vreo reflexie ciudată a oglinzii la o rază de soare. Dar, nu. Oricum ar fi mișcat din cap, nimbul îl urmărea cu încăpățănare. Era așezat circular în jurul părului și avea o culoare roz-pal cu irizări roșiatice. Își duse uimit mâinile la cap și se pipăi îngrijorat. Era atât de speriat de parcă i-ar fi apărut coarne în creștet, nu un biet nimb roz-pal cu irizări roșiatice. Mâinile îi trecură ușor prin nimb care rămase impasibil în perfecțiunea lui circulară. Perfecțiune care sublinia parcă supărător forma imperfectă a capului. Acesta nu era o bilă, orice s-ar spune.

Acum, Vatkan nu era nici cine știe ce credincios pentru a putea aspira la nemurire prin trecerea în rândul sfinților. Ba, mai mult decât atât, s-ar fi putut spune că era chiar ateu. Nu avea prin casă nici o icoană și

nici o Biblie, iar pe la biserică nu se prea ducea. Dacă fusese de câteva ori de când se știa. Din această pricină i se părea neloial din partea lui Dumnezeu să-l fi ales tocmai pe el pentru cine știe ce fapte apostolice. În afară de asta nici nu avea chef să-și schimbe meseria. El era funcționar și funcționar voia să rămână. Nu-i trebuia complicațiile acestea inutile – întrucât era sigur că se vor ivi complicații inutile – care se creau prin schimbarea profesiei. El era mulțumit cu salariul pe care-l primea și chiar cu patronul se avea în relații bune. Nu dorea să intre în cârdășie cu Dumnezeu și cu cele sfinte. Își pipăi îndelung capul pentru a se convinge că este întreg, că nu i s-a fisurat cumva în cursul nopții și-i iese pe acolo vreo bioelectricitate din aia despre care tot citea prin magazinele de popularizare a științei. Dar, nu. Craniul era întreg și neatins. De atâta lucru își putea da seama și el cu ajutorul mijloacelor primitive de cercetare științifică de care dispunea.

După ce se convinsese că nu era nimic de făcut cu nimbul care se ținea, în mod cu totul inexplicabil, de capul lui, își privi dantura. Era o ocupație mai plăcută și mai omenească decât pipăitul nimbului. Dar când deschise gura rămase neplăcut surprins de felul cum arăta. Când dispui de un nimb, așa cum avea el, trebuie să ai o atitudine mai decentă, să te controlezi mai mult, să-ți schimbi gestica, mimica. Nu poți, de exem-

plu, să alergi să prinzi tramvaiul atunci când un halou strălucitor îți împodobește capul. Sau să te înghesui la urcare. Nu merge.

Începu apoi să-și compună diverse figuri care, după părerea lui, s-ar potrivi cel mai bine cu noua lui postură. Apoi începu să se strâmbe în fel și chip, să se scâlâmbăie și să rânjească, dar aura nu voia să-l părăsească. Ce vrei, dacă divinitatea a pus ochii pe tine, salut! Nu mai ai nicio scăpare. După toate strâmbăturile își găsi o figură serioasă, puțin tristă, cu o privire blândă, dar, totuși, distantă, care se potrivea cel mai bine cu nimbul. Asta da figură. Semăna cu sfinții aceia pe care-i văzuse el pictați pe zidurile bisericilor. Vatkan era mulțumit de el. Stătu în fața oglinzii minute în șir pentru a se obișnui cu figura aceasta care-l prindea excelent, dar brusc izbucni în râs. Își imaginează o clipă figura șefului lui când îl va vedea. Nu, orice s-ar spune, treaba era caraghioasă. După ce vor rămâne perplecși, colegii se vor obișnui până la urmă și cu excentricitatea aceasta a lui și-i vor zice „ăla cu nimbul”, sau îl vor porecli Dumnezeu, sau Sfântul, vor face bancuri proaste pe seama lui și multe altele. Dar viața este aceeași pentru toți. Cei cu nimburile neavând un regim special, va trebui să trăiască și el pe lângă ceilalți. Își va pune o căciulă, ceva, care să-i acopere aura și-și va vedea de treabă.

Dar acum era deja târziu și n-ar fi vrut cu nici un chip să întârzie la slujbă. Orele de program sunt in-

violabile și nici apariția unui nimb în jurul capului nu poate constitui un motiv serios pentru a nu-ți vedea de treabă. Nu te plătește nimeni pentru că ai un nimb pe cap, ci te plătește pentru cât muncești. Or dacă stai și-ți admiri nimbul în loc să mergi la muncă, nu iei bani. Și, dacă nu ai bani, nu ai ce mânca. Acest adevăr limpede și direct îl scoase din meditații. Se îmbracă grăbit, gândindu-se ce să-și pună pe cap. Găsi o șapcă zăpăcită de jocheu și și-o îndesă pe creștet. Degeaba. Nimbul era acum în jurul șepcuței și tot ansamblul arăta și mai ridicol. Era târziu. Era chiar foarte târziu. Cu siguranță că acum șeful trece pe lângă biroul lui și privește neplăcut surprins la scaunul gol. Trebuie să-l sune și să-i spună că este bolnav și din această cauză nu se poate prezenta astăzi la lucru. Și, la urma urmei, treaba aceasta este cât se poate de reală. La o adică se poate spune că și nimbul acesta este o boală. O boală a minții sau a biocurenților care s-au dereglat. Oricum, după ce îi telefonează șefului va trebui să meargă la un medic. Nu putea rămâne la nesfârșit cu chestia aia pe cap. Au apărut în ultimul timp tot felul de medici și cercetători ai undelor de genul acesta pe care nu le știm și care zac în noi nefolosite. Îi vor găsi și lui leacul.

Convorbirea cu șeful fu neplăcută. Lucru, de altfel, previzibil, dar de neînălăturat în situația dată. Șeful îi aminti de termene de predat lucrări, de regulamente

care prevăd tot felul de sancțiuni, de faptul că a mai întârziat o dată și despre multe, multe altele. Vatkan auzea din nou despre regulamente. Regulamentele astea prevăd numai sancțiuni și penalizări, de parcă ar fi niște cărți ale răului făcute cu unicul scop de a stresa individul și de a-l reduce la condiția de zero. După ce termină de amenințat, șeful închise, dar nu înainte de a-l avertiza că mâine trebuie să fie sănătos. Îl trecură o mie de transpirații. Nu era nicio bucurie să vorbești cu șeful la telefon. Mai ales când nu te duci la slujbă. Și toate din cauza blestematei ăsteia de aure roz-pal. Ba nu! Drace, și-a schimbat culoarea. Acum e vineție cu irizări de negru.

De aici și până la a constata că nimbul își schimbă culoarea în funcție de starea lui psihică nu mai fu decât un pas. Începu o nouă serie de experiențe care încercau să stabilească o legătură exactă între starea lui psihică și culoarea nimbului. Treabă dificilă întrucât nimbul nu se lăsa chiar așa de ușor păcălit de încercările lui nereușite de a-și schimba starea psihică. Degeaba încerca să pară furios. Oricât ar fi urlat în fața oglinzii, nimbul își păstra culoarea roz-pal. Se gândi apoi la șeful lui și o furie rece, de data asta reală, îl străbătu. Imediat nimbul deveni verde-smarald cu irizări de verde de China. Experiența era edificatoare. Acum trebuia doar să meargă la un doctor și să-i explice toată întâmplarea cu nimbul.

Renunță la șapca de jokeu și plecă așa, cu fruntea sus și cu nimbul în jurul capului. Cunoștea el un institut de parapsihologie care era plasat în drumul lui spre slujbă. Multă vreme se întrebasese ce o fi parapsihologia asta. Răspunsul îl aflase tot din magazinele științifice care explică totul. Numai de nimbul lui nu scria în revistele acelea. Dar doctorii de la institut trebuia să cunoască toate problemele astea legate de creier, de nimburi... Convingerea lui nestrămutată rămânea aceea că tot de la creier i se trage tărășenia cu nimbul. Până acum creierul nu-i mai jucase nici o astfel de festă. Era un creier normal care-l ajutase de multe ori. Dovadă fiind însăși faptul că reușise să ajungă funcționar la compania unde lucra. Dar uite că acum creierul lui se ținea de șotii. Cu organele astea care ne alcătuiesc nu poți fi niciodată sigur. Te lasă deodată când nici cu gândul nu gândești.

Ieșit în stradă se aștepta ca toată lumea să cadă pe spate de emoție văzându-l. Dar de unde! Oamenii îl priveau un pic curioși, întorceau capul după el, apoi își vedeau de treburi. Văzuseră ei altele și mai și. Tinerii ăștia nu știu ce să-și mai pună pe ei pentru a fi cât de cât luați în seamă. Uite, până și acesta cu șmecheria aia pe cap! Mirat de insensibilitatea oamenilor, Vatkan se simți chiar jignit. Cum, adică, el care dispunea de un nimb atât de frumos și de interesant să treacă așa, neluat în seamă? Nu-i nimic, se consolă el

singur, poate că e mai bine așa. Poate că nimbul, jignit de indiferența cu care este tratat, va pleca de la sine și nu-i va mai complica viața în continuare.

Ajuns la institut, Vatkan se împiedică de sora de la intrare. Aceasta îl întrebă în ce scop a venit, dacă l-a trimis cineva, dacă l-a chemat cineva sau dacă a venit din proprie inițiativă. Vatkan îi tot arăta nimbul, dar sora parcă avea orbul găinilor. Părea că n-o interesează decât completarea registrului de la intrare cu datele personale ale lui Vatkan. La întrebarea referitoare la motivul care l-a determinat să aleagă această clinică și nu alta, Vatkan îi spuse de nimb. Sora își ridică în sfârșit privirile:

— Aaa! Aveți un nimb! Este în regulă. Mergeți la etajul doi. Acolo se ocupă de nimburi. Camera 222. Domnul doctor vă așteaptă.

Mă așteaptă? Cum o să mă aștepte? Cred că sora a exagerat puțin. Sau poate m-a crezut nebun? N-avea cum să mă creadă. Doar a văzut și ea nimbul. Dar dacă cumva o fi dispărut între timp! Neliniștit, căută o oglindă. Nu te poți prezenta la etajul doi, în fața unor asemenea somități, fără nimb. Dar nu era nici un motiv de îngrijorare. Nimbul era acolo. Rotund și strălucitor. Tot în oglindă o văzu și pe soră care îl privea zâmbind ironic. Se enervă. Probabil că-l crede narcisist. Începu să urce treptele, nemulțumit. Nu voia să ia liftul. Nu l-ar fi luat nici pentru optzeci de

etaje. Avea oroare de lifturi. De fapt, nu era chiar oroare. Pur și simplu nu avea încredere în ele. Considera că liftul este o invenție perfectibilă. Auzise că unii mai rămâneau blocați înăuntru. Nu i-ar fi plăcut să se știe închis în cutia aceea suspendată de un cablu care s-a încurcat. Și așa viața este destul de nesigură, nu are rost să ne-o facem și mai periculoasă. Tuturor celor care îl invitau să ia liftul le spunea că vrea să facă mișcare și o lua pe scări. Chiar dacă ajungea la biroul lui situat la etajul unsprezece gâfâind ca o lăcustă gravidă, tot nu lua liftul. Colegii îl bănuiau de claustrofobie, dar el nu se știa claustrofob și, în fond, asta conta. Ce credea el, nu ce credeau ceilalți.

În cabinetul 222, doctorul, un om durduliu și cumsecade, îl invită să ia loc și apoi îl întreabă care-i necazul. Necazul? Vatkan își plimbă privirile pe pereți. Cabinetul arăta așa cum îl știa el de prin filme și fotografii. Colorat în culori trăsnite și cu tot soiul de spirale și biluțe în veșnică mișcare. Sănătos să fii și aici simți cum începi să umbli pe pereți. Norocul meu că sunt doar în trecere, gândi Vatkan, dar bietul doctor care este nevoit să...

— Ce spuneai că vă supără? îl întrerupse doctorul din gândurile lui de compasiune.

Cum să-i spui unui doctor că nu te supără nimic? Nu merge. La doctor nu te duci decât atunci când ai un necaz. Și el avea un necaz, nimbul.

— Știți, domnule doctor, mie mi-a apărut un nimb în jurul capului.

Abia acum doctorul se însufleți. Se ridică din spatele biroului și se apropie de Vatkan potrivindu-și ochelarii. Făcu apoi ceva mai multă lumină în birou ridicând storurile de la geamuri. În tot acest timp nu-și mai lua ochii de la nimb. Acesta, parcă știindu-se privit, își etala întreaga gamă de culori de care era capabil. Culorile se roteau și se fugăreau pe circumferința lui exterioară. Doctorul căzuse în transă. Îi tot dădea ocol fără a îndrăzni să-l atingă. Tot ce făcu, fu să-și treacă de câteva ori degetul arătător prin razele nimbului. Halal cercetare! gândi Vatkan. Așa știam și eu să-mi cercetez nimbul. În sfârșit, doctorul se lăsă să cadă pe fotoliul din spatele biroului tot cu ochii pe nimb. Apoi îngână:

— Dumneavoastră sunteți un sfânt!

Vatkan începu să se simtă prost. Adică cum sfânt? Asta putea să o bănuiască și singur, deși i se părea greu de crezut. Nu mai era nevoie să vină până aici și să mai și urce două etaje.

— Nu, domnule doctor, sunt doar un om normal căruia i-a apărut peste noapte un nimb în jurul capului.

— Toți sfinții au început prin a fi oameni normali, îl contrazise blând doctorul. Niciunul nu s-a născut sfânt. Poate că fără voia dumneavoastră ați devenit sfânt. S-au mai văzut cazuri. Uite, de exemplu, Petru,

care era un pescar cumsecade, a devenit sfânt prin voia Domnului Dumnezeu nostru care ne ești în ceruri precum și pe pământ, facă-se voia ta...

Vatkan încremeni. Nu putea crede că doctorul vorbește serios. Dar întreaga lui atitudine era aceea a unui mistic. Părea transpus total. Măinile împreunate, ochii închiși. Vatkan crezuse că o să dea peste un om de știință și nimerise peste un mistic. Ciudată și de neînțeles era lumea. Acum se jena să-l întrerupă. Spera ca rugăciunea să fie scurtă. Citise el pe undeva că mahomedanii nu trebuie deranjați în timp ce se roagă întrucât devin violenți, putând merge până la crimă. Este adevărat că doctorul nu părea a fi mahomedan, dar parcă poți să știi? După vreo zece minute de rugă neîntreruptă, Vatkan își pierdu răbdarea. Îi venea să plece, dar nu știa cum s-o facă mai pe neobservate. Nu se putea ști cum va reacționa doctorul. El venise să se trateze de nimb, nu să participe la o liturghie.

Când situația părea fără ieșire, se deschise ușa și în cabinet pătrunse un individ tânăr ce purta un halat asemănător cu al doctorului. Și acesta o fi venit să se roage! îl străbătu pe Vatkan un gând, dar se liniști repede când îl văzu pe doctor că-și întrerupe rugăciunea. Prezența noului venit părea că-l nemulțumește. Poate că intrusul făcea parte dintr-o altă sectă. Tânărul care întrerupsese atât de nimerit rugăciunea se opri surprins în ușă și-l întrebă pe doctor ce e cu haloul acela interesant de pe capul subiectului. Subiect!

Auzi ce expresie jignitoare! Vatkan se enervă. Parcă el n-ar fi fost un om cu un nume și cu un statut social. Subiect!

Misticul îi spuse că acest sfânt s-a pogorât în cabinetul lui pentru a-i da un semn că Dumnezeu există și că veghează. Vatkan își luă inima în dinți și-i spuse tânărului că el personal nu se pogorâse de nicăieri, ci venise pe ușă după ce urcase două etaje pe scări, pentru a se trata de nimb. Și, dacă era să se țină seama de părerea lui, el crede că nu veghează nimeni ci fiecare trebuie să vegheze asupra propriilor lui interese. Tânărul râse. Se apropie de Vatkan îi pipăi craniul, apoi își trecu de câteva ori mâna prin nimb. După această sumară cercetare, decise:

— Pe sfântul acesta al tău îl iau cu mine.

Îl iau cu mine! Adică pe el, pe Vatkan, nu-l întreba nimeni? Se dispunea de el așa, ca de un obiect sau ca de un animal de experiență? Totuși, nu spuse nimic. Era mai bine să plece cu tânărul acesta care râdea mereu decât să rămână cu misticul acela periculos. Cum era de așteptat, misticul se opuse spunând că subiectul era pacientul lui și că nimeni nu are dreptul să... Dar tânărul îl luă pe Vatkan de braț și-l scoase afară din birou. În drum spre cabinetul lui, care se afla la etajul trei, îi povesti că aflase de la sora de la intrare că venise un om cu nimb și el, care era bioenergetician, era foarte interesat de astfel de cazuri. Speră că Vatkan nu are nimic împotrivă să fie cercetat de el.

Vatkan, bucuros că scăpase din cabinetul doctorului, se arată dispus să fie cercetat de domnul bioenergetician, dar îl roagă să-i dea la plecare un certificat din care să rezulte că el a fost cercetat astăzi pentru a-l putea prezenta la slujbă, întrucât șeful lui este extrem de bănuitor.

Bioenergeticianul râse și-l bătu pe umăr. Avea ceva forță doctorul ăsta. Vatkan se bălăbăni sub lovitură ca bătuit de uragan. Se gândi ce caraghios trebuie să i se bălăbăne nimbul, dar bioenergeticianul, parcă citindu-i gândurile, îl liniști:

— Nimbul te urmează fidel. Nu rămâne în urmă și nu o ia înainte. Cred că este o formă pură de energie.

Deci, doctorul își începuse cercetările încă de pe culoar dându-i o lovitură peste umăr. Vatkan era puțin îngrijorat de desfășurarea ulterioară a cercetărilor, dar se liniști în momentul în care pătrunse în cabinetul de lucru al bioenergeticianului. Acesta da cabinet de cercetări! Un adevărat laborator. Așa cum și-l imaginase el. Cu aparate complicate în jurul cărora tânărul se învârtea cu o siguranță liniștitoare.

Experiențele începură. Nimbul fu bombardat cu neutroni rapizi, fu fotografiat în infraroșu, în ultraviolet, în întuneric, pe lumină polarizată, la lumină artificială și naturală, i se făcură termofotografii și biofotografii și o mie de altele la fel. Totul se desfășura ca un carusel. Electroencefalograme, bioencefalograme, energoencefalograme și multe alte „falograme” um-

pleau deja pereții laboratorului. Numărul celor care îl cercetau crescuse simțitor. Erau zile în care trecea prin mâna a peste douăzeci de cercetători. Toți specialiștii din institut și-l disputau și îl revendicau. Fiecare dorea să profite cât mai mult timp de el. Agențiile de presă, care prinseseră de veste, răspândiră fulgerător știrea pe întreg mapamondul. Savanți din tot felul de laboratoare de pe întreg globul se înghesuiau să-l cerceteze. Se puse o taxă pe omul cu nimbul care era închiriat cu ora, fără să părăsească, totuși, institutul. După o încercare nereușită de a-l răpi, se institui o gardă permanentă de polițiști care-l păzea zi și noapte.

Vatkan nu mai avea nici un drept asupra lui. Era purtat din cabinet în cabinet. I se dădea să mănânce tot felul de alimente curioase pentru a se studia cu-loare aurei. Era enervat, hipnotizat, iritat, excitat, în timp ce aura era filmată, fotografiată și măsurată.

Între timp, la inițiativa misticului, se înființase un comitet pentru eliberarea omului cu nimbul. Comitetul, care reprezenta câteva milioane de credincioși, făcu o plângere la Sfântul Scaun. Papa nu răspunse nimic, dar această inexplicabilă tăcere nu împiedică comitetul să incite cele peste opt milioane de adepți la luarea cu asalt a institutului. Poliția fu alertată și câteva sute de polițiști fură instalați la intrare, pe culoare, în laboratoare și toaletă.

Despre cazul lui Vatkan începură să se intereseze anumite cercuri militare ai căror oameni de știință,

adăpostiți într-o uriașă clădire în formă de cincigon, abia așteptau să-l ia în primire. Servicii secrete îi alcătuiră un voluminos dosar în care era scris tot ceea ce făcuse Vatkan de când se născuse. Apoi alte câteva dosare ce se refereau la rude, prieteni, cunoscuți. Cercurile militare făceau puternice presiuni asupra guvernului pentru a li se preda acest excepțional caz.

Când tratativele erau în toi, mulțimea credincioșilor, care de câteva zile înconjura clădirea institutului, se clătină sub presiunea primului val de pelerini care veneau de departe. Orașul fu luat cu asalt de alte câteva sute de mii de bolnavi incurabili care așteptau o minune din partea sfântului. Dar sfântul nu făcea minuni. El stătea speriat în mijlocul aparatelor și răspundea la mii de teste și chestionare.

Peste încă ceva zile, când pelerinii invadară definitiv orașul, municipalitatea ceru ajutorul armatei pentru restabilirea ordinii. Taberele de corturi ale pelerinilor fuseseră instalate pe străzi, prin parcuri, grădini publice și în curțile oamenilor. Nu se mai putea circula sau lucra în orașul paralizat de numărul imens de oameni pe care nu-i mai putea hrăni.

Printre credincioși se răspândi vestea că armata îl va răpi pe noul Mesia. Un val de revoltă îi cuprinse. Li se mai răpise lor unul. Nu voiau să-l piardă și pe acesta. Oricum,ăștia apar destul de rar pentru a-ți putea permite luxul să-i scapi din mână. În cursul

noapții, mulțimea de pelerini devastă institutul și-l răpi pe Vatkan.

Purtat pe o litieră de aur plină cu covoare persane, Vatkan credea că visează. Nu-și imaginase nici o clipă că pot exista atâția credincioși fanatici. El trăise cu impresia că epoca credincioșilor a apus în întunecata perioadă a Inchiziției. El crezuse că bisericile sunt păstrate doar pentru frumusețea lor arhitecturală. Dar, uite că nu era așa. Milioane de oameni îl purtau pe deasupra capetelor într-o direcție necunoscută. Toți aveau fața întoarsă spre nimbul lui care strălucea în noapte.

Când primele raze ale dimineții luminară marea de capete, litiera fu oprită lângă o colină înaltă. Pe această colină urcă Vatkan. Ajuns sus, privi uluit la mulțimea aceea imensă care îl privea în tăcere. Parcă aștepta ceva de la el. Lui Vatkan nu-i era prea limpede ce ar trebui să facă într-o asemenea situație. Încercă să-și amintească din slabele lui cunoștințe într-ale Bibliei cam ce ar trebui făcut, dar nu-și aminti nimic. Probabil că toți acești oameni așteptau ca el să facă o minune, dar Vatkan nu știa să facă minuni. Pentru o secundă îl cuprinse panica. Dacă toți oamenii aceștia ar afla că el nu este decât un om obișnuit care suferă de nimb, l-ar linșa. Oare cum s-or face minunile astea? Cred că trebuie să te concentrezi foarte mult. Și bolnavii ăștia... Ar trebui, totuși, să le spun că nu sunt un

sfânt, deși nu m-ar crede. Câtă speranță în privirile lor!

Vatkan deschise gura pentru a le vorbi, dar, în aceeași clipă, nimbul îi dispăru. Simultan, pe capul fiecărui om din mulțime apăru câte un nimb strălucitor sub soarele rece al dimineții.

Povestea omului care lucra la banda rulantă

Omul lucra la o bandă. Una din benzile acelea care merg repede. Repede cât poate un om să-și miște mâinile. Și el și le mișca repede. Supraviețuia. Auzise că unul Taylor a inventat chestia cu banda. Îl înjura mărunț când mâinile îi amorțeau și creierul îi obosea de încordare. Dar locul lui era acolo, la bandă. Câștiga destul. Atât doar că lucra repede.

Din capătul benzii, acoperit cu o pânză lungă și neagră, soseau uniforme. Toate cenușii cu o cruce neagră cusută pe tunică în dreptul inimii. Omul crezuse că-s uniforme pentru soldații morți. Dar soldații țării nu mureau. Țara era pe poziții ferme de pace. Dacă pacea trebuie să aibă poziții ferme.

Omul de la bandă nu gândea prea mult la chestiile astea. Nu avea timp. Gândurile îl împiedicau să lucreze repede și plata era după numărul uniformelor pe care puneă ștampila cu tuș: SCOS DIN LUPTĂ. Nu știa ce înseamnă ștampila asta. L-a întrebat odată pe un maestru. Acesta râsese: „Cât timp pui ștampila asta e bine!” Omul tot nu pricepuse.

Într-o seară nimerise la o ședință a sindicaliștilor liberi. Acolo vorbea unul cu mustață. Părea foarte convins de cele ce spunea. Omul l-a ascultat toată seara. Mustăciosul le vorbea despre muncă și despre libertate, despre bani și despre țări libere unde nu-s șomeri și teroriști. Vorbea despre steaguri roșii și muncitorul stăpân. În seara aceea a aflat că uniforme pe care pune el ștampila aceea ciudată erau trimise pe câmpurile de instrucție ale trupelor de intervenții.

Instrucția era necesară. Uniformele erau necesare. Ștampila lui era necesară. Omul era necesar. Omul fiind necesar, lucra plin de râvnă.

La ședința următoare mustăciosul n-a mai venit. În locul lui, pe masa acoperită cu o pânză roșie, era bătută în cuie o uniformă ce purta ștampila SCOS DIN LUPTĂ. Omul a aflat că-s și partide de dreapta. Adică, cum de dreapta? S-a întors la bandă. Aici nu erau nici benzi de dreapta, nici benzi de stânga. Era doar banda ce se derula nemiloasă. Omul lucra repede. Nu avea timp să se gândească la cele două mâini decât ca la două mâini care-i aduc bani. Bani și liniște.

Peste două luni, omul era tot acolo cu ștampila lui. Banda era tot acolo, trecând cu aceeași viteză. Ba, parcă întetindu-și ritmul. De după perdeaua neagră nu mai curgeau uniforme. Curgeau cadavre venite de pe front. Mutilate și crunte. Ștampila omului deveni inutilă. Omul deveni inutil. Fiind inutil, fu încorporat.

Peste două săptămâni, omul, cu mâinile crispate pe abdomenul sfâșiat de o explozie, trecea țeapăn și demn într-o uniformă nouă prin vechiul lui loc de muncă pe banda ce se derula cu o viteză fantastică.

Pictorul

În atelierul lui, instalat undeva la mansardă, omul încerca să picteze muzica. Și chiar începuse prin a se așeza în fața șevaletului, dar muzica pictată de el se reducea, deocamdată, la atât. Stătea zile întregi în fața șevaletului și gândea. Se gândea la cei care scriau despre muzică și îi invidia. Limbajul e făcut să exprime tot felul de stări sufletești, iar muzica este o stare sufletească. Una din minunatele stări sufletești pe care le poate încerca un om. Deși greoi și imperfect, limbajul îi permite omului sensibil să-i sugereze unui alt om sensibil ceea ce simte sau ceea ce a simțit ascultând o muzică în fața căreia i-a vibrat sufletul. Muzica este o vibrație și când această vibrație intră în rezonanță cu starea ta sufletească, muzica te tulbură, îți place și te răscolește. Dacă aceste două vibrații nu intră în rezonanță, sufletul tău rămâne insensibil. Poate că aceasta este condiția artei în general. Nici un poate. Asta e sigur! Gândurile acestea, în care încerca să atingă esența artei, nu-l ajutau deloc în dorința lui de a desena sau picta aceste neîncercate stări pentru ochi și, implicit, pentru suflet.

Ca pictor era mai mult decât recunoscut. Era un maestru ale cărui pânze se vindeau la prețuri fabuloase pe piața artei. Până și acest termen de „piață a artei” îl deranja. Îi crea senzația că arta s-a vulgarizat coborând la starea de marfă. O marfă de o natură specială, ce-i drept, dar și banii sunt o marfă de o natură specială și asta nu-i împiedică să cadă în vulgar. Nu-și amintea unde citise chestia cu banii, dar era cât se poate de reală.

Ar fi putut consulta un muzician, și asta și făcuse în nenumărate rânduri. Dar muzicienii, cu sensibilitatea lor bolnăvicioasă, îl priveau neliniștitor și-i vorbeau de muzica sferelor, de trăirile lor și apoi puneau mâna pe vioară și începeau să cânte. Era modul lor de a se face înțeleși. Or, pentru el, ca pictor, oricât de sensibil ar fi fost, nu era suficient. Nu era suficient pentru ambiția lui de a picta muzica. Se gândea apoi la condiția fragilă a picturii. Spre deosebire de celelalte arte, pictura ți se dezvăluie dintr-odată. Privind un tablou, acesta ți se oferă brusc și în totalitate. El nu putea privi un tablou fără să aibă senzația că a surprins o femeie goală. Orice analiză și privire în detaliu a tabloului nu se putea să nu fie grevată de prima impresie, care rămânea dominantă, covârșitoare. Celelalte arte, chiar și muzica, ți se dezvăluie treptat, te pregătesc pentru actul artistic, te subjugă și te conduc spre un apogeu al simțirii și al sensibilității. Pe când pictura...

Îi invidia pe toți artiștii în timpul lungilor lui frământări în fața șevaletului. Faptul că nu mai picta nimic de luni de zile fu diferit interpretat de colegi, prieteni, impresari. La toți le vorbea de ambiția lui de a picta muzica. Ce au crezut ei nu l-a interesat prea mult. Cert este că după un timp începu să fie evitat, până când rămase singur în atelier cu pânza albă pe care nu trăsese nici o tușă, nici o linie, nimic.

După o săptămână de singurătate și de chinuri se întâmplă un lucru la care, de fapt, în subconștient, se aștepta. Se trezi brusc într-o noapte și desenă pe pânza întinsă și pregătită rânduri lungi de linii paralele așezate în grupe de câte cinci. Apoi se culcă la loc.

Ce a urmat, nu e greu de bănuț. Dimineața veni pe la el un muzician care mai desenă niște puncte și scrise o simfonie, mi se pare că a noua...

Panta rhei

Îi ruginiră cuiele și se prăbuși. Căzu în patru labe în iarba înaltă. Întoarse capul peste umăr și scuipă scârbit în direcția crucii, apoi, cu pumnii strânși deasupra capului, urlă ceva greu de înțeles. Se ridică în picioare și plecă. Câmpia gemea sub pașii lui iar iarba murea în urmă-i. Nici unul dintre apostoli nu-l așteptase sub cruce, așa că se îndreptă trist spre oraș, unde pătrunse printre lanțurile de mașini care-l împușcă cu indiferență prin țevile de eșapament.

Obosit. Se așază pe treptele unei clădiri înalte cu o mulțime de uși. Oamenii treceau grăbiți și indiferenți pe lângă el. Aveau probleme. El nu avea decât o singură problemă: îi era foame. Încercă să facă o minune, dar secolele de inactivitate îl dezobișnuiseră. Ce vrei, chestiile astea, dacă nu le exersezi, te lasă. Și se pare că pe el îl lăsaseră. După câteva încercări nereușite, renunță. Foamea, în schimb, nu renunță, așa că fu nevoit să plece.

Intră într-un local mic și vru să mănânce, dar omul de la tejghea îi ceru bani. Cum bani nu avea, dădu să

iasă. Din uşă mai întrebă de unde să ia bani. Omul de la tejghea îl sfătui să muncească. Să muncească!? Se așeză pe marginea trotuarului chinuit de foame și începu să-și răscolească amintirile. Le răscoli un timp și apoi constată că nu știa să facă nimic. Întreaga lui viață nu făcuse altceva decât să le vorbească oamenilor, propovăduind credința și făcând minuni. Încercă din nou să facă o minune, dar nu reuși. El, care săturase un popor cu câteva pâini și o mână de pești, nu reușea acum să sature nici măcar un câine.

Trist de neputința lui, vomită puțin pe marginea străzii, apoi merse într-o biserică. Trebuia să-și câștige cumva existența. Încercă să le vorbească oamenilor de la altar, dar preotul îl dădu afară, explicându-i că aici este parohia lui și că, dacă are studiile necesare, i se va repartiza, desigur, și lui o biserică. Apoi, îmbrâncindu-l pe trepte, îi spuse că nici nu are înfățișarea adecvată pentru a putea propovădui cuvântul Domnului. El, care îi izgonise pe alții din templu, era la rândul său izgonit din lăcașul Domnului. Nu-i venea să creadă. Și, totuși, foamea nu-l lăsa. Începu să-și urle învățăturile prin piețele publice, dar nu-i fu dat să urle prea mult întrucât polițiștii îl săltară și-l duseră într-un loc răcoros, unde-l întrebară cum îl cheamă și nu vrură să creadă că el este Iisus Christos Nazarițeanul, Regele Iudeilor. Cum el nu renunță la numele lui, îl raseră, îl tunseră, îi dădură o oglindă și-l între-

bară din nou cine este. Se văzu mult schimbat. Doar ochii erau ai lui și găurile din palme.

Își zâmbi resemnat și declară că, într-adevăr, nu este Iisus Christos, ci altcineva, un om care și-a pierdut actele și care din cauza insolației se crede sfânt. Polițiștii râseră liniștiți, îi dădură o cafea și apoi îl lăsară să plece. La plecare îi recomandară să nu mai urle prin piețe întrucât încurcă circulația. Dar, dacă are, totuși, ceva de spus, să meargă în parc și să vorbească atât cât vrea.

Ajuns în parc se urcă pe o ladă și începu să le vorbească rarilor trecători despre apocalipsă și despre pedeapsa cerului, în timp ce pe planetă gloanțele șuieră, oamenii mor, automobilele gonesc demential, oamenii mor, petroliere gigant explodează, oamenii mor, avioane se prăbușesc, oamenii mor, peștii își ridică burțile albe deasupra valurilor, oamenii mor, oamenii mor, oamenii mor...

După trei zile era tot acolo, predicând, iar la picioarele lui era un om care-l ascultase tot timpul cu atenție. Când, în sfârșit, îi remarcă prezența, își coborî privirile asupra lui și-l întrebă:

— Cum te cheamă?

— Petru! răspunse omul privindu-l în ochi.

Duelul

Pentru guvernatorul insulei Puerto Sandros nu era nici o bucurie să guverneze. Nu că i-ar fi displăcut să locuiască în casa guvernatorului; o clădire mare, cu coloane albe în față, construită în urmă cu peste cincizeci de ani după modelul caselor din sud. Nu, de locuit locuia bine, orice s-ar zice. Iar leafa de guvernator completată cu celelalte mici ciubucuri îi era mai mult decât suficientă. Ceea ce îl nemulțumea cu adevărat era inactivitatea și lăncezeala ce domneau pe insulă. Partidele de poker, barul de noapte cu programele lui plictisitoare și cu veșnicul stripe-tease, totul aducea a insulă provincială unde ești adus pentru a te îngropa în uitare.

Parcă mai înainte, acum vreo doi ani, când exportul de nuci de cocos mergea bine, nu i se părea că insula era plictisitoare. Atunci era tot mereu prins cu treburi, veneau și plecau vapoare, se respira un alt aer, mai continental. Când reușea să-și rupă o seară și să stea trântit în fotoliu degustând în tihnă un coniac bun și privind-și familia, era aproape fericit.

Acum doi ani recolta de nuci de cocos fusese compromisă de un crab, parcă „birgus latro” i-au zis savanții aceia veniți de pe continent să vadă ce se poate face pentru cocotierii de pe insulă. Dar pentru cocotieri nu s-a putut face nimic. Producția de nuci a scăzut îngrijorător. Alți savanți au dat vina pe șoareci, care ar roade nucile și, ajutați de crabi, devastează plantațiile. Au fost aduse pisici, dar acestea preferau să mănânce șopârle care erau mai ușor de prins. Împuținându-se șopârlele, s-au înmulțit peste măsură țânțarii. Blestemății! Numai cu animalele să nu te pui că, gata, se strică câte un echilibru ecologic și, pe urmă, pas de-l mai repară.

C-or fi fost șoarecii, c-or fi fost crabii, cert este că nuci de cocos nu se mai făceau. Vapoarele au încetat să mai vină, oamenii au început să lenevească și să sărăcească. Leafa guvernatorului s-a redus și ea. S-a încercat să se dezvolte ceva turism, dar rechinii din larg făceau dese incursiuni spre plajă și insulei i se dusesse vestea de crescătorie de rechini. Nu mai călca nimeni pe insulă și era păcat de plajele ei cum nu erau în multe locuri. S-ar fi putut construi hoteluri, piscine și altele la fel, dar pentru asta trebuia bani mulți și cine și-ar fi investit banii într-o insulă care creștea rechini? Și cu rechinii n-aveau cum s-o rezolve. Nu se mai puteau aduce pisici. Rechinii erau mulți și oceanul era nesfârșit, ca și lăcomia lor. Tot ce-i mai rămăsese gu-

vernatorului era plăcerea de a sta în fotoliu degustând coniacul și plictisindu-se înfiorător.

Guvernatorului îi venise ideea ascultând o știre la radio prin care se anunța că în universitățile germane se interzisese duelul între studenți sub pedeapsa ex-matriculării. Probabil că pedeapsa se referea doar la supraviețuitor, sau poate că duelurile lor erau mai blânde, mulțumindu-se cu rănirea sau cotonogirea adversarului. Își procură o întreagă literatură de specialitate referitoare la dueluri. Astfel, află despre elegantele dueluri cu spada, despre stupidele dueluri cu un singur foc, unde se trăgea pe rând, despre duelurile între pistolari unde cel mai iute supraviețuia și despre multe alte moduri de a te duela.

Cel mai puternic îl impresionase „ruleta morții”. Ruleta se desfășura cam așa: în jurul unei mese rotunde se așezau jucătorii și fiecare pune pe masă în fața lui, toți banii pe care îi avea. Se lua apoi un pistol cu glonțul pe țeavă și se arunca învârtit în sus. Cocoșul, care era tras și care ar fi sărit și dacă strănutai lângă el, avea un știft pilit pe undeva, astfel că, în momentul în care cădea pe masă, percuta. Unul dintre ocupanții mesei cădea jos trăsnet de glonț și nu se mai ridica. Banii din fața lui, care oricum nu-i mai putea fi de nici un folos, erau împărțiți între supraviețuitori. Un altul îi lua locul și joaca continua. Sumele pe care se juca erau foarte mari, dar, dracu’ știe... Cumplită joacă!

Mai află despre duelurile care aveau loc în încăperi complet întunecate unde se trăgea după ureche. Încăperi de unde ieșea viu cel cu auzul mai fin sau cel mai norocos. Apoi despre o variantă la lumina zilei a duelurilor din cameră. O pădure în care intrau pe la capetele opuse doi indivizi cu puștile gata de tras. Un fel de vânătoare. Aici supraviețuia cel care se înțelegea cel mai bine cu tufișurile, sau cel mai viclean.

De fapt, acest ultim mod de a te sinucide îi sugerase ideea. Cum duelurile erau interzise în toate țările, emise o ordonanță guvernamentală prin care se arăta că cel mai de preț bun al omului este mândria. Că onoarea este un sentiment care face parte din natura umană și ca atare omul și-o poate apăra prin orice mijloace. Că guvernatorul respectă și ocrotește demnitatea fiecărui om și multe altele la fel. În final decreta că pe teritoriul insulei duelul este permis în condițiile create de guvernator și sub controlul strict al acestuia.

Ordonanța respectivă fu preluată de agențiile de presă și difuzată pe întreg globul. Se făcură fel de fel de comentarii, cum că epoca duelurilor a apus de mult și că într-un stat civilizat justiția face inutilă și chiar condamnă o asemenea practică, dar guvernatorul știa el ce știa. N-a apus nici o epocă. Oamenii sunt și vor rămâne la fel în toate epocile. Doar mijloacele de care se folosesc sunt altele.

Guvernatorul puse să se construiască, după planurile sale, un labirint circular cu diametrul de aproape două sute de metri. Peste zidurile ce alcătuiau încălcițele galerii puse să se monteze plăci de materiale sintetice perfect izolate fonic și care permiteau să se privească în labirint fără a le permite celor dinăuntru să vadă în sus.

Așa cum se aștepta guvernatorul, știrea despre insula duelurilor prinse. Sosiră din nou vapoare cu turiști. Unii voiau să vadă labirintul, alții să se dueleze. Dar pentru a te duela trebuia să plătești o taxă. Înainte de duel. Aflând cât de mare era taxa, numărul celor care voiau să se dueleze scăzu. Rămaseră doar un american și un englez care-și plătiră taxa. Se pare că aveau să-și comunice ceva prin intermediul pistoalelor și legile aspre ale statelor lor nu le permiteau.

În ziua stabilită pentru desfășurarea duelului, mulțimea turiștilor depăși orice pronosticuri. În timp ce fanfara intona diverse imnuri, adversarii pătrunseră în labirint prin două intrări diametral opuse purtând asupra lor câte un pistol cu câte șase gloanțe. Pentru vizionarea duelului se vândură bilete la un preț destul de piperat. Dar asta nu-i împiedică pe cei aproape opt sute de amatori de senzații tari să le cumpere. Spectatorii se plimbau pe suprafața translucidă și priveau în jos la cei doi care umblau prin galerii căutându-se. Mulțimea scotea strigăte întăritate ori de

câte ori cei doi treceau aproape unul de altul fără să se vadă. Pe acoperișul labirintului începură să se încheie primele pariuri. Imediat luă ființă o casă de pariuri guvernamentală.

Până spre seară, numărul curioșilor care urmăreau duelul scăzu datorită faptului că cei doi umblau prin galerii fără să se întâlnească. Se pare că guvernatorul concepușe un labirint prea complicat. În cursul nopții mai rămaseră pe acoperiș doar câteva zeci de curioși. În labirint, cei doi stăteau prăbușiți de oboseală, fără a îndrăzni să aștească după o zi de umblat inutil. Teama de a nu fi surprins în timp ce doarme și ucis, îi ținu pe cei doi treji toată noaptea.

Odată cu venirea dimineții, platforma se umplu de curioși care trebuiră să-și procure iar bilet. Cei doi se ridicaseră și începuseră să se caute. Duelul continua.

Spre ora patru după-amiază, americanul adormi în timp ce mergea și se izbi de un zid. De spaimă trase. Împușcătura se auzi reverberată de megafoanele instalate peste tot. Un nou val de curioși se grăbi spre labirint. Dar ordinea este ordine și biletele sunt bilete. Se mai vândură patru sute de bilete. Englezul auzi împușcătura și tresări violent. Se apropie furișat de locul de unde i se păruse că o aude. Dar ecoul galeriilor era înșelător. Duelul continua.

Pe acoperiș apărură tonete cu crenvurști, răcoritoare, bere și un centru pentru închiriat saci de dormit. Până dimineața nu se mai trase nici un foc.

Americanul mergea ca un automat cu mâna în care ținea pistolul atârându-i fără vlagă pe lângă trup. Parcă nu mai dorea decât să se termine odată povestea asta. Indiferent cum. Englezul începuse să caute ieșirea din labirint. Se pare că nici unul dintre ei nu mai dorea continuarea luptei. Labirintul era mult prea complex pentru a i se găsi ieșirea.

Spre seară americanul se prăbuși pe un culoar și părea că nu se va mai ridica niciodată. Toți crezură că a adormit, dar omul se ghemui cu spatele lipit de pereți și cu pistolul între genunchi. Privirea îi devenise fixă și își mișca încontinuu buzele. Parcă spunea ceva sau poate cânta. Englezul își vârâse pistolul în buzunar și încerca să deseneze o hartă a labirintului. Spectatorii se vârâră în sacii de dormit și se culcară. Pe la două dimineața fură treziți de o nouă împușcătură. Săriră afară din saci și alergară pe suprafața de plastic până dădură de american. Stătea prăbușit în galerie cu tâmpla găurită de un glonț. Pistolul îl ținea strâns în mână. În acel moment se auzi cea de a doua împușcătură. Alergară până dădură de englez care era destul de departe. Părea trezit din somn și stătea ca o fiară la pândă. Sub ochii avizi ai spectatorilor englezului i se muiară genunchii și se prăbuși în timp ce o pată roșie de sânge îi înflorește pe cămașă.

Duelul se terminase. Între cei doi se întindea, desfășurat, labirintul prin care drumurile lor nu se întâlneau niciodată.

Păsări de pradă

În cuibul păsării de pradă nimerise simplu. Stupid de simplu. Stătea la doi metri de cuib, cu spatele lipit de stâncile albe de pe care se prăbușise pe brâul acesta înierbat suspendat deasupra abisului.

Iubea păsările. S-ar putea spune că erau singura lui pasiune. Le închinase mulți ani din viață și numeroase studii primite bine în lumea științei. Dragostea aceasta pentru păsări îl purtase în preajma a numeroase cuiburi, dar niciodată nu fusese atât de aproape de o pasăre de pradă. Și ce pasăre! Un exemplar superb cu aripi puternice și ochi răi. Era obișnuit cu acești ochi înghețați ai păsărilor de pradă ce-i creau o stranie senzație de nemișcare, dar ochii acestei păsări i se păreau răi. Neobișnuit de răi.

Privi peste buza prăpastiei în vale. La câteva sute de metri se prelingea un râușor care de aici i se părea un fir de beteală. În jurul lui erau împrăștiate casele unui sat de munte. Era satul de unde urcase el. Venise în sat atras de zvonurile despre imensele păsări de pradă ce plutesc deasupra văilor și care-și au cuibu-

rile undeva, sus, în locuri inaccesibile pentru om. Se spunea că, uneori, atacă și copii. După ce urcase cu greu până aici pe stânci, zărise cuibul. Voia să profite de soarele care nu apusese și să facă niște fotografii înainte de a-și întinde cortul. În timp ce căuta o poziție favorabilă, alunecase și se prăbușise în apropierea cuibului. Dar poate că era mai bine așa. Fusesse dorința lui să poată vedea pasărea mai de aproape. Acum era suficient de aproape. Poate chiar prea aproape.

Pasărea scoase un cârâit sinistru și-i aruncă o privire înghețată, apoi își văzu mai departe de pui. Cercetătorul se sperie puțin, dar apoi își reveni. Oricum, era un noroc nesperat să poată privi de la doi metri cum pasărea își hrănește puii. Își reglă din nou aparatul care nu suferise în urma căzăturii și făcu câteva fotografii. Țăcănitul aparatului de fotografiat îi atrase un nou cârâit din partea păsării. Totuși atitudinea ei era inexplicabilă. Era atât de liniștită și-l ignora aproape cu desăvârșire. Se gândi că ar fi posibil ca pasărea să nu mai fi avut de-a face cu oamenii, dar prezența lui în preajma cuibului unde sunt puii ar fi trebuit să-i declanșeze o agresivitate specifică. Gândi apoi că pasărea are conștiința puterii de care dispune și că nu-i era teamă de el. Gândul i se păru amuzant. „O pasăre să se simtă mai puternică decât un om? Atâtea mii de ani de civilizație îi creează omului un loc privilegiat în cadrul regnului animal. Dar milioa-

nele de ani de când evoluează pasărea asta... Nu spune prostii! Ea nu e decât o pasăre și creierul ei nu are complexitatea creierului meu!"

Cu asemenea gânduri liniștitoare privi stâncile de pe care alunecase. Nu erau înalte, dar nedrept de netede. Va vedea el mai târziu ce era de făcut cu întoarcerea sus. Acum trebuia să profite de situație. Doar nu ai în fiecare zi ocazia să stai la doi metri de o pasăre de pradă care-și hrănește puii. Scoase carnetul și făcu câteva schițe ale cuibului. I se părea interesantă, ba chiar neobișnuită, alcătuirea aceea de lemn, pământ și pene. Parcă era un rug. Un rug pe care ardea pasărea de pradă. Mai exact, un rug pe care ardeau ochii păsării de pradă.

Cercetătorul căută un unghi favorabil din care să facă o nouă serie de fotografii, când pasărea întoarse spre el un ochi înghețat, cântărindu-l parcă. Omul o privi în ochi și simți un fior de neliniște. Pasărea se desprinsese de cuib și începu să plutească deasupra abisului.

Profitând de absența păsării, cercetătorul se apropie de cuib, care i se păru neobișnuit de mare și de adânc. Înăuntru șase pui golași își ridicară gâturile subțiri cu ciocurile flămânde și priviri rugătoare. Omul zâmbi. Se simțea puțin înduioșat de aceste mici vietăți care-și cereau dreptul la supraviețuire cu țipete ascuțite. Scoase din buzunarul hanoracului ciocolata

pe care o avea la el și o rupse în bucăți mici pe care le puse în ciocurile deschise. Puii înghițeau grăbiți și lacomi. Ciocolata se termină repede și omul se ridică în picioare. O lovitură puternică în cap îl făcu să-și piardă echilibrul și să scape aparatul de fotografiat care dispăru în golul ce se căsca sub cuib. Se ridică amețit, dar o nouă lovitură îl făcu să se rostogolească până lângă stâncile albe, apărându-și capul cu brațele.

Pasărea se oprise pe marginea cuibului și îl privea sticlos. În gheare ținea strâns un șobolan de câmp care mai mișca. Mai privi un timp în direcția omului, apoi se apucă de hrănit puii. Cercetătorului îi pierise entuziasmul. Singurul lui gând era să plece cât mai repede din preajma cuibului. Pasărea se dovedea a fi foarte puțin prietenoasă. De fapt, era și firesc. Doar îl găsise lângă cuibul ei. De unde să știe cu ce intenții se apropiase? Singurul lucru neplăcut era că în timpul luptei scăpase aparatul.

Se ridică precaut și încercă să escaladeze stâncile. Era deosebit de greu. Nu exista nici un punct de sprijin. Probabil că un alpinist ar fi găsit câteva prize, dar el nu era decât cercetător. Începu să-i pară rău că nu-și luase o călăuză din sat. Dar părerile de rău nu-i ajută la nimic. O clipă se gândi la aparat. Păcat de el, era o sculă bună. Și prim-planurile acelea reușite... Își propuse să revină altă dată și să fie mai prevăzător. Acum avea probleme. Trebuia să ajungă la rucsacul

rămas sus, întrucât se întuneca și nici nu voia să se gândească la o noapte petrecută în spațiul acela îngust, în vecinătatea primejdioasă a pășării. Alunecă de câteva ori și de fiecare dată pasărea își sălta capul neliniștită. Cercetătorul începu să fie din ce în ce mai timorat de prezența pășării. Îi era pur și simplu teamă de ea. Se gândi că ar fi trebuit să aibă la el o armă, un cuțit, ceva. „Absurd! Doar sunt cercetător, nu vânător. N-am urcat până aici ca să mă bat cu pasărea!”, dar teama nu-i dispăru. Pasărea era foarte puternică și el era neînarmat. Se înverșună asupra stâncilor, dar acestea erau prea netede pentru mâinile lui. Aluneca, transpira și înjura. Teamă de a nu mai putea părăsi locul acela i se strecura tot mai insinuant în suflet.

Până când se lăsă întunericul nu reuși decât să-și zgârie mâinile și să-și rupă hanoracul. Începu să-l cuprindă panica. Se străduia din răspuțuri să fie calm și să se domine. Trebuia să existe o ieșire de aici. Obosit se sprijini de stânci și privi în vale unde o ceață umedă, poate un nor, se prelinse și umezi totul. Pasărea se așază pe cuib și se pregăti pentru noapte. Cercetătorul se lipi tremurând cu spatele de stâncile albe care mai păstrau ceva din căldura zilei. Odată cu lăsarea întunericului stâncile se răciră și omul se ghemui în iarba umedă. Adormi cu greu, gândindu-se la ciocolata pe care o dăduse puilor. Îi era foame și rucsacul era sus. Acum era inutilă orice încercare de a escalada

stâncile. Nu cunoștea reacția păsării la gesturile lui în întuneric. Știa că pasărea vede perfect pe întuneric și o luptă cu ea în asemenea condiții nu putea avea decât un singur rezultat.

Se trezi rebegit de frig. Era întuneric și de sus cernea o ploaie mărunță și deasă. Hanoracul îl apără un timp, apoi se umezi și totul se transformă în frig și disperare. Nu mai dorea decât să scape de acolo. Măine va încerca tot ce e omeneste posibil. Acum îi era teamă să nu înghețe. Îi era din ce în ce mai frig. Își aminti despre toate întâmplările cu înghețați. Și munții-s plini de cruci „in memoriam”. Încercă să alunge gândul, dar frigul îl înțepenise de tot. Trebuia să se miște, dar cu grijă, cu nesfârșită grijă, căci orice mișcare greșită în întunericul acesta îl putea duce atât de repede jos în vale. Se ridică, dar un țipăt ascuțit din direcția cui-bului îl ghemui la loc. Pasărea se foi puțin pe întuneric, apoi se potoli. Prezența omului care zăcea amorțit o ținu trează toată noaptea.

Zorile îl găsiră treaz. Ploaia nu încetase și pasărea porni târziu după hrană. După plecarea ei cercetătorul mai făcu o tentativă de a escalada stâncile, dar ceea ce ieri era greu acum era de-a dreptul imposibil. Picioarele îi tremurau și o slăbiciune imensă îl cuprinse. Se sprijini de stânci și încercă să se liniștească. Nu reuși. Se pare că frigul și foamea își făcuseră datoria.

Pasărea se întoarse purtând un porumbel. Omul o privi cum sfâșie carnea pe care o lasă în ciocurile ce se întindeau din interiorul cuibului. Poate că, în alte condiții, l-ar fi interesat mai mult ce se petrece, dar acum se surprinse gândindu-se la carnea de porumbel care nici nu este așa de rea. Chiar dacă e crudă. Brrr! Se scutură scârbit. Închise ochii și o slăbiciune vecină cu leșinul se ridică din întreaga-i ființă. Se încrâncenă: „N-am să mor eu aici. Trebuie să existe o ieșire. Când o problemă nu-și află rezolvarea, trebuie să privești problema dintr-un alt unghi. Aici cam din ce unghi ar trebui privită? Poate din cuibul păsării. Ce jalnic trebuie să arăt lipit aici pe peticul acesta de pământ suspendat deasupra văii! Cred că pasărea mă tolerează mai mult din milă. Milă? De unde atâta milă? N-ai văzut ce ochi răi are? Ei, și tu acum. Poate că nici nu este atât de rea pe cât pare. Poate că se preface. Păi sigur că da, ea se preface în pasăre de pradă și eu am să mă prefac cât de curând în cadavru! Cred că mă țin aici ca rezervă pentru zilele când nu prea îi merge cu vânatul!”

Ploaia, care între timp stătuse, se porni din nou și omul adormi gândindu-se la porumbel. Se trezi spre seară hăituit de foame. Pasărea lipsea și omul se târî până la marginea cuibului. Înăuntru puii ciuguleau flămânzi dintr-un șobolan de câmp. Își imaginează o clipă că va fi nevoit să mănânce și el carne de șobolan

și o greață imensă îi năvăli în gură. Se retrase lângă stânci, tremurând.

După trei zile de nemâncare începu să aibă halucinații. Încercă să-și păstreze rațiunea limpede și să găsească o soluție pentru foamea care îl tortura. Gândul îi alunecă din nou spre șobolanii pe care pasărea îi lăsa în cuib și constată cu surprindere că nu-i mai trezeau o repulsie atât de vie ca prima dată. Și el care se hotărâse să devină vegetarian de când se apucase de yoga. Probabil că acum i-ar fi prins bine să fie vegetarian. Acolo, între oameni, este foarte ușor să fii orice. Inclusiv un vegetarian. Este foarte ușor să renunți la lucrurile care-ți sunt accesibile. Aici lucrurile stăteau puțin altfel. Nu se mai punea problema alegerii regimului alimentar. Trebuia să mănânce carne. Și ce carne, de șobolan! Se cutremură, dar la plecarea păsării se târî spre cuib și luă șobolanul care încă era cald. Puii îl ciupiră de mână piuind jalnic, dar nu-i auzi. Nu-și auzea decât sângele zvâcnindu-i în tâmples și greața năvălindu-i în gât. Se retrase lângă stânci și până seara devoră șobolanul. Acum se simțea mai bine. Halucinațiile îi dispărură odată cu tremurul încheieturilor.

Furtul șobolanilor deveni preocuparea lui zilnică. Nu-și făcea nici un fel de probleme privitoare la puii care piereau încet. Îi auzea cum piuie tot mai slab. Se gândea la ei, dar îi erau indiferenți. Nu simțea pentru ei nici milă, dar nici ură, ci o enormă indiferență. Me-

diul în care trăia el acum nu-i îngăduia să-i fie milă. Aici singura problemă care se punea era aceea a supraviețuirii. A-i fi milă de pui însemna să se condamne pe el.

Moartea puilor nu-l impresionează prea mult. I se păru firesc ca ei să moară. Singurul lucru care îl uimi fu agonia lor care dură neașteptat de mult.

După moartea puilor pasărea nu mai aduse mâncare la cuib, așa încât omul fu nevoit să-i mănânce unul după altul.

După ce măncă și ultimul pui, omul se instalează în cuibul păsării. Acesta era deosebit de încăpător și de caldușos. Gândul că organismul i se adaptase atât de ușor la carnea crudă, îi trecu ca un abur ușor prin minte și apoi dispăru. La oamenii din vale nu se mai gândea. Parcă trăia de o viață în acest cuib. Nici întoarcerea păsării nu-l speria. O aștepta liniștit ca și cum locul lui era acolo.

La întoarcere, pasărea se opri pe marginea cuibului și-l privi. Apoi plecă după hrană și se întoarse cu un șobolan pe care-l lăasă să cadă în cuib. Omul, sau ceea ce mai rămăsese din el, începu să mănânce hulpav sub ochiul rece și atent al păsării. Seara începu să plouă mărunț și pasărea se așeză pe cuib acoperindu-l. Nu știuse că se poate dormi atât de bine într-un cuib. Fu singura noapte în care dormi dus, fără să mai tremure.

Dimineața, când pasărea de pradă plecă după hrană, scoase capul pe marginea cuibului și privi în vale. Privirea îi devenise extrem de ascuțită și vedea oamenii cum umblau nepăsători. I se părea că sunt o pradă extrem de ușoară. Simți apoi cum corpul i se acoperă cu pene și cum îi cresc gheare lungi, puternice.

Explozia

Dimineața Soarele a răsărit cu opt secunde mai devreme. Lucrul acesta n-a fost remarcat decât de doi astronomi de la observatorul din Palomar. În timp ce oamenii se duceau indiferenți la slujbă, cei doi astronomi verificară cronometrele și telefonară observatorului din Insulele Cardibe. Aveau nevoie de o confirmare. Cei din Cardibe le răspunseră că așteaptă răsăritul peste o oră și cincisprezece minute. Vor verifica, bineînțeles, deși este greu de crezut.

Oamenii mergeau nepăsători spre grijile cotidiene. Nu aveau de unde să știe că, undeva, într-un observator, doi astronomi priveau, nevenindu-le a crede, cum Soarele își mărește diametrul. Treaba asta nu era scrisă în ziarele ce le citeau și nici nu se comunicase la radio sau la televizor.

La trei ore de la răsărit, Soarele își dublase diametrul. Confirmarea de la observatorul din Cardibe nu mai avea nici o valoare în fața acestei creșteri spectaculoase. Acum îl observau și oamenii și, arătându-și-l unii altora, își vedeau mai departe de treburi.

Soarele a început apoi să se umfle tot mai rapid, cuprinzând jumătate din cer. Spectacolul era fascinant și terifiant. Un glob imens, incandescent, pe un cer de un albastru obsedant. Nimeni nu mai lucra, nu mai dormea, nu mai mânca. Miliarde de ochi priveau această creștere ce părea că nu se va opri. Deși Soarele creștea mereu, temperatura scădea. Soarele avea nevoie de energie pentru a o îngloba în această monstruoasă creștere. O tăcere nefirească se întinse peste oamenii terorizați.

La cinci ore de la răsărit s-a produs explozia. Totul s-a văzut cu o claritate perfectă într-o tăcere perfectă. După explozie, Soarele a început să se scurgă în picături uriașe, arzânde, undeva dincolo de orizont. Dacă sunetul se propagă prin vid, zgomotul exploziei ar ajunge pe planetă peste treisprezece ani. Dar nimeni nu se gândea ce se va întâmpla peste treisprezece ani. Toți erau terorizați de teama ca nu cumva o asemenea picătură să se prăbușească asupra planetei. Dar picăturile își aveau drumul lor.

Soarele se stinge. Murea. Savanții îi mai dăduseră câteva miliarde de ani de viață, dar el nu voia să țină cont de prognozele savanților. Murea acum sub privirile îngrozite ale celor care-l slăviseră și-l huliseră timp de mii de ani. Nimeni nu se gândise ce vor face oamenii peste câteva miliarde de ani când nu vor mai avea Soare și uite că Soarele n-a mai așteptat. Le-a

amintit brusc și neiertător că și el este materie în transformare.

Soarele se scurgea implacabil, picătură cu picătură, odată cu soarta câtorva miliarde de oameni. Soarele murea bătându-și joc de toate legile fizicii și ale universului. Legile universului făcute de oamenii Pământului. Fără a se dezminți, oamenii începură să se agite în lungi consfătuiri inutile, în timp ce Soarele murea supt de o forță obscură și malefică.

Până spre seară, Soarele dispăru și, în locul lui, rămase un cer de culoarea zirconiului topit. Lumina nu scăzuse și temperatura se menținea la câteva grade peste zero. La paisprezece minute după ce se scurse și ultima picătură de Soare, pe cerul pustiu apăru un disc de zirconiu ce se rotea cu mare viteză. Oamenii ridicară uimiți fețele și acestea căpătară culoarea zirconiului. Strania culoare a zirconiului topit. Nenumăratele, infinitele nuanțe ale culorii zirconiului sub care oamenii continuau să existe.

Manuscrisul lui Merion

Alfred știa că prietenul lui Merion scria literatură, dar, din delicatețe, nu-l întrebase niciodată nimic, așa că fu plăcut surprins când acesta îndrăzni și-i arătă primul manuscris. Alfred îl citi cu atenție, apoi îi spuse prevenitor, având în vedere sensibilitatea celuilalt, că lui îi place, dar este nevoie ca Merion să meargă la un cenaclu pentru a afla și o părere mai autorizată. Hotărâră să meargă la un cenaclu pe care Alfred îl frecventa mai demult. Era un cenaclu studentesc și, ca orice cenaclu de acest gen, era deschis spre tot ce era nou.

La ședințele cenaclului, Merion stătea tăcut în sală ascultându-i pe cei care vorbeau. Chiar dacă uneori părerea lui era alta, nu a îndrăznit niciodată să ia cuvântul. I se părea că ar comite o impolitețe. Nu putea concepe ca el, care era, într-un fel, acceptat în acel colectiv, să înceapă să discute în contradictoriu asupra unor chestiuni atât de serioase cum erau cele puse în discuție. În afară de aceasta, nici nu credea că s-ar fi putut ridica la nivelul elevat al celor de acolo. Vorbitorii făceau tot felul de referiri la tot felul de cărți și scriitori despre care el nu auzise.

În seara când a fost invitat să citească, era deosebit de emoționat. Se mai liniști după ce termină de citit și ascultă atent discuțiile care se desfășurau pe marginea prozei lui. Ca de obicei, fiecare vorbitor era preocupat mai mult să-și etaleze propriile cunoștințe în domeniul literaturii decât să analizeze opera în discuție. Se aminti de Kafka, Borges, Camus și de mulți alții, despre care, cu tot regretul, Merion nu auzise. În general, opera li se părea originală, dar se vedea că părintele lui spiritual era cutare sau cutare scriitor, ba că aici, așa cum spunea nu știu cine, era un plagiat original după nu știu cine. Și dă-i, și dă-i, până când bietul Merion avu impresia certă că a copiat cele scrise din tot soiul de cărți alcătuind un fel de mic enciclopedic de citate. De fapt, criticii nu-i spusese ră asta, dar Merion era mult prea sensibil și absolutist pentru a admite că cineva, înaintea lui, a tratat aceleași idei și și-a pus aceleași probleme.

În noaptea aceea nu dormi. Dacă ar fi citit mai mult ar fi reușit să-i convingă pe toți criticii aceia că toate cele scrise porneau din el și, dacă cumva se găsea vreo apropiere cu un alt scriitor, aceasta nu însemna decât că problemele care-i frământau erau asemănătoare. Și, oricum, modul de tratare era diferit. În afară de aceasta, erau, probabil, fine nuanțe de interpretare care scapă la o primă lectură. I-ar fi plăcut să scrie ceva ce n-a mai scris nimeni până la el. Atunci să le

vadă mutrele celor de la cenaclu. Dar pentru asta și pentru multe altele trebuia să citească.

Dimineața hotărârea lui era luată. Renunță la facultate și se retrase la vila părinților săi. Vila era spațioasă și, cum părinții lui călătoreau mult, era mai tot timpul singur. Faptul că renunțase la facultate nu miră pe nimeni din familie. Mai ales când au auzit că vrea să scrie. La banii lor își puteau permite și extravagante mai costisitoare.

Merion își luă munca de cititor în serios. Pentru început hotărî să citească biblioteca părinților săi care era impresionantă. Începu cu Kafka și, după ce-i citi întreaga operă, scrisese un studiu amănunțit asupra acestuia, făcând dese referiri la proza pe care o citise el în cenaclu. Din nefericire, dădu în bibliotecă peste niște studii referitoare la Kafka și constată două lucruri surprinzătoare. În primul rând, cei ce scriseseră despre Kafka erau extrem de numeroși și opera acestora depășea de sute de ori tot ce reușise să scrie Kafka în întreaga lui viață. În al doilea rând constată că tot ceea ce scrisese el despre Kafka fusese spus de alții înaintea lui într-o sută de moduri diferite. Treaba asta îl derută și mai tare.

Începu să citească fără alegere. Dacă la început mai făcea notițe într-un caiet pe marginea celor citite, după ce umplu câteva sute de pagini se lăsă păgubaș. După ce citi câteva sute de cărți, avu senzația că reci-

tește o carte pe care o mai citise. Încercă să le țină o evidență, dar se încurcă și trecu la o măsură extremă. De cum termina de citit o carte, o arunca pe geam. În felul acesta era exclusă orice recitare. După un timp ajunse să citească foarte repede. Erau cărți pe care le citea pe verticală și cititul lor nu-i lua mai mult de câteva ore. Altele, însă, care îi ridicau probleme, îi luau câteva zile bune.

Deși arunca pe geam cărțile citite, nu reușea să scape de senzația că recitește uneori aceeași carte. Cu cât înainta în citit cu atât i se accentua această senzație. Se apucă să scrie o istorie a plagiatului, dar constată surprins că va trebui să scrie biblioteci întregi pentru a demonstra un lucru pe care nici măcar el nu voia să-l accepte. Și anume că nimic nou nu se mai putea scrie. Renunță la istoria plagiatului.

După ce aruncă pe geam și ultima carte, se lungi pe canapea și închise ochii. Trecuseră trei ani de când se apucase de citit. Se gândi că pierduse degeaba trei ani din viață. Cărțile citite nu-i foloseau la nimic. Gândul acesta îl făcu să sară de pe canapea și să se așeze la birou. Acum se putea apuca și el să scrie. Rămase timp de câteva ore aplecat asupra colii de hârtie fără a mai fi în stare să scrie o literă. Nu se mai lega nici un cuvânt și nici o frază. Orice ar fi încercat să scrie își amintea imediat că același lucru îl citise în cutare sau cutare scriitor. Orice subiect încerca să trateze, con-

stata că fusese tratat și răstratat de un altul înaintea lui. Chinul acesta dură două săptămâni. Nu mai avea chef de nimic. Singura soluție pe care o găsea era să se fi născut măcar cu câteva mii de ani în urmă când încă nu erau atât de mulți scriitori. Dar cum aceasta nu era o soluție la îndemână, Merion nu scrisese nimic.

Ceea ce-l uimea era faptul că editurile nu dădeau faliment, că revistele literare continuau să apară, or asta dovedea că există încă scriitori care mai au ceva de spus. Oare toți au citit cât am citit eu? Sau scriu fără să aibă habar că reiau ceva de mult scris și rescris de o suită interminabilă de înaintași? El nu se mai putea compara cu aceștia. El era un caz special. Dar care scriitor nu se consideră un caz special? Merion stătea în fața colii albe de hârtie și nu reușea să scrie nimic.

Începu să blesteme clipa când se apucase de citit. Ce bine ar fi fost acum dacă habar nu ar fi avut de toți acești scriitori care-i umpluseră biblioteca. În fond, nici cei de la cenaclu nu îl respinseseră. Ba, chiar îl lăudaseră puțin. Numai setea lui de absolut îl adusese în situația asta fără ieșire. Sau fără o ieșire imediată. Mă rog, e același lucru. Ce fericiți trebuie să fie scriitorii care scriu exact ceea ce simt, fără să fie complexați de gândul că un altul înaintea lor a scris același lucru și poate mult mai bine! Căci și în Biblie scrie: Fericiți scriitorii săraci cu duhul, căci al lor va fi Parnasul! Sau ceva în sensul acesta. De fapt, se pare că ini-

țial citatul biblic se referea la cei săraci la propriu, pentru ca, mai târziu, unul dintre nenumărații scribi, copişti şi traducători să adauge acel „săraci cu duhul”. Dacă azi s-ar apuca cineva să transcrie Biblia, precis că citatul s-ar referi la scriitori.

Degeaba. Oricât aş fi de ironic şi de sofisticat în gândire, n-am să reuşesc să scriu nimic. Pentru a reuşi să scriu ceva original ar trebui să inventez un nou limbaj, ba, mai mult, un nou sistem de a transmite gândurile şi sentimentele, căci un nou limbaj n-ar folosi la nimic. Dar pentru a găsi un nou sistem de semnalizare între oameni, un nou mod de a te face înţeles de semenul tău în cele mai intime cute ale sufletului tău chinuit, va trebui ca acel cineva căruia i te adresezi să cunoască sistemul tău. Dacă nu-l cunoaşte, să-l înveţe! Asta e! Eu cum m-am chinuit să-l concep?! Să se chinuiască şi el să-l descifreze. Descifrează ei tot felul de manuscrise şi papirusuri, care nici măcar nu e sigur că ar conţine ceva cu adevărat important. Dar pentru conceperea unui nou sistem de semnalizare îţi trebuie timp. Dar nu de timp ducea el lipsă. Şi se apucă de treabă.

În trei ani sistemul era gata. Începând de la semnele folosite şi terminând cu ordinea grupării semnelor în propoziţie şi în frază, totul era nou şi neobişnuit. Transcrierea prozelor sale în noul limbaj nu-i luă decât câteva luni. Mai mult timp îi luă însă transcrie-

rea lor pe curat, întrucât nu exista încă o mașină de scris pentru noile semne.

După ce termină își luă straniul lui manuscris și plecă să-l caute pe Alfred. Îl găsi, după câteva zile de căutări, într-un apartament luxos din centrul orașului unde își făcuseră împreună studiile. După momentul de surpriză, Alfred îl invită înăuntru și, în fața unui coniac fin, îi povesti cum s-a căsătorit, cum a devenit profesor universitar la catedra de limbi orientale și o grămadă de alte nimicuri. În final îl întrebă pe Merion dacă mai scrie sau dacă s-a apucat și el de o treabă serioasă. Merion îi răspunse că a mai scris câte ceva și îi întinse manuscrisul pe care îl ținuse tot timpul în mână.

Alfred luă manuscrisul și îl deschise la prima pagină unde rămase privind îndelung. După un timp spuse uimit:

— Interesant ce ai făcut tu aici. Ai reușit să traduci în sanscrită manuscrisele de la Marea Moartă.

Zâmbetul lui Tau

Precis că fusese cald când îmi venise ideea asta blestemată. Probabil că fuseseră peste 30°C. Întotdeauna pe căldură îmi vin tot felul de idei, care de care mai catastrofale. De obicei evit sistematic să le finalizez pe acelea care-mi vin în astfel de condiții, dar cu ideea asta fusese altceva. Pe atunci mi se păruse ceva deosebit. Și era, realmente, ceva deosebit. Atât că am nimerit prost. Poate că subiectul ales era dificil. Ce „dificil”! Era un cretinoid, un imbeciloid, un... oid, un animal inferior, un om, un om imbeciloid, cretinoid și oid și toate celelalte. N-am să mi-o iert niciodată. De fapt, nu era vina lui că era oid. Eu l-am ales așa. L-am ales dintr-o mulțime de alți oizi pe cel mai oid. Aveam nevoie tocmai de un asemenea individ pentru experiența mea. Ce orgoliu: „experiența mea”! L-am consultat, desigur, înainte. Altfel cum? I-am explicat că nu riscă nimic, în cel mai rău caz riscă să devină ceva mai inteligent. Și a fost de acord, cretinul. Descoperisem eu, cercetătorul, un praf, o substanță, un amestec, o mîzgă, ceva care stimulează inteligența și, în loc să

experimentez pe mine, mi-a trebuit un cobai. De, eu eram prea inteligent pentru asemenea prafuri. Doar eu le descoperisem, nu? Omul, cobaiul meu, avea familie, copii, un loc de muncă, rate și toate celelalte. I-a surâs ideea să devină deștept, așa ca mine, și a luat prafurile. Le-a luat și de aici a început distracția.

După ce termina lucrul, seara, trecea pe la mine și mă ruga să-i împrumut cărți să citească. Nu-mi mai încăpeam în piele de fericire. Prafurile mele dădeau roade. Omul acesta, care nici ziarul nu-l citea, începuse să-mi ceară cărți. Le citea destul de repede, apoi mi le înapoia și-mi cerea altele. Dacă la început mă ruga pe mine să i le recomand, după un timp începu să aibă preferințe. Cam la o lună de la începerea experimentului, mă anunță că renunțase la slujbă. Acesta a fost de fapt primul semn, dar eu, naivul, n-am bănuțit nimic. Îmi aduc aminte că hotărârea lui m-a mirat foarte mult și l-am întrebat din ce are de gând să trăiască și cu ce o să-și întrețină familia. Mi-a răspuns că din ajutorul de șomaj. Când i-am spus că acest ajutor mi se pare foarte mic mi-a ținut o întreagă prelegere despre raportul exact care trebuie să existe între necesități și modul de satisfacere al acestora. Avea ceva idei individul. Ajunsese la concluzia că reducându-și necesitățile la minim va afecta un timp social mai mic pentru satisfacerea lor, rămânându-i, în schimb, mai mult timp pentru a citi. Că societatea nu știe ce jucă-

rioare să mai inventeze și să-ți ofere pentru a te face să robotești mai mult timp pentru ea, că 99% din toate obiectele pe care le cumpără oamenii sunt inutile și n-au alt scop decât să-ți ocupe și restul acela de timp ce-ți mai rămâne după slujbă, că timpul lui e puțin trebuind să recupereze toți anii în care n-a citit și încă o sumedenie de asemenea argumente. Deși m-am neliniștit puțin, scopul nobil pentru care renunța la slujbă m-a umplut de bucurie. M-am oferit chiar să-l ajut și eu financiar, dacă nu se simte jignit. Mi-a răspuns că nu se simte deloc jignit și că va profita de bunăvoința mea. Am izbucnit amândoi în râs. Mi se părea că sunt pe drumul cel bun, când eram, de fapt, pe ultimul, pe cel fără de întoarcere. A fost o seară foarte veselă. Am făcut chiar și un chef în doi pentru a sărbători evenimentul.

În săptămâna următoare, în care preferințele lui se îndreptară spre biologie, anatomie și medicină, ne-am văzut destul de rar. Venea la mine doar când avea nevoie de bani, în rest studia la diverse biblioteci unde găsea ceea ce-l interesa. Într-o seară, când mă așteptam să-mi ceară din nou bani, m-a anunțat că și-a părăsit familia și că locuia într-o pensiune modestă. Am rămas perplex. I-am ținut apoi o morală strașnică despre datoria lui sacră de tată, de soț, despre obligațiile sociale ce decurg de aici, despre familie ca unitate de bază a societății, despre... Dar nu m-a lăsat să termin.

Mi-a spus că nu i-a fost ușor să facă pasul acesta necesar, dar familia îi răpea prea mult timp și el trebuia să citească. Atunci m-am supărat și i-am spus că sărise peste cal, că nu trebuia să absolutizeze nici cititul acesta, că poate să le îmbine pe toate cu puțin tact, că va avea destul timp să citească. El dădu din cap și spuse că, oricum, hotărârea lui fusese luată și că, dacă nu mai vreau să-l ajut în continuare, va găsi el altceva, că bibliotecile publice nu cer bani... Ei, stai, n-o lua chiar așa! am dat eu înapoi. În fond, viața ta particulară te privește. Noi rămânem prieteni, oricum. Ba chiar poți renunța la pensiunea aceea amărâtă și mută-te la mine. Aici e loc pentru amândoi. A acceptat bucuros și iarăși am sărbătorit evenimentul. Și de atunci a rămas la mine.

Peste câteva zile, într-o seară, soția lui ne-a făcut o vizită protocolară. După ce a discutat îndelung cu el și a constatat că este imposibil să-l convingă să se întoarcă acasă, s-a întors spre mine. Și ce nu mi-o fi zis! M-a făcut cum i-a venit la gură. Printre altele a atins și esența problemei, cum că numai eu cu experiențele mele de savant dezaxat i-am nenorocit bărbatul, ceea ce nu era greșit deloc și dovedea o intuiție deosebită din partea femeii, încât o clipă am fost tentat să-i ofer și ei din prafurile acelea. Era interesant de văzut reacția lor asupra femeii care, după cum se știe, are creierul mai... Dar nici vorbă să poți discuta cu ea. Era în-

tărâtată rău. A făcut ce a făcut și a trecut la injurii. Ne-a făcut homosexuali și ne-a amenințat cu poliția. Apoi, în final, a ajuns la blesteme. Și cunoștea ceva blesteme femeia aceea! Nu știu de ce mă blestema numai pe mine, scumpul ei soț fiind scutit de atari delicatessuri. Când, în sfârșit, s-a hotărât să plece, cred că nu mai era nimic de zis. Mă simțeam ca oprit. Totul clocotea în mine și m-am întors spre omul care stătuse tot timpul impasibil lăsându-mă să dau singur piept cu tornada. Atitudinea lui nu mi-a plăcut deloc. Trebuia să zică și el ceva, doar era femeia lui, nu? Știa mai bine ce să-i spună ca s-o potolească. Lucru pe care i l-am și comunicat, de altfel. A zâmbit așa, cumva superior, și mi-a zis că sunt cam tulburat și că ar fi mai bine să ne culcăm. Treaba asta cu culcatul și cu sfaturile lui de om subțire m-a înfuriat rău, dar m-am stăpânit. Știința cere sacrificii, așa că m-am dus să mă culc.

Femeia nu ne-a mai deranjat și viața noastră a continuat să se desfășoare lin, fără incidente, dacă lin și lipsit de incidente se poate numi tot ce a urmat. În dimineața imediat următoare, omul m-a anunțat că de azi înainte pe el o să-l cheme Tau. De ce Tau, n-a vrut să-mi explice. A zis că așa e bine, să-l cheme Tau. Și așa a rămas. În bibliotecă a găsit o carte de șah și m-a rugat să-l învăț jocul acesta. L-am învățat, l-am bătut de câteva ori, apoi nu l-am mai putut bate nici până în ziua de astăzi. Începuse să mă bată sistematic, deși eu

credeam că joc bine. Dar câte păreri greșite nu avem despre noi! Ultima dată când a mai jucat șah cu mine și când, bineînțeles, m-a bătut, a măturat cu mâna piesele de pe tablă și mi-a declarat că n-o să mai joace șah cu mine niciodată pentru că își pierde timpul. Că am o gândire rudimentară în acest joc și că nu vede cum aș mai putea evolua în această direcție. Bineînțeles că treaba asta cu gândirea rudimentară nu mi-a căzut prea bine și i-am atras atenția să nu uite că eu sunt cel care a inventat praful acela care l-a făcut atât de isteț. Mi-a replicat calm că formula prafului meu este greșită și că dacă ar fi continuat să ia praful acela ar fi degenerat până la pierderea totală a memoriei, întrucât praful dă în timp efecte secundare nedorite. Evident că el perfecționase formula și de mai mult timp și-l prepara singur. Iar faptul că nu mi-a zis nimic până acum, pot s-o iau ca pe o dovadă de grijă față de mine. M-a menajat, dacă vreți, întrucât a constatat că sunt orgolios. Am rămas trăsnit. Un fior de neliniște m-a străbătut. Simțeam nelămurit că se întâmplă un lucru extrem de grav, ale cărui consecințe le voi simți ceva mai târziu când nu voi mai putea face nimic. Experimentul începuse să-mi scape din mână. M-am prefăcut nepăsător, dar teama s-a cuibărit adânc în mine.

După întâmplarea aceasta n-am mai jucat șah. Seara, după ce reveneam de la institut, unde nu suflasem o vorbă despre experimentul meu, stăteam și

discutam. Într-una din aceste seri, Tau îmi expuse teoria lui cu privire la regnuri. De fapt el nu mi se adresa niciodată neîntrebat. Aștepta să-l provoc eu la discuții. Asta mă făcea să cred că mă consideră inferior pe plan intelectual și nu prea are chef să-și piardă timpul cu mine. Sau poate devenisem eu extrem de sensibil după întâmplarea cu șahul. În seara când am discutat despre regnuri credeam că o să-i aduc ceva nou. I-am explicat că mineralele reprezintă un regn alături de cel vegetal și animal, cu o viață a lui proprie pe care noi n-o putem percepe și poate că nici el însuși nu e conștient de propria-i existență, deși nu este sigur... Tau a zâmbit – nu mai zâmbise de mult – și mi-a spus că știe toate astea, că, de fapt, toate regnurile și toate speciile din cadrul regnurilor se deosebesc între ele doar prin timpul lor individual, care nu poate fi același la toți indivizii, că timpul este format din particule care pot fi așezate într-o infinitate de feluri și din această cauză există o multitudine de forme ale timpului și că ceea ce ne diferențiază pe noi de plante sau de minerale nu e structura materiei ci structura timpului care își organizează materia în funcție de modul lui de manifestare. Avea ceva idei Tau acesta al meu! Când l-am contrazis, evident fără argumente matematice, s-a apucat să-mi scrie ecuația timpului pentru regnul animal. Asupra ecuației pentru celelalte regnuri nu era încă pe deplin edificat. Mai trebuia să me-

diteze. Apoi urma, după spusele lui, să găsească ecuația generală a timpului. Am renunțat. Și așa nu-l mai puteam urmări. I-am sugerat atunci să facă ceva pentru binele oamenilor, întrucât un om cu o asemenea capacitate de gândire putea, desigur, să găsească remedii pentru toate bolile incurabile, putea descoperi noi forme de hrănire a organismului uman, putea proiecta rachete intergalactice, putea...

— Tu crezi că pentru oameni și pentru binele lor îmi pierd eu timpul acesta ce se scurge prin trupul meu ca nisipul? m-a întrerupt el.

— Evident! Nu văd ce alt scop ar putea avea cunoașterea. Atâtea nopți pierdute, atâtea sacrificii...

— Dar oamenii ce au făcut pentru mine?

— Cum, ce-au făcut? Te-au făcut pe tine, pe mine și prin mine ai ajuns la această formidabilă capacitate de sinteză și de înțelegere. Fără ei n-ai fi fost nimic, iar fără mine ai fi fost și acum un automat bine uns și perfect reglat pentru a munci și a te reproduce.

— Și crezi că atunci nu eram fericit? Crezi cumva că acum sunt fericit? Crezi că trebuie să-ți fiu recunoscător pentru această formidabilă capacitate de sinteză și de înțelegere, așa cum te-ai exprimat tu? Credeam că ești cel puțin atât de deștept încât să-ți dai seama că nu e nici o bucurie să cunoști prea mult. Cu cât știi mai mult cu atât te depărtezi de esența ta de ființă biologică și te apropii de abstractul din tine. E

ca un fel de rupere. Și panta pe care aluneci este mereu mai înclinată, mai rapidă și mai amețitoare, și oricât ai încerca să revii nu vei mai reuși.

— Dar cunoașterea îți dă satisfacții inimaginabile pentru un neinițiat.

— Este adevărat că satisfacțiile pe plan spiritual sunt aproape totale, dar te ucide singurătatea. Fiind singurul care gândesc atât nu am cu cine comunica. Nu există nici un alt om. Nu mă pot amuza singur de modelul matematic al omului. Totul duce spre alienare. Simt cum mă depărtiez de toți, chiar și de tine, deși n-aș vrea. Tu ești, pe undeva, singura mea legătură cu restul oamenilor pe care-i înțeleg, dar nu-i pot ajuta. De fapt, pot, dar ei n-au nevoie de ajutorul meu. Uite, de exemplu tu, care-mi ceri să fac ceva pentru oameni, te gândești și la tine, dar dacă eu mi-aș pune mintea și aș face ceva pentru tine, n-ai ști cum să te descotorosești mai repede de ceea ce-ți ofer. În noțiunea de ajutor sunt implicate, obligatoriu, și noțiuni de morală: bine-rău, drept-nedrept, ori aceste noțiuni au alte valori pentru mine decât pentru tine sau pentru restul oamenilor.

— Totuși, am insistat, încearcă să faci ceva, chiar cu riscul de a nu fi înțeles. Și mai zâmbește și tu, nu mai sta tot timpul încruntat. Viața e frumoasă, ce dracu!

Am încercat să reinstaurez atmosfera de la primele noastre întâlniri, dar nu prea am reușit. Am băut pu-

țin împreună, apoi Tau s-a retras spunând că va medita la cele spuse de mine. L-am lăsat. Mi se părea că realizasem cam tot ce-mi propusesem cu experimentul meu. Numai de zâmbit n-am reușit să-l mai fac să zâmbească. Dar nu-i nimic, asta să fie toată paguba.

A doua zi dimineața, de fapt azi dimineață, a venit la mine în cameră și mi-a spus că a găsit ceva formidabil. A reușit să pună la punct un aparat care le va fi de mare folos oamenilor. Am explodat de bucurie și l-am rugat să mi-l arate. Nu, nu era nevoie să mi-l arate întrucât voi înțelege foarte ușor principiul de funcționare și, dacă doresc, voi putea să-mi construiesc și eu oricând unul identic. Așa cum mă așteptam, n-am înțeles nimic din explicațiile lui. Era vorba de un aparat care putea transforma o structură de timp într-o altă structură de timp și odată cu acesta se transforma și materia pe care timpul respectiv o genera. Simplu, nu? Nici vorbă să pot construi și eu un asemenea aparat.

— N-ai putea să fii ceva mai explicit? am încercat eu.

— Dar e foarte simplu. Uite, de exemplu tu, acum ești om, dar dacă dorești, cu ajutorul aparatului, te pot transforma într-o plantă.

Într-adevăr simplu. Nu știu de ce, dar nu mi-a plăcut deloc că mă găsisese tocmai pe mine pentru a mă da ca exemplu. Eram om și nu-mi surâdea ideea de a fi păscut de vreo cornută. Am încercat să-i abat gându-

rile de la mine explicându-i cât de interesant va fi ca oamenii să poată transforma orice metal în aur...

— Nu. Trebuie să experimentez pe oameni. Formula timpului lor e mai complexă. Pe minerale am încercat. Merge perfect. Și, în afară de asta, ai făcut și tu un experiment pe mine. Nu crezi că îmi ești dator? Fă și tu un mic sacrificiu pentru știință. Dacă nu-ți convin plantele, te pot transforma în mineral. Ce-ai zice de un diamant? Nu-i așa că ar fi mai interesant?

Mai interesant?! Trebuia să-l fi omorât mai demult.

— Și în ce ar consta experimentul? Încercai eu să câștig timp, gândindu-mă cu ce să-l lovesc.

Îmi explică. Transformarea era precedată de un sunet, o muzică de o frumusețe neasemuită. Începea prin a fi diafan și blând, pentru a ajunge la paroxism în momentul transformării. N-am înțeles de ce era nevoie de muzica asta divină pentru a te transforma într-un pietroi. Dar el mi-a explicat că psihicul trebuie să fie pregătit și într-un fel bine dispus pentru a accepta transformarea și pentru a o dori. Asemenea muzică n-au auzit oamenii niciodată și frumusețea ei îi va aduce într-o stare de beatitudine și de fericire inimaginabilă.

— Timpul își începe transformarea cântând o melodie celestă, subtilă, insinuantă și învăluitoare. O melodie cum mintea omenească n-a conceput și n-a ascultat. Oamenii încetează orice activitate și ascultă, întrucât le creează o stare de extaz nemaicunoscută. Și când starea de extaz atinge paroxismul, gata.

Gata. Te pomenești clanță de ușă, surdă.

— Aparatul are, deocamdată, o arie de acțiune restrânsă. Acum nu pot experimenta decât pe tine, dar îl voi perfecționa pentru a avea efect de masă...

— Cum?! am îngăimat. Vrei să distrugi omenirea? Vrei să-i omori pe toți?

— Nu m-ai înțeles. Nu omor pe nimeni. Atâta doar că materia oamenilor, lipsită de timpul ei interior, va trece în altceva, într-o altă întrupare a timpului. Asupra consecințelor îndepărtate nu sunt nici eu prea lămurit, dar ne vom lămuri mai târziu. S-ar putea ca procesul să fie reversibil...

— Ești nebun! am urlat la el. Nu-ți dai seama ce vrei să faci? Asta ai găsit tu să faci pentru omenire? Asta? Nu-mi mai găseam cuvintele de furie. Nici un argument logic nu-mi trecea prin minte.

S-a ridicat să plece. Considera, monstrul, că n-are cu cine discuta, că n-a găsit înțelegere. Am sărit să-l iau de gât, dar m-a împins în pat și a ieșit încuind ușa.

Acum încerc să ies. Trebuie oprit înainte de a pune în funcțiune aparatul acela al lui. De-aș avea o rangă, o pârgheie să pot forța ușa, să înnod cearceafurile și să cobor pe geam, să... O muzică celestă mi se insinuează în auz, în creier. O muzică diafană cum n-am mai auzit vreodată. Acum stau și o ascult. Muzica crește în intensitate și frumusețe. Cred că sublimul...

Aripa cărții

Profilat pe albul strălucitor al munților, Castelul de Apă domina orașul. Locuitorii nu-și mai aminteau cine și de ce l-a ridicat. Chiar și numele suna ciudat întrucât Castelul nu conținea apă, ci cărți. Sute de mii de cărți acopereau peretele lateral al scării în spirală ce ducea spre sala circulară din vârf, ai cărei pereți erau, de asemenea, acoperiți de cărți. poate că numele provenea de la milioanele de fluturi care îl acopereau în întregime. Aripile lor multicolore, care băteau neconținut aerul, creau senzația unei pânze de apă care îl învăluia ca un halo. Noaptea, sub lumina reflectoarelor, impresia era și mai puternică.

Intrarea în Castel se făcea printr-o ușă micuță, dreptunghiulară, care era tot timpul deschisă. Odată ajuns înăuntru, cărțile începeau să-și depene filele, care de care mai ademenitoare. Unele, mai îndrăznețe, ieșeau chiar din raft și te însoțeau, răsfoindu-se și oferindu-se. Neliniștea cărților nu înceta decât în momentul în care te decideai asupra uneia. Atunci toate celelalte tăceau, iar fericita aleasă te urma până

în sala circulară, unde se așeza pe masă. Cartea se deschidea și își întorcea filele pe măsură ce erau citite.

Aerul era împrospătat de o garnizoană de liliesci care erau postați în dreptul ferestrelor mici și circulare deschise în pereți la nivelul tavanului. Aceștia, lucrând în schimburi, răcoreau atmosfera cu fâlfâitul moale al aripilor. Cazarea liliescilor fusese stabilită de consilierii orașului în podul unui poet care locuia în apropiere. Este adevărat că liliescii făceau ceva mizerie în pod, dar municipalitatea considera că îi face poetului un mare hatâr că nu-l impozitează pentru venitul obținut din valorificarea zăcământului de guano care se crea în podul cu pricina. Poetul nu valorifica guano, ci scria poezii, iar timpul liber, citea. Este drept că din poezii, ca și din cititul cărților, câștiga tot atâția bani cât lua pe guano.

Trec oamenii pe lângă Castel. Sunt grăbiți. Au treburi. Un copil privește fascinat jocul amețitor al fluturilor:

— Tată, ce e acolo?

Tatăl ridică ochii din pământ, își strânge instinctiv fiul de mână de parcă s-ar fi temut ca acesta să nu-și ia zborul, apoi mormăie:

— Ce să fie, niște cărți!

Călăuza

Bună seara, călătorule. Am să stau lângă focul tău. Este o oră târzie din noapte. Dacă am avea ceas, am putea stabili că este ora unu, după miezul nopții. Dar tu neavând ceas și eu neștiind să mă uit la el, trebuie să mă crezi pe cuvânt că stelele nu ne mint, sau cel puțin nu mă mint pe mine care le cunosc mersul. Acum nu știu dacă ai încredere în mine, dar pe viitor va trebui să ai, întrucât eu îți sunt călăuza. Probabil că te agasează prezența mea în noaptea asta răcoroasă în care va trebui să ne mulțumim cu o pătură aspră ce miroase a cal. Îți simt ironia și ți-o accept. Gândești că am dormit multe nopți în ea și de aceea are mirosul acesta specific. Eu am să mă întind aici, mai aproape de foc, și invitația de a profita de pătura mea rămâne valabilă și după ce voi adormi. Să nu-ți fie rușine că vei accepta un lucru pe care acum îl refuzi. Gândește-te că va trebui să-ți fiu călăuză de acum înainte pe aceste drumuri pe care tu nu le cunoști și eu abia le descopăr. Până acum ai avut foarte multe călăuze care te-au învățat toate câte trebuia să le știi. Ce nevoie mai ai

de încă una acum când ești un tânăr bărbat în pragul morții? Așa gândesc și eu, dar de vreme ce ne-am întâlnit în noapte în jurul unui foc pe cale de a apune, înseamnă că avem nevoie unul de altul. Vezi, nici nu te întreb ce neliniști și nevoi te îndeamnă să bântui cețurile și frigul acestei coaste de munte. Ai să-mi povestești mai târziu când singurătatea în doi va avea și pentru tine un sens. Dar îți spun de pe acum că nu mă interesează. Și ai să mă întrebi mereu cine sunt și încotro tot mergem. De aceea îți repet din această primă noapte că eu îți sunt călăuza și nu fac decât să te însoțesc spre ținta călătoriei tale. Acum este deja târziu. Vezi cum se mișcă osia Carului Mare pe cer? Nu o vezi pentru că te uiți la mine și-ți pui cuțitul la îndemână. Te temi puțin, dar nu ai de ce. Fără călăuză ești mort în aceste ținuturi, de aceea știu că nu ai să-mi faci nimic. Eu nu mă tem de tine. Sunt ca mortul acela care conducea călătorii nocturni prin cimitir. Nu tresări, sunt la fel de viu ca și tine și nici n-am să încep să-ți povestesc întâmplări cu strigoi și fantome. Îmi este deja foarte somn. Noapte bună.

Bună dimineața, călătorule. Ai tras toată pătura pe tine cu un egoism inconștient care nu te onorează. Cuțitul? Vezi că ți-a căzut acolo, în iarbă. Pune-l în teaca lui să nu ruginească de rouă. Am să fac eu cafeaua pentru amândoi. Cum nu mai avem zahăr, va trebui să o bem amară. Nu căuta în rucsac, zahărul l-a mân-

cat calul tău astă-noapte. Nu te uita cu ură la mine, nu-mi plac dulciurile și nici nu am cal. Va trebui să-mi cumpăr unul la primul han, sau va trebui să-l vinzi și tu pe al tău. Nu vrei? Bine. Ți place să călătorești comod. Ești un fericit. Întotdeauna știi cu exactitate ceea ce vrei. Eu mă îndoiesc de tot ce fac. Până și asupra drumului ce-l vom străbate împreună am serioase incertitudini. Noroc că te am pe tine care ai unde ajunge. Nu te sfătuiesc să mă părăsești înainte de a-ți bea cafeaua. Te vei întoarce. Nimeni nu știe să prepare o cafea atât de bună ca a mea. Nu glumesc. Mai rămâi puțin, sau ia-mă și pe mine pe calul tău. Cum poți să mă lași în pustietatea asta de munte? Poți, așa-i? Doar nu m-ai chemat tu. La noapte îți va fi frig fără mine. Nu va fi nici pătura aceea de nori care ne-a învelit azi-noapte. Văd că ești decis să pleci. Atunci, la revedere, căci ne vom revedea. Pe acest pământ nu avem decât drumuri circulare, așa că ne vom revedea cu siguranță. Calul tău are o potcoavă prost prinsă și o va pierde, și nici nu vrea să plece cu tine fără călăuză. Instinctul lui e mai puternic decât cravașa ta. Ți-am spus eu? Mai bine dă-te jos și nu-l mai bate, că se răcește cafeaua. Așa, stai aici pe pătură. Am avut dreptate, cafeaua este bună. Ar fi bine să o bei toată, că până la prânz este mult. Nu mă privi așa, nu am nicio putere asupra calului. E o coincidență că n-a vrut să plece. Să mergem din acest loc, căci aici vor veni alți oameni și e bine să nu le ocupăm spațiul.

Vezi marea aceea de nori dintre piscuri? Nu mai privi mereu în jos că pierzi spectacolul. Picioarele sunt făcute ca să meargă, nu ca să fie privite. Îmi permiți să pun pătura pe calul tău? Îmi este cald cu ea pe umăr. Acum înțelegi de ce miroase a cal. Când te vei întoarce între ai tăi, ai să le povestești ce drumeț ciudat ai întâlnit în peregrinările tale. Dar până atunci mai e mult, și tu nu vei mai fi același care ai plecat. Deja nu mai ești cel cu care m-am întâlnit azi-noapte lângă foc. Acum accepți să discuți cu mine, deși cu oarecare reținere. Interesant este că atunci când îi vei întâlni, nu vei mai dori să le povestești nimic. Ba chiar îi vei ocoli și-ți vei lua pătura cu care vei pleca pe munte în locurile unde neliniștea își caută cărarea. Zici că vorbesc ciudat și că o să mă răsplătești când ne vom despărți. Îți mulțumesc sincer pentru gândurile tale bune, dar nu cred că merit nimic, mai ales de la tine. Și ce să fac cu răsplata care-mi va îngreuna mișcările? Nu sunt orgolios și voi accepta tot ce-mi vei oferi, dar voi uita în primul han darul tău. Sunt atât de puțin legat de cele materiale încât uneori am impresia că plutesc puțin pe deasupra cărărilor. Când eram foarte tânăr, credeam că este posibil orice, că este suficient să vreau un lucru ca să-l pot realiza, și doar indiferența mea mă făcea să nu fiu altceva decât ceea ce eram. Dar că voi fi toate pe măsură ce voi dori. Știam că este nevoie de puțin efort, dar energia care

clocotea în mine nu aștepta decât să fie dirijată. Și așa, fiind pe rând totul și nimic, am ajuns călăuză. Ție nu ți s-a întâmplat să ai senzația aceasta? Nu? Mă mir. Dar de visat, visezi? Desigur că visezi, cum să nu visezi. Orice individ normal visează, și tu ești normal. Numai eu visez mereu în alb-negru. Tu visezi color? Te invidiez. Trebuie să fie ceva deosebit. Cum să fie normal? De exemplu, azi-noapte ce-ai visat? Nu-ți mai aduci aminte? Păcat! Îmi plac foarte mult visele oamenilor. De fapt mă amuză cum încearcă ei să-și povestească în cuvinte visele. Ei încearcă să pună în tipare logice ceea ce este nefiresc și illogic. Încearcă să găsească o ordine firească unor evenimente care au loc simultan, fără nicio desfășurare. Visul este o stare, nu o devenire. De aceea nu poate fi exprimat, ci doar trăit. Trăit intens, așa ca și existența: global, simultan și total. Văd că mă dezaprobi din nou. Desigur, existența ta este împărțită în ore și zile în care ai de făcut o mulțime de lucruri într-o succesiune logică. Ar trebui să încerci să mă crezi și pe mine măcar un timp. Până ne despărțim, nu mai mult.

Nu ofta. Uite, am să tac. Să vorbesc? Ai oftat că îți este greu să mergi pe jos! Te cred și te înțeleg, dar te vei obișnui și vei iubi mersul. Este singura deplasare posibil admisă. Trecerea în timp este, de fapt, o deplasare în spațiul necontrolat. Îți este cald. Privește puțin piscul acela acoperit de gheață. Să găsim un

pârâu care se scurge de acolo și să facem popas. De altfel se apropie ora prânzului. Vezi ce interesant și-a partajat omul drumul și existența între răsăritul Soarelui, pierderea viselor, căldura lui și foamea, apusul Soarelui și alunecarea în somn și vis. Întreaga lui existență este o trecere între două vise. Da, așteptam replica. Ai dreptate, și visul este o trecere între două existențe. Eu zic să stăm aici, lângă pietrele acestea ce au fost puse anume ca noi să putem mânca liniștiți. Nu crezi. Desigur că tu nu crezi decât în legea hazardului care le-a așezat așa, dar ce este hazardul decât necesitatea manifestată? Izvorul e acolo, după stânca aceea, da, acolo unde s-a dus și calul. Am să aduc eu apă. Poți să dai rucsacul jos de pe cal. Vom sta un timp aici lângă bolovanul acesta să mâncăm și să vorbim despre hazard. Crezi că este un subiect interesant? Nu trânti rucsacul de vreme ce nici cel care l-a cărat nu-l trânteste. Nu te enerva, ești doar obosit. Bine. Să mâncăm din această carne macerată de sudoare și de sare. Nu te strâmba. E mai bună decât conservele tale. Mă rog, mănâncă ce vrei. Să revenim la motivul popasului nostru. Hazardul, norocul, șansa. Oamenii au găsit trei cuvinte pentru a desemna același fenomen pe care nu-l puteau cuprinde. Vezi, deja nu mai avem umbre. Îmi spui că s-a ascuns Soarele după nori. Probabil că aceasta este cauza. Mai rămâne să stabilim cauza cauzei și am făcut deja un pas înspre

disparația fără motiv a umbrei. Am avut odată un prieten care locuia într-un oraș din nord. Un citadin convins. La insistențele unui coleg au făcut împreună o ieșire în împrejurimi. Aici, într-un câmp înierbat și-au făcut fotografii. Developate, fotografiile îl arătau pe prietenul meu fără umbră, deși copacii din jur aveau. Îți dai seama, își pierduse umbra! După această întâmplare prietenul meu a refuzat să părăsească orașul care-l ocrotea, și de atunci își verifică periodic umbra.

De ce-mi spui că sar de la una la alta? Este adevărat că nu ți-am vorbit nimic despre hazard, dar am s-o fac altădată când o să ai răbdare să mă asculți și să mă înțelegi. Vrei să plecăm pentru a ajunge devreme la han. Bine, fie. Poți să te urci pe cal dacă ai obosit. Eu am să merg pe jos. Vezi ce culoare are iarba în porțiunea aceasta? Probabil că în adânc se găsesc zăcăminte de zirconiu. De unde știi? Am fost cândva călăuză pentru un geolog și am aflat și eu câte ceva. Dacă a găsit minereuri? Nu știu ce să zic. El a umblat mult, dar era foarte nemulțumit. Zicea că atunci când se apropie geologii zăcămintele migrează în subteran către alte zone. De aceea geologii ar trebui să umble în haită să poată încolți zăcămintele, să nu le mai permită să se strecoare neobservate. El a propus mai demult această metodă, dar n-a găsit înțelegere. Așa că au continuat să-l trimită singur. I-am propus să hăituim împreună zăcămintele și a fost de acord. Le-am hăituit noi un

timp, dar tocmai când încolțisem un zăcământ de beril într-o fundătură, geologul a întâlnit o fată. Trebuie să recunosc că era foarte frumoasă. Dar acesta nu era un motiv să abandoneze vânătoarea. Și duși au fost. Rămas singur a trebuit să călăuzesc zăcământul către vechiul loc. Râzi! Se vede cât de acolo că nu crezi nimic din tot ce îți spun. Treaba ta, dar mai târziu să nu mă întrebi cum a fost cu geologul că n-am să-ți mai povestesc. Desigur, pe tine te interesează ce s-a întâmplat cu el. Ce să se întâmple, s-a făcut hangiu. La el o să poposim la noapte. Ești curios să-l cunoști. Te înțeleg. Să știi că este un băiat bun, deși a plecat după o femeie. Mă rog, destinele oamenilor sunt labirintice și imprevizibile. Numai moartea este previzibilă. De ce descaleci? Vrei să-ți mai dezmoștești picioarele. Vezi că începe să se zărească o cărare prin iarbă. De aici nu mai ai nevoie de mine. Poți găsi singur drumul până la han. Vrei totuși să te însoțesc? Am să o fac cu plăcere. Cred că te-ai gândit bine, în apropierea hanului cărările sunt nesfârșite și o iau în toate părțile, deși calul nu va greși drumul. Vezi câtă libertate ți se acordă? Totalitatea potecilor, și tu poți alege. M-ai ales pe mine. Îți mulțumesc pentru încredere. Este mai mult decât speram.

Observi apusul acela superb în violetul norilor de peste munte? Îți place! Așa-i că este minunat să călătorești? Nu să ajungi neapărat undeva, întrucât scopul

călătoriei, dacă nu este doar un pretext, strică toată frumusețea drumului. Să călătorești pur și simplu de dragul frumuseților pe care le vei întâlni. Da, cred că ai dreptate, sunt un veșnic călător. De aceea mă pot bucura de tot ce mi se oferă. Când eram foarte tânăr citeam despre călătoriile altora și le refăceam itinera-riile pe hărți ciuntite și atlase imperfecte. Mă înconju-ram de barometre, busole și sextante ce-mi arătau invariabil coordonatele unui singur loc. Numai Soa-rele mai străbătea ziua cerul, iar noaptea Luna și ste-lele peste nemișcarea mea. Și atunci am realizat că eu sunt nimicul acestei planete ale cărei dimensiuni nu le voi realiza decât străbătând-o cu pasul, nu cu min-tea care ne minte. Sunt locuri minunate dezvăluite de filme, fotografii și descrieri color făcute de oameni pentru care scopul a fost să scrie, nu să simtă. Un pei-saj în veșnică devenire nu poate fi descris, el nu poate fi decât trăit. Or ce puteam face eu cu hărțile mele în-vechite și cărțile prăfuite? Atunci am devenit călăuză pentru veșnicii călători spre niciunde. Și ce curios, nici unul dintre ei n-ar recunoaște că merge așa, aiurea. Fiecare are un scop foarte delimitat și justificat. Pentru această infantilă limitare a orizontului îi iubesc pe ei.

Nu te întoarce mereu, calul ne urmează. E prea deștept ca să rămână singur aici. Deși cărarea este tot mai pregnantă, tinzând să devină drum, locurile sunt tot mai nesigure. Ce zici de prăpastia asta? Nu e ne-

voie să arunci cu pietre. Uneori pe acolo mai trec oameni. Să nu profităm că suntem mai sus. Situația nu va fi veșnică. Probabil că te-am supărat puțin, de aceea îmi cer scuze, dar sunt foarte bătrân și de aceea simt nevoia să dau sfaturi. Nu mă găsești prea bătrân? Crezi că sunt de vârsta ta? Poate că ești doar amabil și cred că nu te-ai supărat pe mine. Să nu te sperii. Acolo în stânga e un urs care trece prin zmeuriș. Calul tău sforăie și este foarte înspăimântat. Ia-l de căpăstru și mângâie-l pe grumaz. Ursul nu ne va face nici un rău dacă nu-l atacăm, și mai ales dacă nu ne este frică. Ai văzut? Ursul a luat-o în jos. Ne disprețuiește în slăbiciunea noastră și ne respectă în tăria de a trece pe lângă el. Nici acum nu mă crezi, deși sunt foarte sincer cu tine. Ești naiv dacă-ți închipui că ursul nu ne-a observat. Cu mirosul lui ne-a simțit de departe.

S-a făcut întuneric. Nu, nu te-am mințit, hanul ar fi trebuit să fie destul de aproape ca să putem poposi acolo. Numai frica ta de urs a accelerat timpul și a lungit drumul. Când ai să mă crezi, totuși? Eu zic să înnoptăm aici, cât mai e vreme să strângem vreascuri pentru foc. Nu vrei. Unde tot sperii să ajungi când nu se poate ajunge nicăieri? Hanul este aproape, dar nu-l vom putea găsi din pricina întunericului. Ți este chiar așa de neplăcut să dormi lângă foc? Eu am dormit doar lângă nesigura lumină a flăcărilor de când sunt călăuză, și nu mi s-a întâmplat nimic. Nici ție nu are

să ți se întâmple nimic. În cel mai rău caz ai să mori, dar ce contează asta pe lângă sentimentul de libertate pe care ți-l dă așezarea adăpostului de noapte acolo unde dorești. Găsești că prețul este cam mare? De acord cu tine, dar cu cât oferi mai mult, cu atât ți se cere mai puțin. Am fost pus de multe ori în situația de a plăti, și când mi-am oferit viața nu mi s-a mai cerut nimic. Da, ai dreptate, asta este literatură. Cum să-ți oferi viața când ea nu-ți aparține, când nu ești decât un fir de praf în lumină? Te sfătuiesc să ne oprim aici, lângă stâncile astea întinse ca un acoperiș deasupra noastră. La noapte va fi furtună și va ploua. Nu, nu am reumatism, dar ai văzut și tu ceața aceea liliachie deasupra muntelui. Nu de la geolog am învățat să prevăd vremea. Nici el nu știa pe ce lume trăiește de vreme ce l-a subjugat o femeie frumoasă. Să rămânem aici și să-mi povestești de femeile tale. Ești de acord doar cu prima parte, ești un bărbat discret. Bine, am să adun eu lemne. Nu trebuie să mă ajuți. Ocupă-te de cal. Focul o să-l facem aici, în gura adăpostului. Să mâncăm puține curmale uscate în această seară, sunt foarte hrănitoare. Rămâi la conserve? Cum vrei. Nu știu să fac focul frecând două bețe așa cum am citit prin cărți. Și nimeni nu aprinde astfel focul. Eu am să apelez la chibriturile tale. Mulțumesc. Vezi ce ușor iau foc acele de brad uscate? Focul a venit peste om ca, de altfel, toate celelalte cu care a fost dotat pen-

tru a supraviețui. Nu cred că sunt filozof, așa cum spui. Îmi place să privesc în flăcări. Chiar nu vrei să iei un pumn de curmale? Vrei să le guști? Poftim. O să ne rezemăm de rucsacul tău și o să ne învelim cu pătura. Vorbește-mi acum despre tine, întrucât voi adormi curând. Poți să vii lângă mine dacă ți se face frig. Întotdeauna mă bucur când cineva are nevoie de căldura mea dăruindu-mi-o pe a lui. Mă bucur de ce-mi spui. Într-adevăr, totul e foarte simplu: un adăpost pentru noapte, un foc, puțină hrană și o călăuză.

Te-ai trezit înaintea mea, călătorule. Te-a cuprins frigul de dimineață. A plouat zdravăn. Ai făcut focul. Îți mulțumesc pentru cafea. Ai pus miere în ea ca să-i strici gustul. Nu te întrista. O vom bea amândoi, bucurându-ne de ziua care începe. Ai început să mă îndrăgești. Nu spune asta până nu mă cunoști. Faptul că nu-ți fac rău nu înseamnă automat că-ți vreau binele. Deocamdată nu sunt decât călăuza ta. Ori o călăuză nu trebuie iubită, ci doar acceptată ca un rău necesar, ca umbra care ne însoțește. Îmi dai voie să mă rog puțin ca și această nouă zi care răsare să ne fie dată? Mulțumesc, ești foarte înțelegător cu mine. Dacă sunt credincios? Nu știu ce să-ți spun. Dacă credință se cheamă a te minuna de un răsărit de Soare sau de o picătură de rouă pe iarbă, atunci, da, cred. Cred în toate aceste minuni veșnice cu care am posibilitatea să-mi desfăt sufletul. Sunt modest, ai dreptate, dar

marile bucurii necesită un minim de efort. Zici să plecăm de aici, că s-ar putea să ocupăm locul altor călători? Mă uimești cât ești de receptiv. Să mergem deci mai departe. Spre han, spui? Da, spre acel han care ne așteaptă. Spui că nu ne așteaptă pe noi, ci este acolo indiferent de trecerea noastră. S-ar putea să ai dreptate, dar ce rațiune poate ține un han în picioare, în calea vânturilor și a zăpezilor, dacă nu speranța că va fi de folos călătorilor risipiți pe drumuri. Dacă nu ar fi hanurile nu ar fi nici drumurile care duc la ele și nu ar fi nici călătorii însoțiți de călăuze. Nu te îngrijora, calul nu are nimic. S-a culcat azi-noapte peste cenușa caldă a focului. Ce crezi că-l ține lângă tine, frâul, zăbala și cnutul? Are și el nevoie ca orice ființă de dragoste și de ocrotire. Și nu s-ar mai fi întors la tine dacă fugeai atunci când ne-am întâlnit cu ursul. De fugit știe și el să o facă, și chiar mai bine ca noi. Bine, n-am să mai pomenesc de urs. Nici la han, deși drumeții de acolo se dau în vânt după asemenea povești. Vezi, acolo, în vale este hanul. Ar fi bine să nu le povestești că te-ai întâlnit cu mine. Rămâne să ne revedem mai târziu, când drumul te va cere. Nu-mi displac oamenii, dar nu prea avem ce să ne spunem, așa că prefer să-mi iau pătura și să mă duc acolo unde focul unui călător singuratic mă cheamă. Ți pare rău că te desparți de mine. Atunci nu mai rămâne decât să ne reîntâlnim. La revedere călătorule, și pe curând. Ții neapărat să

te însoțesc până la han. Bine. Să mergem împreună până la capăt, deși hanul este destul de aproape. Abia dacă mai am timp să-ți mulțumesc că m-ai călăuzit până aici.

Sfera

„Draga mea,

Vezi că ți-am lăsat pe masa din sufragerie o sferă. În genere e bine să nu o iei prea mult în seamă întrucât, ca orice sferă care se respectă, și aceasta se crede perfectă și aș prefera să nu intrați în conflict. Știi prea bine cum a fost cu acel cub pe care mi l-ai făcut cadou de ziua mea. Îți atrag atenția că sfera aceasta are prosutul obicei de a-și modifica dimensiunile atunci când te aștepți mai puțin, așa că dacă vrei s-o observi fă-o cu grijă prin gaura cheii de la dormitor. Nu încerca s-o privești dinspre hol că-ți pierzi timpul degeaba. Evită, de asemenea, pe cât posibil, să discuți cu ea, pentru că nu vei face decât să te enervezi. Că de aia am plecat și eu de acasă, să mă pot calma. Închipuiește-ți că azidimineată, pe când mă concentram asupra articolului despre creșterea și descreșterea numărului de silabe în poezia contemporană, sfera a intrat în vorbă cu mine. E drept că la început cât se poate de politicos și de curtenitor, întrebându-mă la ce lucrez. I-am spus și ea a clincănit de undeva din interior, cumva a deza-

probare, sau poate că așa mi s-a părut mie. Oricum, i-am răspuns la politețe întrebând-o dacă este și ea una din alesele ce produc acea neasemuită muzică a sferelor. Nu mi-a răspuns direct la întrebare ci s-a interesat dacă eu aud această muzică. Bineînțeles că nu o auzeam și i-am explicat că întrucât m-am născut în această muzică urechea mea nu o mai percepe distinct de celelalte sunete. Ea a afirmat că dacă nu aud muzica sferelor nu există decât două explicații: ori sunt surd, ori sunt prost și cum nu mă știam surd... Am încercat să mă stăpânesc și să nu dau cu ea de-a dura pe trepte în jos să-i ascult mai bine muzica, dar s-a dus toată puterea mea de concentrare. Văzând că nu mă enervez a spus așa ca pentru sine că dacă ar arăta ca mine de mult și-ar fi pus capăt zilelor ca să nu dezchilibreze armonia Universului cu atâta urâțenie. Dar cum în genere trebuie să existe un echilibru în toate, probabil că față de perfecta ei armonie e necesar și un diform ca mine. Că o fi probabil și un frumos al grotescului, dar că ea, una, nu-l gustă... I-am făcut brânci de pe masă. Ce puteam să-i răspund? În cădere a scos un fel de uruit, de parcă ar fi fost plină cu niște șuruburi neliniștite care-și căutau piulițe pe măsură. Când a ajuns pe parchet, am aflat și eu cât poate fi de grea o sferă obraznică. Nu numai că a refuzat să se rostogolească din locul în care a căzut, dar a făcut un zgomot puternic de parcă ar fi căzut trăsnetul lângă

birou. Vecinul de sub noi a bătut în tavan tot atât de puternic, încât este exclus să o fi făcut cu coada de la mătură, înclin mai degrabă să cred că dispune și el de o sferă pe care o poate arunca în sus. După el s-a pornit să bată și cel de deasupra, apoi vecinul din stânga, după care a început să bată cel din dreapta, dar acesta, dându-și probabil seama că acolo nu există nici un apartament, întrucât noi suntem așezați pe colț, a încetat destul de repede. În final a bătut cineva la ușă. Era poștașul care mi-a spus că astăzi nu aveam scrisori. Când am revenit, sfera crescuse ușor și era din nou așezată pe masă. S-a interesat cine a fost la ușă și s-a bucurat aflând că a trecut poștașul. Apoi m-a rugat să-i citesc ziarul. Am luat o gazetă mai veche și i-am citit. Sfera a stat liniștită tot timpul lecturii ascultând cu atenție. O singură știre a făcut-o să-și zornăie șuruburile. Ți-o reproduc ca să-ți faci o imagine cam ce gusturi poate avea. „Oamenii de știință au descoperit o sferă care, pe un plan perfect orizontal, pornește într-o anumită direcție după care revine înapoi pentru a porni într-o altă direcție și așa mai departe. Savanții o cercetează pentru a afla misterul acestor deplasări neobișnuite.” Cum sfera nu mai înceta să zornăie, i-am spus să nu-și mai agite atâta șuruburile că o să le ruginească de tot. Afirmând ceva neplăcut despre intelectul meu, sfera a declarat că înăuntrul ei nu sunt șuruburi ci zecimalele lui pi care se înmulțesc. Nu știu

dacă este adevărată povestea cu zecimalele, dar e bine să nu ai nicio încredere în ea. Vezi că am pus mâncarea în frigider. Mă întorc devreme.”

Când m-am întors din oraș soția mea nu venise, bițelul era tot pe masă, sfera dispăruse și încăperea căpătase o formă sferică. M-am rostogolit spre masă unde am continuat să lucrez la articolul despre alternanța consoanelor în povestirile despre sferă.

Mai spre seară a venit și soția mea. Am întrebat-o dacă nu i se pare ciudat să locuim într-o sferă. A râs și a ridicat din umeri. La asta nu se gândise, dar în principiu nu i-ar displacea. Crede că ar fi interesant. Am insistat arătându-i pereții sferei. A râs din nou spunând că doară numai eu să trăiesc într-o sferă. De altfel nici nu i se pare de mirare cu toate minunile acelea pe care le scriu. Apoi a ieșit spre bucătărie întrebându-mă dacă mă strânge.

— Ce să mă strângă?

— Sfera! a răspuns ea aprinzând aragazul.

— Nu, nu mă strânge. E cam cât încăperea.

— Atunci nu e cazul să-ți faci prea multe probleme. Am cunoscut odată un tip care zicea că-l cam înghesuie.

— Ce-l înghesuie?

— Sfera, ba nu, ăsta avea un cub, mi se pare cu trei fețe.

— Cubul are șase fețe!

— Nu știu, el așa spunea.

— Poate că de aia îl strângea. Era un cub incomplet. Sau poate că mințea. Mi se pare urât din partea lui să mintă!

— Spunea că are nevoie de mine ca să-i completez cubul. Atunci m-a cerut de nevastă.

— Original tip. E bine că te-ai ținut tare.

— Da.

— Vrei să-ți citesc o povestire despre sferă?

— Mai târziu. Acum vreau să fac un duș.

Când se întoarse din baie se rostogoli spre mine și ne atinserăm într-un singur punct al suprafețelor noastre exterioare scoțând un clinchet melodios. Sunetul se amplifică. Probabil că și sfera care ne cuprindea se atinsese de o alta în interiorul sferei care le cuprindea, care se rostogolea la rândul ei către o altă sferă...

Simbria

Întotdeauna este bine să ai un stăpân. Îți dă un sentiment inegalabil de ocrotire și siguranță. Mai ales dacă nimerești unul bun și autoritar, așa cum a fost al meu. Este adevărat că nu întotdeauna mă mângâia. Cel mai ades i-am simțit palma grea, și umedă ca pământul, pe care și-o prăvălea asupra mea. Dar uitam totul, atunci când, duminica, îmi dădea simbria, și mă lăsa să mă îmbrac frumos, și să merg între oameni. Deși eram rupt de muncă, duminica mă trezeam ceva mai devreme, și așteptam nerăbdător să mă cheme. Stătea în cerdac, cu o mână vârată la chimir, răsturnat într-un scaun. Se uita la mine cu bunătate, atât cât putea fi el de bun, și-mi spunea: „Ia, mă, puturosule, și tu banii ăștia, și du-te de bea o țuică!” Apoi, îmi arunca câțiva bănuți, adăugând: „Nu știu de ce te mai plătesc, că nu ești bun de nimic!” Luam banii privindu-l cu credință în ochi, și mă bucuram. Cum să nu te bucuri când primești simbria. Ce mai contează vorbele stăpânului atunci când îți dă bani. Îi adunam din praf, și-i strângeam în palmă, dar nu mă duceam la câr-

ciumă. Îi puneam lângă ceilalți, să se adune acolo, că, cine știe, pot veni vremuri și mai grele. Asta îi plăcea stăpânului, și-mi zicea că sunt un om chibzuit. Dar trebuia să fiu chibzuit, să-mi fac și eu un rost, doar nu aveam să rămân toată viața slugă.

Uneori, oamenii îmi ziceau că sunt prost, de suport toanele stăpânului, că nu am pic de demnitate. O fi așa cum zic ei, dar nu cred că poți să ai demnitate atunci când muncești pentru o simbrie. Și eu ce puteam face? Trebuia să fiu demn față de stăpânul meu. Ori asta însemna să mă revolt și să rămân fără slujbă. Să-mi pierd simbria și siguranța zilei de mâine, pentru o clipă de nebunie în care să mă simt și eu demn! La ce-mi vor folosi atunci aprecierile celorlalți, când eu nu voi mai ști încotro s-o iau? Nu pot renunța așa de ușor la bucuria secretă, organică, viscerală, că sunt ocrotit, că am un colțișor sigur unde pot dormi, că am un loc la masă, o masă cam sărăcăcioasă, pe care, uneori, de sărbători, stăpânul îmi pune vin, puțin mai mult ca la împărțășanie, dar cineva mi-l pune, nu mi-l lua. Și mai erau și zilele de simbrie, când simțeam în palmă banii mei, cu care puteam face tot ce voiam. Îmi făceam o mulțime de planuri, privindu-i. Vise de viitor, foarte realizabile, dacă ai răbdare și zile de la Domnul. Te gândești că odată și odată, după ani lungi de muncă și economii, îți poți cumpăra o bucată de pământ, pe care să-ți ridici o casă, o căsuță mică,

unde să-ți poți lua o femeie, și unde să poți crește câțiva copii.

Dar pentru toate acestea, și pentru încă multe altele, îți trebuie un stăpân aspru care să-ți dea o simbrie. Ori eu nu mai am. Al meu a murit. L-am ucis adineaori, pentru că nu mi-a plătit simbria.

Olandezul Zburător

În timp ce nava se apropia de portul San Francisco, căpitanul Ako primi un mesaj din partea Companiei, prin care i se cerea să predea comanda secundului, și să preia comanda navei Olandezul Zburător. În timp ce secundul îl felicita pentru noul post, Ako își aminti de testele la care fusese supus cu câteva luni în urmă la sediul Companiei. Atunci crezuse că fac parte din verificările periodice care se făceau căpitanilor. Abia acum realizează că fusese testat pentru a conduce cea mai nouă, și cea mai performantă navă a Companiei.

După acostarea în port, un elicopter veni la bord pentru a-l duce la noua navă. Se despărți cu greu de echipajul cu care se obișnuise, își adună puținele lucruri personale într-un rucsac, și părăsi vasul. Despre Olandezul Zburător știa că este dotată cu sisteme electronice care-i asigurau o mare stabilitate și manevrabilitate, deși dispunea de un echipaj restrâns. Văzând nava, rămase impresionat de linia elegantă a petrolierului, de un alb imaculat pe verdele mării. Doar puntea pentru elicoptere avea o culoare albăstru-oțel.

Ako sări sprinten pe puntea care stătea nemișcată, deși marea era destul de agitată. „Are sistem gonio-metric pentru întreaga punte!” gândi Ako în timp ce se îndrepta spre echipaj. Secundul îi raportă că întregul echipaj este aliniat pe punte și așteaptă ordinele sale. Lui Ako i se păru cam mic echipajul acesta format din douăzeci de oameni, dar nu comentă. Îi trecu în revistă privindu-i atent. Trebuia să știe cu cine are de-a face. Știa din experiență că este bine să aibă relații bune cu echipajul, fără a depăși conduita cerută de regulamentele Companiei. Îi trimise pe oameni la posturile lor, apoi îl rugă pe secund să-i prezinte nava. Nu era mare lucru de văzut. În afara cabinelor individuale, de fapt niște apartamente confortabile, nu mai era nimic de văzut. Sub punte nu se putea pătrunde. Toate sistemele de încărcare, descărcare, curățirea tancurilor, sistemele de propulsie și toate celelalte erau automatizate și nu necesitau intervenția omului.

În apartamentul căpitanului, care era în același timp și cabina de comandă, Ako văzu un ecran aproape cât tot peretele. Acolo îi apăreau hărțile de navigație pe care era poziționată nava, membrii echipajului, dacă dorea să-i contacteze, vreo două mii de programe TV și încă ceva în plus. Dar Ako dorea să vadă nava. Olandezul Zburător dispune de piscină, sală de gimnastică, terenuri de sport, club, sală de mese, sală de jocuri, și cam atât. Dacă domnul căpitan mai dorește ceva,

el, secundul, îi stă la dispoziție. Nu, domnul căpitan nu mai dorea nimic. Îi mulțumește pentru amabilitate. Rămas singur, se trânti într-un fotoliu și scoase din buzunar bătrâna lui pipă cu căpăcel de argint pe care o îndesă cu tutun. Câtva fumuri îl destinseră. Atmosfera de lucru se crease. Deschise computerul. Află că vasul părăsise portul de treizeci de minute și paisprezece secunde și se îndreaptă spre Aden. Văzu ruta stabilită de computerul Companiei, poziția navei, ora locală, ora în punctul de acostare, presiunea atmosferică, viteza vântului, harta reliefului fundului, viteza curenților marini, energia navei, meniul mesei de prânz, greutatea navei, flotabilitatea, încărcătura, temperatura apei din piscină, temperatura din fiecare cabină, temperatura apei oceanului și a țițeiului din tancuri...

Se obișnuie greu cu noua lui navă. Cu membrii echipajului nu se întâlnea. Stăteau în cabinele lor și-și vedeau de treabă. Numai pe steward îl vedea de patru ori pe zi când îi aducea masa.

Toate traseele navigabile erau înregistrate în memoria calculatoarelor, care verificau în permanență poziția navei după relieful fundului oceanului, după poziția astrilor sau a sateliților geostaționari. Tot el calcula ruta, distanțele, timpii, devierile, și tot ce ține de navigație. Petrolierul putea trece milimetric pe lângă orice stâncă submarină detectată de sonare.

Calcula viteza optimă a navei, viteza curenților marini, a vântului, devierile navei, și alegea traseul optim. Datorită propulsoarelor laterale nava nu se abătea de la traseu nici pe cele mai puternice furtuni. În pântele navei exista un sistem complicat de compartimente care se închideau și se blocau automat atunci când temperatura în vreun punct atingea valori critice. Existau sisteme de răcire cu heliu și stingătoare de incendiu. Orice naufragiu era exclus datorită sistemului modular al corpului navei ce nu putea fi rupt de nici o furtună.

Ako începu să se plictisească. Stătea în cabină și citea sau urmărea emisiuni TV despre cai. Caii erau pasiunea lui și visa să-și cumpere o fermă și o herghelie de mustangii. Uneori se mai întâlnea pe la piscină cu câte un membru al echipajului, dar nu prea aveau ce să-și spună. Numai când ajungeau în câte un port, lua elicopterul și își căuta vechii prieteni, cu care mai trăgea câte un chef. Își aminteau de vremurile când navigaseră împreună pe cine știe ce navă, de fetele pe la care poposiseră împreună, și Ako le povestea de petrolierul lui. Îl ascultau uimiți și-l invidiau, deși el considera că trebuie compătimit. În acest timp Olandezul Zburător își golea tancurile, sau încărca țiței. Dar cum sistemele de la bord făceau aceste operațiuni cu mare viteză, șederea în porturi era foarte scurtă.

Ako dădu ordin ca masa să fie servită în careu ofițerilor. Acum se întâlnea cu echipajul de câteva ori pe

zi și mai schimbau o vorbă. Dar nu-i fu dat să se bucure prea mult de prezența lor întrucât Compania trimise o echipă care montă ceva sisteme automate, așa încât prezența echipajului deveni inutilă. Nu mai rămase pe Olandezul Zburător decât căpitanul, secundul și bucătarul. Dacă la început mai avea relații cu căpitănia porturilor pe unde acosta, prin computerizarea operațiunilor fiscale și portuare, Ako deveni un simplu turist care cobora pe țarm.

După un timp, fu eliberat din funcție și secundul. Apoi plecă și bucătarul, după ce fu instalat un sistem automat de preparare a mâncării. Acum era suficient să formeze pe tastatură, dintr-o listă nesfârșită, mâncarea pe care o dorea, și aceasta îi era servită.

Rămas singur, începu să-și numere anii până la pensie. În locul elicopterului i se aduse un avion cu decolare verticală, cu o mare autonomie de zbor. Odată cu avionul îi instalară în cabină un buton pe care trebuia să-l apese în fiecare zi pentru a avertiza computerul că este încă viu și că guvernează nava. Dacă uita de buton, se declanșau semnale de alarmă la companie și de S.O.S. în eter. Instalarea butonului i se păru o culme a însingurării. Făcu o cerere la Companie, prin care arăta că a devenit inutil pe navă și cere să i se dea o navă adevărată pe care să se simtă și el căpitan. Răspunsul primit îi reaminti unul din principiile de bază ale Companiei: „Atâta timp cât o navă

aduce beneficii, nu este indicat să se opereze modificări.”

În contul în care i se vira salariul se strânsese o sumă frumoasă. Uneori mai lua avionul și se ducea pe uscat la câte un prieten cu care mai trăgea câte un chef, dar chefurile erau scurte, întrucât trebuia să se întoarcă pe navă să apese butonul. Un prieten, căruia îi povesti necazul lui, îi procură un aparat care apăsa automat butonul la fiecare douăsprezece ore. Acum, fiind mai liber, începu să caute o fermă, așa cum își visase. O găsi într-o vale din California și o cumpără. Apoi începu să frecventeze crescătoriile de cai, localitățile unde se ținea câte un rodeo, și-și cumpără cai. Din ce în ce mai rar se ducea pe nava care-și continua impasibilă drumurile pe oceanele planetei. La început îi era puțin teamă că lipsa lui de pe navă va fi remarcată de Companie, dar temerile lui se dovediră neîntemeiate. Banii îi intrau periodic în cont, ceea ce dovedea că el continua să fie căpitanul de pe Olandezul Zburător. Chiar în perioada când se ocupa de cumpărarea mustangilor, Compania aproape că-i dublă leafa.

La un rodeo o întâlnește pe Shirian. Cum și ei îi plăceau caii, se căsătoriră și se retraseră la fermă. Ako îi spuse că e căpitan pe un vapor care navighează singur pe mări, și ea râse neîncrezătoare. Îi plăcea de Ako pentru că iubea caii și era puțin trăsnit. Alături de Shirian trăiește fericit la fermă, unde au avut și copii. Apoi

copiii crescură mari și Ako deveni bunic. La toți le povestea de vasul pe care era el căpitan. Copiii dădeau din cap prefăcându-se că-l cred, și doar nepoții i se așezau seara pe genunchi rugându-l să le mai spună încă o dată povestea Olandezului Zburător.

Ceața

Probabil că în anotimpul acesta, cețurile sunt mai dese și mai dense. Altfel nu se poate explica această ceață, care întunecă lumina, și mă cuprinde din toate părțile, trecându-mi prin trup, mângâindu-mă și cercetându-mă cu miliarde de tentacule reci și umede. Parcă am rămas unicul supraviețuitor al unei incerte lumi de umbre. Totul ar putea deveni trist și umed, dacă m-aș deplasa la întâmplare pe un drum rătăcit în ceață pentru totdeauna. Dar lucrurile nu sunt chiar atât de neplăcute. Deasupra mea, un felinar își clatină lumina firavă sub coviltirul căruței. Scopul lui declarat este acela de a-ți semnaliza prezența în semiîntunericul ceții, ca nu cumva să te lovească vreo altă căruță sau vreun alt căruțaș sau gheara unei păsări. În realitate felinarul nu te ferește de nimic, ci atrage tot ce e rătăcit prin preajmă, și are nevoie de ocrotire, de lumină, de cineva sau de ceva. Un hoț, un alt hoț sau o turmă întreagă de animale speriate de întuneric și singurătate.

În preajma luminii, ceața capătă cele mai stranii forme, pe care le dă imaginația terorizată de frică. Astfel, se poate întruchipa într-un ceva hămesit, care

să te înhațe: o gură de lup, o gaură de canal, o cătușă, un ceva hulpav care să aibă nevoie de tine, și să te târască în nevoia lui implacabil și neiertător.

Nu prea înțeleg de ce este nevoie de felinar, de vreme ce nu există nici măcar un drum, pe care să mergi cu o cât de mică certitudine că ajungi undeva. Astfel încât nu-și mai are rost nici căruța cu coviltirul de care stă agățat, într-un punct nesigur, felinarul, cu lumina lui chemătoare de primejdii. Și fără căruță, felinarul își pierde tot sensul. Nu-l poți purta așa, aiurea, în mâna acoperită cu picături minuscule de apă. Lumina este destul de tremurătoare și fără el.

Așa că, iată-mă, fără felinar, bâjbâind prin ceață sau mergând grăbit de teamă ca nu cumva să mă strige cineva din urmă. Nu prea știu ce aş face. Probabil că aş rupe-o la fugă orbește, înainte. Sau aş rămâne pe loc tremurând, evitând să întorc capul, în speranța că mi s-a părut sau n-am fost eu cel strigat. În nici un caz n-aş răspunde. Nu-mi pot asuma o asemenea răspundere. Orice răspuns implică o atitudine de luat. Poate că strigătul este chemător, rugător, implorator, întorcător din drum, ca o capcană. Sau e imperativ, ferm, definitiv ca o sentință și o șuierătură de paloș. Poate că nici nu e strigăt, e un plânset, un geamăt, un urlet, un freamăt. Un freamăt al ceții. Poate că nu e nimic. Oricum, nu e bine să fii strigat din urmă. Dar de ce din urmă? În semiîntunericul acesta poți fi strigat la

fel de bine din față, de sus, de sub norii de ceață, sau de sub iarba udă. Dar ca să poți fi strigat trebuie să ai un nume. Iar ca să ai un nume trebuie să ai un trup, și să exiști. Ori eu nu exist. Cu adevărat nu există decât, densă și atotcuprinzătoare, ceața.

Puerta del Sol

Omul zărise poarta încă de dimineață. Atunci i se păruse că este destul de aproape, dar iată că mersese toată ziua prin deșert, și abia acum, spre seară, ajunsese în fața ei. Poarta, de o masivitate și de o înălțime copleșitoare, era sculptată în piatră albă, ce contrasta ciudat cu roșul deșertului și cu albastrul încremenit al cerului. În fața porții era un jilț de piatră în care omul se așează ostenit.

„După ce am să mă odihnesc puțin am să trec prin poartă. Deși, se pare că nu duce nicăieri, și că dincolo este același deșert roșu, cred că merită. Trebuie să ai o senzație stranie, trecând pe sub această poartă uriașă, ce seamănă cu un arc de triumf al inutilului.”

Pe frontispiciul porții era un gol perfect rotund prin care se vedea Soarele, ce se apropia de asfințit. Părea că jilțul, în care se așezase omul, era special amplasat pentru a permite, ca în anumite ore ale zilei, și numai în anumite zile din an, să-l poți privi cum trece prin dreptul cercului acela perfect, încât aveai senzația că acesta a explodat pe frontispiciul porții.

„Cred că întregul ansamblu a fost creat numai pentru a privi Soarele prin golul acela. Pentru mine e un mare noroc că am ajuns aici într-un asemenea moment unic. Cei care au creat poarta au fost geniali. Nu e la îndemâna oricui să se folosească de Soare ca de unul din elementele ansamblului. Și trecerea de la omenescul acestui jilț de piatră, spre neomenescul porții este la fel de stranie. Între jilț și poartă sunt niște trepte lungi de piatră, făcute pentru pasul unui om, dar parcă nu te trage inima să treci prin poartă când vezi că dincolo de ea este tot deșert. Același imens deșert roșu. Imensitate pe care o simt cum îmi pătrunde în toată ființa. Simt o stranie senzație de trecere în absolut, în nefiresc, în nesfârșit, în nemișcare, în neființă.

Oare de cât timp stau aici? Soarele este tot în cercul porții. Parcă nu mai vrea să apună, și întregul peisaj a alunecat în nemișcare. Până și jilțul de piatră în care stau, și în care mă simt atât de bine, parcă a luat forma trupului meu, sau poate că trupul meu a luat forma jilțului. Cum, Dumnezeu, am ajuns eu aici? Ce m-a atras către poarta asta blestemată, care împietrește deșertul din jurul ei? Situațiile straniei parcă te caută ele pe tine. Niciodată nu vin când ai nevoie de ele. Întotdeauna sosesc singure, neanunțate și te surprind. Te surprind și te copleșesc. Te copleșesc, oricât de pregătit ai fi pentru a le întâmpina. Blazarea, experiența și toate celelalte attribute omenești, câștigate cu greu,

după o lungă existență și experiență, și care au atâta valoare și greutate în fața oamenilor, nu mai valorează nimic în fața straniului, a inefabilului și a necunoscutului. Acestea sosesc brusc, și ți se relevă total, copleșitor. Ca și această poartă, cu golul ei circular în care a încremenit un apus sfâșietor. E unul din apusurile acelea totale, care-ți cuprind uneori întreaga ființă, când nimic nu mai are valoare, când totul se duce dracului și nu mai are sens. Și tocmai aici să dau peste un apus din ăsta nenorocit! Parcă întreaga nefericire umană s-a adunat între-o singură ființă. Într-a mea.

Dar ce se întâmplă? Parcă Soarele nu mai are de gând să apună. Poarta a înghețat totul în jurul ei, până și apusul. Ce forță malefică i-a imprimat creatorul ei! În fond, nu știu de ce mă surprinde nemișcarea pe care o imprimă unor lucruri care prin natura lor sunt înghețate în nemișcare. Ar fi surprinzător dacă ar avea vreun efect asupra mea. Dar eu încă îmi simt sângele zvâcnind fierbinte în vine. Cum adică, „încă”? Circulă, și va circula. Ce am eu comun cu forța aceasta înghețată pe care o emană poarta? Emană, pe dracu! Nu emană nimic. Numai imaginația mea bolnăvicioasă, de om chinuit de căutări, mă face să văd totul nemișcat și înghețat.

De fapt, totul este real și foarte omenesc. Un deșert, o poartă și un jilț de piatră în care stă un om. Eu. Undeva la apus stă un Soare, și sub tălpile mele stă nisi-

pul. Roșu și nemișcat. Iar mă leg de nemișcare. Dar parcă Soarele nu mai coboară din golul porții. Și la latitudinea aceasta apusul vine repede, și noaptea se lasă brusc. Cred că poarta a înghețat și timpul și piatra jilțului, care parcă mă absoarbe. Parcă aș fi de piatră... Prostii! Iar vorbește imaginația mea bolnavă.

E ciudat că nici apropierea nopții nu mă sperie. Parcă aș sta la mine acasă într-un fotoliu. La urma urmei, ce rost are să-mi fac atâtea probleme în fața acestei porți. Am văzut-o, am simțit-o, și acum pot să-mi văd mai departe de ale mele. Doar n-am să mă prosternez în fața ei. În fața geniului care a creat-o, da, merită. Dar în fața unei porți de piatră, ar fi ridicol. Nu este decât un obiect. Mai mare și mai neobișnuit, dar numai un obiect. Scopul oricărei porți este să treci prin ea. Și poarta aceasta nu poate avea alt scop. Mai ales că este deschisă, deci accesul prin ea este posibil și permis. Asta trebuie să fac. Să trec prin poartă. Sunt om și singura modalitate de a o aduce la proporțiile omenești, de a mi-o integra, și de a o integra în real, e să o folosesc și să o ignor. Ce-mi trebuie mie toate problemele și întrebările pe care le ridică o poartă de asemenea dimensiuni copleșitoare? Nu vezi ce insinuant este plasată în deșertul acesta nesfârșit și golul acela care prinde Soarele în el... Este o frondă! Este o mare nerușinare și nesimțire să existe o asemenea poartă pe Pământ! Pe Pământul nostru, al oame-

nilor, pe care îl creăm așa cum ne vine bine, și cum simțim. Tot ce creăm, creăm la dimensiunile noastre omenești. Numai poarta aceasta necunoscută parcă sfidează... Ce, „parcă”, sfidează pur și simplu! Mă sfidează pe mine, care-s om. Mă sfidează și mă anihilează!

Aiurea, mă sfidează. Am să mă ridic și am să trec prin ea. Am să-i dau o dată ocol, apoi am să mă întorc între oameni, și am să le povestesc ce am văzut aici. În câteva zile vor sosi tot felul de ziariști și savanți, o vor fotografia și filma, o vor măsura, vor lua probe pentru laboratoare, se vor emite tot felul de teorii referitoare la originea ei, și în câteva săptămâni întreaga planetă va ști totul despre ea. Cineva întreprinzător va înființa o agenție turistică pentru vizitarea ei, se va introduce și o taxă pentru trecerea pe sub poartă, și de aici înainte gata cu misterul și cu neliniștile. Asta au făcut oamenii dintotdeauna. Tot ce n-au înțeles au încercat să reducă la proporțiile lor. Lui Dumnezeu i-au dat chip de om, iar zeilor năravuri omenești.

Îmi pare rău pentru poarta aceasta. Ar trebui să rămână pură și inaccesibilă, dar n-are nici o șansă. Planeta este destul de mică, și dacă tac eu, va vorbi un altul care o va descoperi după mine. Am să fac ca fermierul acela texan care a mers la grădina zoologică și s-a oprit uluit în fața unei girafe. A privit-o un timp, nevenindu-i a crede, după care a scuturat din cap, și

a spus: „Nu poate să existe așa ceva!” După care a plecat și și-a văzut de treburile lui. E simplu. Te ridici, treci prin poartă, îi dai ocol, apoi spui: „Nu poate să existe așa ceva!” după care te întorci liniștit la ale tale. Poate părea un mod simplist de a rezolva o situație stranie, care te copleșește, dar este singurul mod omenesc de a rezolva problema. Așa am să ignor și eu poarta aceasta încremenită, plasată în mijlocul acestui deșert încremenit, și apusul încremenit, și eu încremenit. Numai gândurile care zburdă. Trebuie să mă ridic să... Dar ce se întâmplă cu mine? Nu mă mai pot desprinde din jilțul acesta de piatră. Parcă m-am confundat cu piatra, parcă sunt de piatră, parcă sunt un jilț de piatră...”

Undeva, în deșertul roșu care se întinde la marginea orizontului, un jilț de piatră solitar privește la nesfârșit prin golul nemișcat al unei porți de piatră la un apus care nu mai ia sfârșit.

CUPRINS

Mozaicul	5
Mesajul	11
Debutul	19
Trecerea	33
Moara	36
Visul	42
Autostrada	46
777.777.779	52
Piramida	54
Picătura	62
Labirintul	81
Cele șapte morți	
ale lui Jorge Luis Borges	98
Monumentul lui Nanu	107
Turma	116
Pânda	120
Fântâna	126
Zidul	128
Alambicul	144
Asinul	148
Tăcerea	159
Nimbul	171
Povestea omului care lucra	
la banda rulantă	187

Pictorul	190
Panta rhei	193
Duelul	196
Păsări de pradă	202
Explozia	213
Manuscrisul lui Marion	216
Zâmbetul lui Tau	223
Aripa cărții	235
Călăuza	237
Sfera	251
Simbria	256
Olandezul Zburător	259
Ceața	266
Puerta del Sol	269

"Autorul acestei cărți scrie bine, e inteligent și are imaginație, calități ce nu se întâlnesc împreună la tot pasul; cartea lui este o culegere de schițe și povestiri de factură fantastică, un aliaj de fantastic pur, de științifico-fantastic și realism magic, nu o dată «călit» la temperatura parabolei."

Laurențiu Ulici

ISBN 978-606-9057-87-2

9 786069 057872 >

www.pavcon.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CN Pluto (București)

2025

